

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tujostvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din, Amerika letno 1 dolar. — Račun poštnice hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

V upanju na boljše čase

Proglas vlade ob lanskih novembrskih volitvah je obljubil narodu preurejenje našega gospodarskega življenja. Oni, ki so takrat govorili, da so to le volilne obljube, morajo danes spoznati, da niso imeli prav. Naša vlada in narodno predstavništvo sta v zadnjih dveh mesecih pokazala, da izkušata storiti vse, kar naj bi oblažilo hude posledice gospodarskih težav.

Dober zdravnik ne daje v hudi vročici bloščemu bolniku le tolažilnih besed in pomirjevalnih praškov. Vse telo preišče in pretipuje, da najde leglo boleznin in lek za ozdravljenje. Takemu pametnemu zdravniku sledi delo v Beogradu.

V kruhu je moč! To staro resnico so porabili zdravniki našega gospodarstva in so sklenili **odpraviti naš žitni monopol**, ki ni izpolnil nad, katere so stavili vanj, temveč je podražil glavno narodno hrano kruh. Te dni je predložil minister za trgovino in industrijo g. dr. Kramer narodni skupščini zakon o odpravi notranjega žitnega monopola in je zahteval takojšnjo in naglo razpravo o tem zakonu, ki bo znatno pocenil moko in kruh. Poleg stotin vagonov brezplačnega žita, ki ga je dala država siromašnim krajem, bo pocenitev kruha važen lek za omiljenje vsesplošnih težav. Zakon o odpravi žitnega monopola je narodna skupščina že odobrila.

Naš kmet ni žel vsa pojovna leta za svoje trdo delo pravičnega plačila, niti ni dobival od svojega, v posestvu vložnega denarja nobenih obresti. Zadnja leta je moral pod pritiskom svetovnih kmetijskih težav seči za najnujnejše potrebe celo po posojilu. Poiskal ga je tam, kjer ga je mogel. Dočim so naše zadružne posojilnice dajale sicer omejena, toda cenena posojila, so guli v mnogih delih naše države kmetijski narod zasebni oderuhi, ki so terjali od kmeta za posojila obresti celo do 50 odstotkov. Kriza vnovčevanja pridelkov je pahnila kmetijski narod v dolgove, ki so zaradi hudih obresti, ko kmet ni mogel niti misliti na odplačevanje dolga, naglo rasli, dočim so posestva še hitreje padala v cen. V skrbi za posojeni denar so pričeli upniki goniti dolžnike na boben. Premičnine in nepremičnine so šle v druge roke dostikrat za desetino vrednosti. Vse je kazalo, da preti najboljšim kmetijam propast.

Zdravniki našega narodnega gospodarstva so videli to hudo gnojno bulo in se niso ustrašili operacije. Vlada je sklenila, da predloži narodnemu predstavništvu zakonske predloge o **znižanju obrestne mere in o zaščiti zadolženih kmetov**. Oba zakona bosta varovala našega delovnega človeka pred izkoriščanjem in propastjo. Dalje je narodna skupščina že odobrila zakon o davčnih olajšavah, po katerem bo zemljiški davek znižan za 140 milijonov dinarjev in bodo po njem odpisani davčni zaostanki do leta 1928. V splošnem ta zakon zasleduje svrhu, da čim bolj razbremeni siromašne sloje.

Za našega vinogradnika izredno važen zakon je napovedal finančni minister v ponedeljek. Po tem zakonu bosta **dosedanja državna in banovinska trošarina na vino in žganje ukinjeni**. Le občine bodo še smele pobirati trošarino, kateri

pa bo postavljena meja. Namestu državne in banovinske trošarine se namerava uvesti posebna trošarinska taksa, ki jo bodo plačevali oni, ki na drobno točijo alkoholne pijače.

Skrbi ob letošnjih velikonočnih praznikih

Dopis z dežele

Velikonočnih praznikov se ljudstvo najbolj veseli. Ni čudno, saj v tem času vzklije novo življenje v naravi. Praznik vstajenja je obenem praznik upanja v prijetnejšo dobo.

Letos, kakor vse kaže, ne bodo imeli prazniki obeležja vstajajočega življenja. Ne bo še prvih pomladnih cvetic ne veselega pličjega petja. Pa tudi sicer ne bo pravega veselja. Živimo v hudih časih. Vse stanove tarejo skrbi za obstanek.

Kmet, steber našega naroda in države, živi v velikih neprilikah. Noč in dan si beli glavo, kje bi dobil potreben denar za dolgove, za davščine in razne potrebščine. Zaman si prizadeva, da bi spravil v denar pridelke, živino in les po vsaj nekoliko primerni ceni.

Hude čase preživljajo obrtniki in tudi ostalim stanovom ni postlano z rožicami. Povsod se slišijo tožbe o pomanjkanju.

Še huje se godi delavcu. Saj beremo, kako ustavi obrat zdaj to zdaj ono podjetje in odpusti delavstvo, ki je tako pahnjeno v največje pomanjkanje. S tem pa sta v kraju in daleč naokrog

Vsi ti in novi leki, ki bodo sledili, bodo počasi zopet pomagali delovnemu ljudstvu na noge. Kakor smo praznovali prvo jugoslovensko veliko noč leta 1919. leta v znamenju narodnega vstajenja, tako bomo slavili naš trinajsti skupni pomladni praznik v največjem upanju skorajšnjega gospodarskega vstajenja.

prizadeta tudi kmet in obrtnik, ker sta izgubila odjemalce.

Res preživljamo čase, polne skrbi, vendar pa so taki, če ne še hujši časi na svetu že bili mnogokrat. Če se kdo starih ljudi spominja sedemdeset do petdeset let nazaj, ve, da v tisti dobi ni bilo nič bolje, nego še slabše. Tudi tedaj ni bilo denarja in v večini kmetijskih hiš je bil ovenjak vsakdanji kruh. Pa še ovenjaka je manjkalo.

Niso naši prednamci obupali in tudi mi ne smemo. Ne tarejo te skrbi le nas v naši državi, ampak ječi ves svet pod hudo gospodarsko krizo. V mnogih državah je še mnogo huje kakor pri nas. Tujci, ki prihajajo k nam, nas še blagrujejo, češ, da pri nas še ni pravega zla.

Gledati je treba z največjim zaupanjem v prihodnost. Imamo modrega in skrbnega vladarja, v katerega vsi zaupamo, imamo delavno vlado in preudarne poslanca, ki zastavljajo vse sile za pametne postave, s katerimi se bo postopno izboljšal naš sedanjí gospodarski položaj. Ne smemo obupavati. Kvišku srea!

Obrestni meri bo postavljena meja

Naša vlada je sprejela dva važna zakona za zaščito naših kmetovalcev: zakon o višini obrestne mere in zakon o zaščiti kmetov.

Zakon o višini obrestne mere določa, da ne sme nihče posojati denarja ali za izposojeni denar sprejemati višjih obresti, kakor jih določa ta zakon. Vsi denarni zavodi, ki sprejemajo hranilne vloge, smejo računati za obresti izposojenega denarja največ dvakrat toliko, kolikor sami plačajo za zneske, vložene pri njih. Zasebniki smejo računati za izposojeni denar obresti, ki morajo biti za dva odstotka nižje, kakor je najnižja obrestna mera pri kateremkoli izmed denarnih zavodov v dotičnem kraju.

Obresti se ne smejo sprejemati naprej. Ako pa se vendar sprejemajo naprej, potem se morajo odbiti od glavnice na dan izplačila. Obrestne obresti se morajo zahtevati, ako so posebej dogovorjene in če se zahtevajo za dospele obresti, in sicer se računajo pri tem obrestne obresti od dneva tožbe.

Dogovor o obrestni meri je neveljaven, ako presega dogovorjena obrestna mera najvišjo po tem zakonu dopustno mero in v kolikor se protivi ostalim predpisom tega zakona. Obresti preko dopuščene obrestne mere se ne smejo niti odmerjati niti zagotoviti niti izterjati, četudi bi bile priznane s pravnomočno sodbo ali iz kakega drugega izvršenega naslova.

Fizičnopravne osebe, ki so pooblašene za sprejemanje hranilnih vlog, morajo 15 dni po

uveljavljanju tega zakona v banovinskem službenem listu ali, če tega ni, v »Službenih novinah« objaviti svojo redno obrestno mero za hranilne vloge. Istočasno morajo prijaviti to obrestno mero tudi nadzornemu upravnemu oblastvu. Na isti način morajo objaviti in prijaviti vsako izpremembo redne obrestne mere za hranilne vloge, in sicer najmanj 15 dni prej, preden stopi na javljeno izprememba v veljavo.

Vsako kršitev teh predpisov bodo kaznovala nadzorna oblastva z denarno globo do 50.000 dinarjev. Ob ponovnih kršitvah se lahko kazen poviša do 100.000 dinarjev, poleg tega pa sme nadzorno oblastvo uvesti proti takim zavodom ali osebam kazensko postopanje, kakor da so prekršili pravila zavoda, odnosno koncesijo.

Prenos nepremičnin, ki bi izhajal iz pogodb o posojilih, ne pa iz kupoprodajnih pogodb, je neveljaven. Kdor stori karkoli v nameri, da bi izigral predpise tega zakona, bo kaznovan z zaporom do šestih mesecev in z denarno globo.

Predpisi tega zakona pa se ne bodo izvajali za posojila med trgovci, v kolikor ne prihaja v poštev dajanje posojil od denarnih zavodov ali pooblaščenih zastavljalnic.

**Postani in ostani član
Vodnikove družbe!**

Zaščita zadolženih kmetov z zakonom

Ministrski svet je sklenil predložiti narodnemu predstavništvu poleg zakona o najvišje dovoljeni obrestni meri tudi poseben zakon o zaščiti kmetov. V zmislu tega zakona bodo, dokler ne postane pravnomočen zakon o izvršbi in zavarovanju (izvršilni postopnik) od 9. julija 1930., veljale glede prisilne dražbe kmečkih posestev naslednje določbe:

Nepremičnine kmetov se ne smejo prodajati pod ceno,

ki ustreza njihovi vrednosti po povprečni ceni kmečkih posestev v letu 1929. V svrhu določitve vrednosti nepremičnin in pa ugotovitve, ali gre za nepremičnine kmetov, bo izvršilno sodišče zaprosilo pristojno sresko načelstvo, naj ugotovi vrednost nepremičnin, ki se imajo prodati, po povprečni ceni zemljišč v letu 1929. Obenem bo sodišče dostavilo sreskemu načelstvu vse potrebne podatke, v kolikor ne bodo razvidni že iz samih sodnih spisov. Sreska načelstva so dolžna, da na zahtevo sodišča v zmislu tega zakona postopajo nujno.

Ako sresko načelstvo izve, da se bodo v njegovem področju na javni dražbi prodajale nepremičnine kakega kmeta, mora sreski načelnik, ako ni sam izvršilno oblastvo, o tem takoj obvestiti izvršilno sodišče z navedbo, ali je zavezanca smatrati za kmeta. Prav tako ima vsak kmet sam pravico zahtevati od sodišča, da to postopa v zmislu tega zakona.

Nepremičnine kmeta se ne morejo prodati na dražbi, ako najvišji ponudek ne zadostuje, da bi se z njim poplačali vknjiženi dolgov in terjatve upnikov, ki so v vrstnem redu pred terjatvami zahtevajočega upnika. Da se prepriča, ali obstajajo pogoji za dražbo v zmislu tega zakona, bo izvršilno sodišče, preden odredi dražbo, po službeni dolžnosti ugotovilo na podstavi javnih knjig in iz svojih spisov zadnje stanje vknjiženih terjatev in druge izpremembe, ki jih je treba vpoštevati pri razdelitvi izkupička. Izvršilno sodišče odredi lahko po potrebi

zaradi ugotovitve bremenskega stanja

v najkrajšem času narok, na katerega pozove vse dolžnike zahtevajočega upnika kakor tudi vse zemljejknjižne upnike. Pri ugotovitvi bremenskega stanja se smatrajo pogojne terjatve kot brezpogojne, a dolгови z določenim rokom kot dospeli. Glede plačil, ki se ponavljajo, se računa glavnica,

ki ustreza sedanji višini. V kolikor se pri naroku ne ugotovi drugače, se priračunajo tudi obresti terjatev za leto dni nazaj. Na isti način se računajo tudi obresti terjatev, ki se ponavljajo. Dolgovi nedoločene višine se računajo z naznačenim najvišjim iznosom. Predbeležene terjatve se bodo vpoštevale samo tedaj, kadar še ni iztekel rok za njih opravičenje ali kadar je že pričelo sodno postopanje za opravičenje. Kdor ugovarja resničnosti višine ali vrstnemu redu terjatev ali drugih bremen, ki se morajo vpoštevati pri ugotovitvi bremenskega stanja, mora prijaviti svoj ugovor sodišču najkasneje deset dni po naroku ali, če tega ni bilo, v roku, ki ga določi sodišče.

Protij ugotovitvi bremenskega stanja ni pravnega leka. Ugotovitev bremenskega stanja je treba izvršiti samo kot podstavo za ocenjanje in dopustitev dražbe v zmislu tega zakona. Dolžnik kakor tudi ostale osebe, ki so dale upniku neresnične podatke, odgovarjajo za škodo, ki mu je nastala zaradi tega.

Če ostane dražba zaradi premajhnega ponudka brezuspešna, se prodaja ustavi. V tem primeru se ne more staviti predlog za dovolitev nove dražbe pred potekom pol leta.

Javna dražba nepremičnin kmetovalca se mora vršiti na sedežu izvršilnega sodišča, t. j. v zgradbi sodišča, ne pa na licu mesta. Organ izvršilnega sodišča, ki vodi dražbo, ne sme sprejeti za to robenih dnevnice, niti zahtevati kritja za kakršnoli račune.

Zakon določa tudi postopek o izvršbah na premičnine,

po katerem se ne smejo kmetu prodati nekatere premičnine.

Poleg predmetov, izvzetih od izvršbe po drugih zakonskih predpisih, se na javni dražbi ne smejo prodati še naslednje reči: 1 plug, 1 brana, 1 voz, 1 motika, 1 sekira, 1 kosa, 2 vola ali bivola ali 2 konja ali 2 osla ali 2 kravi ali 1 krava s teletom, starim do enega leta, 10 ovc ali 5 svinj ali 5 koz in potrebna krma in stelja, nadalje tudi ne hrana za kmetovalčevo rodbino. To velja tudi za one kmete, ki nimajo lastne zemlje, temveč obdelujejo tujo.

Živina, kmetijski pridelki in orodje se ne smejo prodati za ceno, ki je nižja kakor dve tretjini cenilne vrednosti. Ako so predmeti, ki se razmeravajo prodati, ob priliki rubežni ali po njej

še neocenjeni, je treba pozvati na dražbo za oceno teh predmetov enega ali po potrebi dva cenilca. Kjer pa takih stalnih cenilcev ni, je treba pozvati k ocenitvi zaupne osebe, ki se bavi s kmetijstvom. Kdor je zahteval dražbo, mu pripada pravica do povrnitve stroškov za njegovo prisotnost ali prisotnost njegovega pravnega zastopnika pri rubežni in javni dražbi premičnine kmetovalca le tedaj, kadar je bilo prisotstvovanje neobhodno potrebno.

V tretjem delu se bavi zakonski načrt z predlogom konvertiranja kmečkih dolgov (konvertiranje pomeni toliko kakor izprememba dolgov v tako obliko, da bo dolžnik lažje plačeval dolgove). Ta del zakona določa med drugim naslednje:

Vsak kmet dolžnik, čigar posestvo ne obseza več kakor 30 ha, ali družinska zadruga, katere posestvo ne obseza več nego 60 ha, zahteva lahko v roku treh mesecev od dne, ko stopi ta zakon v veljavo, konvertiranje svojih dolgov.

Prošnje za konvertiranje dolgov

je treba predložiti pismeno ali pa na zapisnik pri sreskem sodišču; kjer pa tega ni, pri okrožnem sodišču, v katerega območju stalno prebiva dolžnik. Prošnjam se mora priložiti spisek vseh dolgov dolžnika, imenik upnikov, njihovi naslovi in izkaz o vrednosti posestva. Izkaz o vrednosti posestva dajejo občinska oblastva, kjer pa teh ni, sreska načelstva.

Konvertiranje se mora dovoliti samo tedaj, kadar se dolžnik obveže, da bo izplačal svoje dolgove najdalje v treh letih, ako dolgovi niso večji nego 15.000 Din; v petih letih, če presežajo 15.000 Din in ne presežajo 30.000 Din; v osmih letih, če presežajo 30.000 Din, a ne znašajo 60.000 Din; najdalje v desetih letih pa, če presežajo 60.000 Din.

Sresko sodišče, odnosno sodnik poedinec okrožnega sodišča odredi rok za narok o tem predlogu tako, da bo med službeno objavo oglasa in potekom roka mesec dni. Na narok se pozovejo dolžnik in vsi upniki, ki se prijavijo in so njihovi naslovi znani. Narok se bo izvršil tudi v njihovi odsotnosti. Ako izostane dolžnik brez utemeljenega razloga, se smatra, da je umaknil svojo zahtevo. Sresko sodišče lahko tudi odredi, da se objavi oglas v občini, kjer ima dolžnik svoje stalno bivališče, po potrebi pa tudi v drugih občinah na običajni način. V ogasu o naroku bo objavljeno, da je dolžnik zaprosil za konvertiranje, kakor tudi dan naroka s pozivom, da se vsakdo, ki ima tako terjatev napram dolžniku, prijavi najdalje

Ivan Albrecht:

Mora

Komaj je reva z vso zgovornostjo premagala razne govorce, gre Konrad in v svoji nerodnosti razburi nove. Tepče menda misli, da je v mestu, kjer se takle drobiž izgubi kakor prah v pesku. Oni dan je bila tako uverila Hojnikovo, da misli Tršarjeva zgolj na Naceta. Mina je to že zanesla pravim ušesom, se ni treba nič bati. Kje si more Konrad misliti lepše priložnosti, kakor mu jo je na ta način preskrbela Cincija! Še zbogom mu ne bi bilo treba reči za slovo. Jeseni bi bil odšel z lastovkami vred. Dekle bi se pocmerilo in imelo do pusta že toliko časa, da bi se potolažilo in se oklenilo Naceta. Bog, da bi ga imela! Skrivnost bi bila pokopana in samo Cincija bi razen Zinke vedela zanjo, a bi molčala kakor grob, če bi le Zinka-Hojnica sproti dovolj rahljala zemljo in prilivala, kolikor bi bilo Cinciji treba.

«Naj je bilo še tako lepo zamešeno,» je naposled uvidela Cincija, «zda je testo skisano! Naj ga gospodek tudi sam malo pokusi in dekletu kar pove, da je konec. Potlej...»

Cincija je trdno upala, da bo Zinka pod takim udarcem obnemogla. Potlej jo pobere kakor smet na tleh in naravno po svoje. Začela je tedaj iskati in oprezovati za Parapatom, dokler ga ni zalotila na samem in presenetila s pozdravom:

«Lep močnik ste mi skuhali, gospod!»

Bilo je kake tri dni pred tem, ko so začeli kositi v Tršarjevi senožeti. Konrad Parapat se je

bil pod noč prav previdno napotil iz Golševega k Jerebovi pod Lom, kamor je bil že dalje časa prav pridno zahajal. Jerebovo Meto je bil namreč zasledil na binkoštni ponedeljek pri plesu, potem ko so Tršarjevi že odšli. Sicer ni bila Meto več tako brsteče mlada kakor Zinka in tudi lepota ni bila: za kmetko dekle prešibka in vitka in čez mero velika, ali njen obraz je bil nekaj ne navadnega. Podolgovata in nekoliko upadla lica so bila alabastrsko blede, ustnice ozke in temnardeče, oči zasenčeno črne, obilni lasje pa svetloplavi in z nadihom svilenega sijaja, ki se ni nikdar zameglil. Malo preoster orlovski nos je dajal obličju nekaj trdega, dekletov nizki in močno zamolkel glas pa je bil čisto moški. Ker ni bilo v Jerebovem rodu ne po moševih ne po ženini plati nikoli plavolascev, so ljudje časi šušljali, da ima oče Jereb za Metino življenje brččas malo zaslužnja. Še kot dekle je namreč v Planini služila Jerebovka v graščini kneza Windischgraetza in sta se bila z Jerebom seznanila, ko je na graščinskem drvaril, Premožen namreč ni bil, zato se je moral pehati okrog za zaslužkom, preden se je oženil. V gradu se seveda shajajo raznoteri ljudje in lahko je verjetno, da je bilo tudi kaj plavolasih vmes. Vsekakor je takrat Jerebovka imela več dote, kakor jo po navadi imajo dekleta. Čudno je poleg vsega bilo, da je že dobrega pol leta po svatbi tekla zibelka v Jerebovi hiši, vendar bi slabo naletel, kdor bi zastran tega kaj namignil gospodarju. Kakor nekdanj oče so morali tudi Jerebovi otroci po svetu. Doma sta bila samo

dva: najmlajši, Janezek, in pa Meto, Jerebov ponos. Zgovorna županova dekla, ki je Parapatu vestno razodevala take in slične zanimivosti vse golševske občine, je vedela povedati, da očanec varuje hčer kakor zmaj zaklete kraljično in da bi salabolsko zrahljal kosti tistemu, ki bi ga kako zasačil.

«Dedec misli, da pride grof ponjo,» se je mrdela dekla, «a Meto že davno ni več taka, kakor se staremu sanja. Kri že najde svoja pota!»

Parapata ni čisto nič brigalo, kako in kaj je bilo z Meto, preden je prišla na svet, pač pa ga je mikal dih takšne romantike. Ko je zagledal na veselici Meto, ga je raznetila tudi njena vnajnost. Bilo mu je kakor ob pogledu na rastlino iz daljnih tujih dežel. Ker ni poznal doma in tiste tople miline, s kakršno samo ženska zna obsevati družino, mu je bil pojem ljubezen plehek zvok. Na plesu pri Cajnarju mu je zato Meto ugajala in je občudoval njeno izkušnost. Zinkine pri-srčne topline se je bil namreč hitro naveličal. Kakor ga je prvi hip njena svežost upijala, se mu je dekle zazdelo otroče, čim se je iztreznil, ko pa je slednjič spoznal, da v iskreni preprostosti s slednjim utripom živi samo zanj, se ga je začel celo bati in sumiti Cincijo, da ga morda hoče izigrati in mu po sili naprtiti nevesto. Ogi-bati se je začel zagonetne ženske in dekleta, zato pa je Zinka večer za večerom zaman koprnala po dragem in zato je tudi gostačka imela dosti truda in hoje, preden ga je zalotila. Ker mu je vprav po njeni zaslugi prvi ljubezenski poizkus

do dneva naroka. Kdor svojih terjatev ne priklasi do tega dne, se njegove terjatve pri naroku ne bodo vpoštevale, marveč samo one terjatve, ki so navedene v seznamu dolžnika.

Sresko sodišče, odnosno sodnik poedinec okrožnega sodišča bo medtem do dneva naroka preiskal navedbe dolžnika in pregledal zemljiške knjige in zaslišal vse osebe, ki bi mogle dati potrebna pojasnila. Sresko, odnosno okrožno sodišče bo po zaslišanju dolžnika in upnikov

poizkušalo doseči najprej poravnava.

O upniku, ki ne bi prišel na narok, odnosno ne bi poslal pooblaščenca, se bo smatralo, da pristane na poravnava, kakršno bodo sklenili upniki, ki so prišli na narok. Ako se doseže poravnava, se sestavi o tem zapisnik. Če pa ne pride do nje, bo sodišče potem, ko bo preiskalo ponudene dokaze, ugotovilo s sklepom, koliko znašajo dolgov dolžnika do dneva sklepa. Nato bo izdalo razsodbo, da mora dolžnik poravnati tako ugotovljeno vsoto z osem odstotnimi obrestmi vred od dneva razsodbe v rokih, določenih po tem zakonu, in sicer v enakih letnih obrokih, katerih prvi zapade leto dni po objavi razsodbe.

Ako so bile od dolžnika plačane obresti, računajoč pri tem tudi vse postranske dajatve, dvakrat višje od onih, ki jih določa novi zakon o obrestni meri, se višje plačane obresti odračunajo od glavnice. Ako znašajo višje obresti skupno toliko, kolikor dolžna glavnica, ali jo celo presegajo, se smatra, da je dolg poravnana.

Proti sklepu sreskega sodišča se lahko dolžnik in upniki pritožijo na okrožno sodišče, proti odloku sodnika poedince pri okrožnem sodišču pa na senat pri istem sodišču. Razsodba druge instance je izvršna.

Za sodni postopek po tem zakonu veljajo, v kolikor ni kaj določeno, predpisi zakona o sodno-pravnem postopku, kakršni veljajo v posameznih področjih, z izpremembo, da velja neomejeno dokazovanje s pričami ne glede na to, ali bi bilo sicer po veljavnem sodnem postopku to dopustno ali ne. Sodišče mora z vpoštevanjem rezultata celotne razprave in predloženih dokazov presoditi po svobodni oceni, ali so navedena dejstva resnična ali ne. Sodišče prve stopnje dostavi prepis svoje razsodbe, odnosno sklenjene poravnave pristojnemu zemljiškemu sodišču, da vpiše razsodbo v zemljiško knjigo in izbriše obenem vse terjatve v korist dotedanjih upnikov.

tako uspel, se je vrgel v vrtinec in je zavajal lahkoverna srca kakor zlodej v pravljici. Hkratu se je začel na moč udajati pijači; kajti tu in tam se mu je zgodilo, da je zastoj trkal na okence. Nič se ni hotelo zganiti v dekliski izbici, pač pa je čisto renadno lopnilo po njem in je videl sredi noči plesati cele roje solnc, ko je bežal pred razkačenim varuhom dekletove časti. Neljuba presenečenja je potlej izpiral z močnim vipavcem, časih celo tako temeljito, da ga je inženjer Vesely precej krivo pogledal, češ:

«Mladič, zapik, sicer...»

Konrad se je za dan ali dva res potuhnil in kakor čebela delal v pisarni, nato ga je pa spet kmalu zanesla v novo nerodnost.

Najbolj po volji mu je bilo pri Jerebovi in je krenil tja večkrat tudi čez dan, kadar si je mogel ukrasti toliko časa. Metin oče je gosposkega gosta prijazno sprejemal, ker se je na tistem veselil, da je morda hčeri res sojeno, zrasti iz bajtarske deklina do gospe, Kremenitega ponosa, kakršnega poznajo pravi kmetje, ni čutil v sebi. Ker družine lastna zemlja ni mogla prerediti in je bil gospodar vajen po svetu iskati kruha, ga misel, da bi se Meta popolnoma odtrgala in ločila od grude, ni bolelo, ampak je vzbujala v njem radost. Hčeri ne bi bilo treba imeti žuljavih rok in se ne pariti na solncu. Da bi se pa mladenka, ki ji oče ni prisojal takšne uvidevnosti, ne zapletla s kakšnim domačinom, je začel s podvojeno skrbjo paziti nanjo, čim je bil jel Konrad Parapat bolj pogosto zahajati k njim. Pisarja samega so razne

izkušnje marsičesa naučile. Ze čez dan ni več zahajal k Jerebovim po veliki poti, kadar pa je šel na noč zgolj k dekletu v vas, se je držal najbolj skritih stezic in je bil zdaj tem bolj presenečen, ko je nepričakovano zaslišal Cinceljin glas.

«Kaj vas pa nosi tod?» se je nazadnje obvladal in se brž izkušal otresti ženske z dvomnimi šalami, toda gostačka se ga je oprijela ko kuščar:

«Le ne tako, gospodek, pomeniti se imava nekaj več!»

«Kaj se vam blede?» se je razjezil. «Z vami, žena, sploh nimam nobenega opravka!»

Cincelja je stopila korak nazaj, se zaničljivo priklonila in venomer srepo gledala pisarju v oči:

«Tako, a tako? Z menoj nobenega opravka! Ze prav: ga boste imeli pa še nocoj več kakor dovolj z gorjanskimi pestmi!»

Konrad se je prezirljivo zarežal in stopil nekaj korakov dalje, medtem ko je ona obstala kakor pribita in se tudi res ni varala v domnevi, da je Parapat že okusil dovolj trdih dobrot in se vede gotovo ne bo maral izpostavljati nevarnosti. Nenadno se je namreč pisar okrenil in se vrnil k njej.

«Kaj mi prav za prav hočete, povejte, je bilo že dosti manj samozvesti v glasu.

«Jaz čisto nič, se je našobila ženska in mu zabrusila s tisto zlokobno nesramnostjo, kakršne jo je bila naučila blodna mladost: «Drugi bodo hoteli, ko bo vaša oklajska ljubica zibala!»

Schichtov

RADION pere sam

Belejšje vse bolj kakor
cvetna belina,
ampak nikomur ne sme
iz spomina:

A. Raztopi Radion v mrzli vodi.

B. Kuhaj v raztopini perilo 20—30 minut.

C. Izpiraj perilo najprej v gorki, potem v mrzli vodi.

JR 8/32

in... belejšje

Čim se vloži prošnja za konvertiranje dolgov, se ustavijo pravdna in izvršilna postopanja

proti dotičnemu dolžniku. Ako se pri ugotovitvi terjatev, ki obstajajo proti dolžniku, ki je zaprosil za konvertiranje svojih dolgov, izkaže, da preseza

Prvi vtis je najvažnejši.

Lepi beli in z osvežujočo zobno pasto Chlorodont negovani zobje dajo vsakemu obrazu poseben čar. Poskus Vas bo prepričal. Tuba 8 Din.

Parapatu je bilo, kakor bi treščilo vanj. Ves pogum se mu je bil razlezel v nič, ko je zajecjal:

«Katera?»

Cincelja je začela počasi pripovedovati in se jo rogala vmes.

«Kaj se lotite, če ne znate fantovati!»

«Samo vi ste krivi», se je izvijal zaprepašeni Parapat.

«Jaz? No, ta je lepa», se je cvileče repenčila ženska. «Seve, vi svetnik ste vse noči molili rožni venec, jaz sem pa hodila k Tršarjevi v vasi!»

Rad ali nerad je moral kmalu spoznati, da se s prerekanjem ne bo izmotal. Bil je bolj in bolj mehak, dokler ni nazadnje zaprosil, naj ženska vsaj pove, kaj mu je storiti.

«To je pametna beseda», je lokavo potrdila Cincelja in mu na široko razpredla, kako naj pove dekletu, da je konec sanj o paradižu.

«Samo hiteti morate. Ko vaša nerodnost postane na dekletu očita, bo prekasno», ga je zartila. Medtem ko je ona besedičila, kakor bi bilo vse to samo po sebi umevno, je Parapata močno zaskrbelo. Kljub svoji lahkotni vihravosti je občutil nameravano početje kot krivdo, ki se je je bal. Nekam podzvestno je v hipu zaslišal razliko med izgubljenkami, kakršne je bil spoznaval pred prihodom v Oklado, in med Zinko. Kakor se nikoli nobeno se mu je zdaj to dekle zasmililo in se je to uro spomnil matere, kakor se je ni bil še nikdar dotle. Dasi ni čisto ničesar vedel o njej, se je jelo dramiti v njem mehko ganotje. Bog ve, ali je morda tudi ona bila takšno plaho

celokupni iznos njegovih dolgov 80 odstotkov vrednosti njegovih nepremičnin, bo znižalo sodišče na predlog dolžnika s svojo razsodbo posamezne terjatve sorazmerno tako, da njihov skupni iznos ne bo presegal 80 odstotkov vrednosti nepremičnin dolžnika.

Stroške sodnega postopka za konvertiranje dolgov nosi dolžnik. Upnik ne more zahtevati povračila stroškov, ki bi mu nastali pri tem postopku.

Za kmeta se smatra

v zmislu tega zakona vsaka oseba, ki obdeluje zemljo sama ali s člani svoje družine, katere dohodek izvira prvenstveno iz dohodkov iz kmetijstva. Potrdila o tem izdajajo občinska oblastva, odnosno sreska načelstva. Predpisi tega zakona veljajo tudi za izvršilna postopanja na nepremičnine ali premičnine kmetov, pri katerih je dražbeni narek že razglašen, ko stopi ta zakon v veljavo. Predpisi zakona pa se ne bodo izvajali za terjatve države, samoupravnih korporacij, Narodne banke, Privilegirane agrarne banke, Državne hipotekarne banke in združenih organizacij.

Šparglji dobro uspevajo tudi pri nas

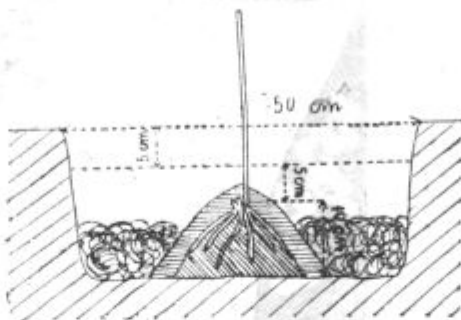
Dobe se še ljudje, ki menijo, da šparglji pri nas ne morejo rasti. To pa ni res. Seveda, vsaka zemlja ni zanje. Kako je treba s šparglji ravnati in kako jih gojiti, bomo zvedeli iz naslednjih izjav, ki smo jih povzeli iz predavanja nadzornika g. Štreklja pod okriljem ljubljanske podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva.

Dasi je naše vrtnarstvo precej razvito, se vendar premalo zanimamo za gojenje špargljev. Špargelj ljubi solčno lego in ne pretežno zemljo. Težka ilovica in lega, kjer je blizu tatna voda, nista za špargelj. Zemljišče, ki ga v to določimo, moramo 60 cm globoko prekopati (rigolati), po možnosti jeseni, da se čez zimo zemlja zdrobi, napije vlage in postane rodovitnejša. Ob rigolanju ne gnojimo, ker globoko zakopan gnoj ne učinkuje. Naravnost škodljivo pa bi bilo, ako bi zakopali v rigolan svet vejevje, ki nima gnojilne vrednosti, ampak je celo nevarno, da povzroči v zemlji škodljivo plesen.

Šparglje sadimo pomladi, ko se zemlja malo ogreje. Odbrali si bomo enoletne sadike, ker so boljše kakor dvoletne, triletnih pa za uspešen

nasad ne smemo uporabljati. Sadimo jih v vrstah, ki morajo biti po 1 m oddaljene, sadike v vrstah pa po 50 cm. Še pripravnejši način za gojenje na vrtu je, ako jih sadimo po dve vrsti skupaj. V drugem primeru morajo biti vrste po 50 cm, sadike v vrstah pa po 80 cm narazen. Zaradi boljše izrabe prostora in obsevanja postavimo sadike v trikotu. Če pa po tem načinu želimo nasaditi še nadaljnji dve vrsti, mora znašati vmesna razdalja 150 cm.

Ako smo se odločili, da posadimo samo po eno vrsto, napravimo ob vrstici v ravni črti na prekopenem in poravnem zemljišču 50 cm širok in 20 cm globok jarek. (Slika 1.) Zemljo, ki jo

izmečemo iz tega jarka, zlagamo na obe strani in jo nekoliko z lopato potlačimo, da se ne vsiplje v jarek. Potem napnemo vrstico po sredini jarka in nabodemo ob njej male palčice v razdalji 50 cm. S tem označimo točno mesta za sadike. Ob vsaki palčici naredimo z roko kakih 10 cm visok kupček zemlje, podoben vzvišeni krtini. Sadimo pa tako, da postavimo sadike ob palčici vrhu zemškega kupčka, porazdelimo enakomerno navzdol korenine in jih nekoliko z zemljo posujemo in pritisnemo, da stoje mirno. Ko so v celi vrsti sadike postavljene in posute, natrosimo po jarku toliko dobrega, podelanega gnoja, kolikor ga običajno potrebujemo, ko gnojimo za drugo zelenjad. Ta gnoj še pokrijemo z zemljo tako visoko, da so špargljeve glavice kakih 5 cm pod površjem. Debelejša plast zemlje vrhu špargljevih sadik bi nasadu škodovala, da bi slabotno odgnal ali pa se še celo zadušil. Odvišna zemlja iz jarka, ki leži ob straneh nametana, ostane v letu nasada in še eno leto kasneje na mestu, ker prvi dve leti morajo biti mlade rastline le plitvo pokrite, ker se tako bolje razvijejo in okrepe. Pogosto okopavanje zemске skorje in zatiranje plevela je neodložljivo delo v špargljevem nasadu.

Jesen ob koncu drugega poletja natrosimo po nasadu v jarke gnoj, vrhu gnoja pa namečemo zemljo, ki je doslej ležala ob straneh. Gredico poravnamo, da je taka, kakor so druge navadne grede na vrtu. Koristno je, ako po poravnani gredici plitvo podkopljemo še umetni gnoj (Thomasovo žlindro, kalijevo sol in apneni dušik).

Ako smo se pa odločili saditi šparglje po dve vrsti skupaj na gredici, izkopljemo na prekopenem zemljišču 70 do 80 cm širok in 20 cm globok jarek. V sredi vzdolž jarka napnemo dve vrstici v razdalji 50 cm. Ob vsaki zapičimo primeren količek po 80 cm narazen. Pri tem pazimo, da stoje količki v trikotu. Kakor je povedano pri prejšnjem načinu sajenja, to je za eno vrsto, posadimo šparglje tudi v dveh vrstah na zemске kupčke ob količkih. Zatem natrosimo gnoj v jarek in pokrijemo z zemljo le toliko, da so glavice špargljev kakih 5 cm pod zemljo. Za nasaditev nadaljnjih dveh vrst v razdalji po 50 cm moramo vmes odmeriti 150 cm širok prostor. Ta prostor je potreben za kasnejše razprostiranje korenin, prvi dve leti pa tudi za zemljo, ki je iz jarkov naložena. Po jesenskem pognojenju ob koncu drugega leta poravnamo zemljo, kakaj v pomladi tretjega leta bomo deležni prvega pridelka.

Sredi aprila že prikljujejo na dan prvi šparglji, ki rasto hitreje ali počasneje, kakršno je pač vreme. Ob toplih dneh in če je zemlja dovolj vlažna, rasto hitro, do 10 cm na dan. Zaradi solčne svetlobe pa ozelene in nekateri ljudje takih ne marajo. Da pridelamo bele, jih pokrivamo, čim se prikažejo iz zemlje. Za pokrivala rabijo 20 do 25 cm visoke lončene lončke, še bolj pripravne so pa 20 cm dolge lesene cevke s premerom votline 4 cm. Najboljši les za to je vrbov in topolov (jagnedov). V nadomestilo lesenih napravimo cevi tudi iz pločevine. Da trdneje stoje in ne popadajo, jih spodaj od dveh strani ošpičimo. Zaradi potrebne teme v cevkah položimo na vrhu malo deščico, kosček opeke ali kak kamenček.

Ko odrasejo šparglji dovolj visoko, jih z dletastim nožem odrežemo, cevke pa postavimo na nove odganjke.

Tako nabiramo šparglje dalje vsak dan ali vsak drugi dan, kakor že rasto, do 20. junija. Takrat pa moramo nehati, ker bi nadaljnje izpodrezavanje odganjkov rastline oslabilo, da bi v naslednjem letu imeli le droben in pičel pridelek. Da se tedaj nasad okrepi in nabere moči za bodoče leto, nehamo izpodrezavati 20. junija in jih

in verno dekle kakor Zinka, pa jo je premotil njemu sličen vetrnjak in jo potlej popustil v trpljenju in sramoti. Kaj vse je morda pretrpela in koliko je prejkala, kod je vse tavela in begala, preden je položila nebogljeni sad tja, kjer ga je rajna Šiškarjeva Nana rešila pogina.

Mraz ga je stresel, ko je Cincelja spet jela siliti vanj:

«Je prav tako?»

«Dà, dà, je že dobro», je nervozno menal. «Seveda bo tako najbolje. Lepa hvala za svet in kar recite dekletu, da pridem v kratkem, a ne povejte, s kakšno novico bom prišel...»

«Se ga lahko sučem kakor predica nit», se je Cincelja tiho smejala vase, medtem ko se je spomnil Konrad Parapat:

«Slišite, zdaj je že itak vseeno: povejte mi no, ženo, čemu ste prav za prav pahnili z menoj vred to dekle v nesrečo!»

Ona je zavila oči:

«Preklete kasno se vam je rodilo tole vprašanje, gospod...»

Potlej se je zarežala:

«Če ste do zdaj lahko živeli brez vednosti, vas tudi poslej ne bo kraj zastran tega! Rajši mi povejte, kdaj res mislite priti po slovo.»

«Še ta teden», se je izogibal pisar.

«Čez dva, tri, štiri dni?» je hotela Cincelja točnosti.

Konrad Parapat je skomizgnil z ramami in brez misli dejal:

«Čez tri...»

«Ne snejte besede!» je še zapretila žensčina, pa sta se razšla vsak v svojo smer, vsaj Parapat je bil uverjen, da je odmotovilila Cincelja domov.

«Satanska mora takale taba», je zamrmral, ko je mislil, da je sam. Zbog razdvojenosti, ki je nocoj zavihrala v njem, ni opazil, da spremlja Cincelja nalik zlobni senci njegovo pot. Za ta večer je bil obljubil Meti, da pride v vas, ali po srečanju s Tršarjevo gostanko mu ni bilo zdaj nič več do tega in je že hotel zaviti nazaj v Golševo, ko se nenadno domisli, da bi utegnil zdrkniti v novo nastavo. Meta ni Zinka, je čutil, in vrag vedi, česa bi se dekle spomnilo, ako tako nenadno izostane.

Med potjo je vedno bolj jasno vstajala materina slika pred njim. Lepa, mlada in trpeča ga je gledala kakor Zinka. Da bi mogel zdajle sesti k njej in se pomeniti z njo, da bi se ji smel nasloniti v naročje in se raznežiti v njenem objemu! Čim bolj je mislil, tem bolj je bil zmeden, tako se je pretresel ob nocojšnjem padcu na tla brezobzirne vsakdanjosti. Izmed stotero hipno se utrinjajočih misli je naenkrat ena sama ostala svetla in toplo žareča: Dom!

«Kaj, če bi se oženil?» je polglasno vprašal samega sebe in se nasmehnil, hkratu pa jel misliti na tega in onega, ki je po družabnem položaju in izobrazbi nad njim, a si je vzel preprosto dekle za ženo. Zinka ga spoštuje kakor Boga in mu je vdana kakor sužnja. Ob njej bi dobil dom in bi še morda bil ta korak kakor svet blagoslov na materin grob, ki ga doslej mogoče ni orošila še

nobena solza in ne rahljala nobena pobožna misel. V hipnem prividu se mu je hvaležno nasmehnil materin obraz.

Dà, z Zinko si ustvari dom. Križ čez minilost! Še nocoj prekine z Meto in ji pove: Bila je zmota! Nobene zle misli: življenje je tako.

Naglo in vendar po mačje oprezno je stopal proti Lomu in krenil čez vrtove v reber, kjer je samevala Jerebova bajta. Sopek nageljnov, ki se je v lahnem vetru pozibaval z okenca, je pomenil dogovorjeno znamenje, da ga dekle pričakuje in da ni nevarosti; kajti pot k Metki je bila za ljubčka speljana precej po ovinkih. Skozi lino se je moral popeti na šupo nad klonico, odkoder je po senu splezal na hlev in odtod šele na podstrešje v bajto, kjer ga je sprejela ljubica in ga kakor tatinska mačka naposled zvedla v izbico.

«Dolgo si hodil nocoj», se ga je oklenila dekle, ko sta bila na varnem, a zunaj se je zganila senca — Cincelja in se med drevjem počasi motala nazaj v Oklado. Daleč na planem se je zarežala:

«Ti vražji poskók, da se mu le ljubi plesti tako däljo! Dobro, da vem. Čez sedem let pride vse prav.»

Hitela je proti domu, a še ni bila stopila v bajto, ko je moral Konrad slišati že tudi iz Metinih ust: «Ljubček, ljubček, zibelko naroči!»

«Metka», je v mislih na svoj sklep brezglasno zajecjal Konrad Parapat, deklina pa se ga je burno oklenila in mu s poljubi zapirala usta.

(Dalje prihodnjič.)

v tem času tudi pognojimo. Odslej gnojimo vsako leto šparglje ob koncu junija. Zemljišča, ki imajo obilo sprstenine, smemo gnojiti samo z umetnimi gnojili in le vsako četrto ali peto leto s hlevskim gnojem.

V krajih z vetrovi je koristno, da po 20. juniju postavimo k vsaki sadiki količek, na katerega privežemo 1½ do 2 m visoka stebila, da jih veter ne polomi, zaradi česar bi rastlina opešala.

Nekateri gojitelji sade šparglje 15 do 25 cm pod površje zemlje, tedaj 5 do 10 cm niže, kakor je bilo v začetku povedano. (Slika 2.) V jeseni

špargljev je več vrst. Najboljše so: zgodnji argentinil, erfurtski velikan in brunšviški špargelj. Sadike vzgojimo, ako plitvo, 1 cm globoko, posejemo seme prav na redko v vrstice, ki naj bodo po 25 do 30 cm narazen.

Tudi špargelj ima škodljivce. Ti so špargljev zelenomodri, z rdečimi in rumenimi pikami olupšari, kakih 7 mm velik špargljev hrošček, ki leže jajčka na odganjke. Zatiramo ga, ako ga zjutraj, ko je še dremoten, obiramo. Drugi je špargljeva muha, ki leže jajčka na stebila ob zemlji, da ličinka razjeda stebila v sredini. Če jeseni porežemo nizko stebila in jih zažgemo, uničimo tudi te ličinke. Da odvrčamo špargljevo rjo, poškopimo nasad z bordoško mešanico (z dvoodstotno razstopino bakrene galice in primerno količino apna, zmešanima v vodi).

Ako pravilno oskrbujemo špargljeve nasade, zlasti ako ne grešimo s poznim izpodrezavanjem po 20. juniju, trajajo nasadi 20 in več let ter do našajo več dohodkov kakor vsaka druga zelenjad.

Politični pregled

V svetovnem časopisju se mnogo obravnava načrt francoskega ministrskega predsednika Tardieuja za gospodarsko obnovo Srednje Evrope.

Po tem načrtu naj bi prišlo do tesnejšega gospodarskega sodelovanja med vsemi državami ob Dunavu. Te dni je češkoslovaški minister dr. Beneš v češkoslovaški zbornici izjavil, da bo češkoslovaška nastopala vedno le v sporazumu z Jugoslavijo in Rumunsko.

Na ponedeljski seji senata je pri razpravi o proračunu notranjega ministrstva podal notranji minister g. dr. Srškić obširno poročilo. Po njegovem govoru se je razvil tudi razgovor o tisku in je minister izjavil, da vlada želi,

da bi se cenzura čimprej odpravila.

Za enkrat pa še ne namerava predložiti narodnemu predstavništvu predlogov o izpremembi tiskovnega zakona, ker je mnenja, da še niso čisto izginili vzroki, zaradi katerih je prišlo do tega režima in ker še ni nastopilo ono stanje, ki bi dopuščalo, da se ukine zakon o zaščiti države. Z ukinjenjem cenzure pa bo sedaj vladajoči režim znatno omiljen in

bo imel dobronamerni tisk popolno svobodo,

da bo lahko razpravljaj o političnih, gospodarskih, prosvetnih in socialnih zadevah. Oblastva, ki vrše cenzuro, bodo dobila milejša navodila za izvajanje tiskovnega zakona.

Med Kitajci in Japonci je bilo sklenjeno premirje

in so se pričela mirovna pogajanja,

ki jih vodi mešana komisija, obstoječa iz štirih Kitajcev, štirih Japoncev in štirih nevtralcev. Vrše se pogajanja v Šanghaju. Kljub premirju pa so v Mandžuriji še vedno mali spopadi med neredno kitajsko vojsko in Japonci.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

ŽIVINA. Cene za kilogram žive teže so bile na zadnjem ptujskem sejmu naslednje: kravam 1.50 do 3.75 Din, telicam 3 do 4.50 Din, volom in juncem 2.50 do 4.50 Din, bikom 3 do 4.25 Din. Konji so se prodajali po 500 do 2450 Din. Na svinjskem sejmu so prodajali svinje po 4.50 do 6 Din za kilogram žive teže.

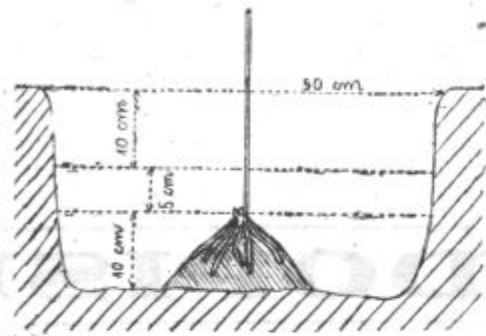
JAJCA. Cene so zaradi neugodnega vremena ostale še na prejšnji višini. Ponekod v inozemstvu pa so cene jajcem še padle, zlasti v Angliji.

Sejmi

- 27. marca: Dolnja Lendava.
  - 28. marca: Nadlesk.
  - 29. marca: Ljubno ob Savinji, Vrhnika.
  - 30. marca: Št. Vid v litijemskem srezu, Žiri.
  - 31. marca: Nova cerkev, Studenec pri Krškem.
  - 1. aprila: Videm pri Brežicah, Livold, Zgornja Kungota.
  - 2. aprila: Trebelno, Zagradec, Dobje.
- (Kjer je običajno, se sejmi, ki padejo na nedelje in praznike, vršijo naslednji delavnik.)

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:
1 ameriška dolar za okrog 56 Din;
v devizah:
100 nemških mark za 1345.67 do 1356.47 Din;
100 italijanskih lir za 292.80 do 295.22 Din;

ob koncu drugega poletja po nasadu ne zravnajo samo zemlje, ki je nakopičena ob straneh, temveč nagrebejo vrhu nasadov v vrstah še zemljo iz prostorov med vrstami, da nastanejo med vrstami jarki. Nasad je podoben visoko obokani gredici. Na tako napravljeni gredici ni treba odganjajočih špargljev pokrivati s cevkami ali z lonci, ker odganjajo iz globine 30 do 40 cm, zato jih spodrezujemo, čim pokažejo glavico na površju. To je dobra stran, ali je še večja slaba stran, ker iz globoko nasutih gredic dajejo šparglji kasnejši in drobnejši pridelek. Tudi se pri takem izpodrezavanju pokvari v zemlji mnogo drugih odganjkov.

Ko nastopi jesen, začno špargljeva stebila in njih listje rumeneti in vsihati. Špargelj se pripravlja na zimski počitek. Tedaj porežemo stebila kakih 10 cm pod površjem zemlje, jih spravimo na kup in zažgemo, zakaj spodaj, pod površjem zemlje, je v stebilih mnogokje ličinka špargljeve muhe, ki je velika škodljivka. Z ognjem tudi uničimo trose rje, ki mnogokje napada špargelj.

Prostor med vrstami, 1 m pri enovrstnem nasadu, 1.50 m pri dvovrstnem, izrabljamo že od prvega leta dalje po nasadu za drugo povrtnino. Najbolje je, če sadimo, odnosno sejemo nizko povrtnino, ki ne dela sence, tako česen, čebulo, nizki fižol, nizki grah, solato.

Soteščan:

Pod križem trpljenja

(Povest iz poveljne dobe.)

O Lojzi so med oklici ugibali to in ono. Vaške zgovornice je skrbelo, kakšna bo Ana, ko bo omožena. Ali se bo oprijela dela? Ali bo zopet sitnarila in delala zgago? Kako se bo ujemala njena trma z možjevo mehko? Kdo bo nosil hlače? Med sosedi je nastalo mnenje: «Boštjan bo res nekaj priženil; zato bo pa vsako jutro na tešče jezen, za kosilo lačen, za večerjo pa ozmerjan. Bolje bi mu bilo, da bi zaprl hišo in šel s trebuhom za kruhom.»

Lužar je o vsem tem najmanj razmišljal. Štel je v duhu samo denar, ki ga bo priženil. Na ženitovanje mu ni bilo treba misliti, ker sta z nevesto sklenila, da ne bosta nikogar vabila. Pač pa ga je skrbelo, kako bo vozil balo. Pri Povirku si je izposodil voz in konja. Mati in Ana sta mu pomagali naložiti. Kmalu je bila na vozu vsa ropotija. Velika omara za obleko in stara orehova skrinja je bila zametana z obrabljenim šaro. Vmes je bilo mnogo orodja, ki sta si ga skrivaj prilaistili. Lojza ga je opazila, pa je molčala. Ni se hotela prepirati; že mnogo hujšega je morala prestatati.

Mati in Ana pa tudi v poslednjem trenutku nista mirovali. Zbadali sta jo, kot bi jima šlo za stavo.

«Skrinja je skoro že strohnela», je javkala mati. «Od vlage v tem brlogu.»

«Zakaj pa niste zračili», se je oglasila Lojza.

«Okna ste zapirali in jih zakrivali z odejo...»

«To te prav miš ne briga», je pihnila Ana kot razkačena mačka.

«Vrata ste zaklepali kakor pred tatovi...»

«Zato, da nisi brskala po shrambi...»

«Povejta, koliko sem vama izmaknila?»

Tatvine ji nista mogli očitati, zato ji je Ana oponosila: «Grdo si ravnala z nama. Bila sva ti trn v peti. Zdaj boš imela dovolj prostora. Lahko boš delala, kar boš hotela.»

«Samo, da bo mir», je pripomnila Lojza.

«Mir pa, mir», je ponovila Ana. Mati pa je dostavila: «Živa ne pridem več nazaj, toda kadar umrjem, te bom pa že potresla... Tisti večer po pogrebu me lahko pričakuješ... Zdrobila te bom kakor suho hruško... Takrat ti bom povrnila...»

«Mati, ali je vredno?» jo je ustavila Ana. Pljunila je pred Lojzo in rekla zaničljivo: «Tak izvržek človeštva!»

«Molči, hinavka!» — Lojzo je pogrelo kakor še nikdar v življenju. Komaj se je premagala, da jo ni udarila po čeljustih.

Zlobnici je upadlo srce in se je plaho odstranila. Pri tem je mrmrala: «Tega ti nikdar ne pozabim. Koprivka se mi je zamerila, pa so ji poginile kokoši... Jastreb pa je odnesel petelina...»

«Dokaz, da si zmenjena z vragom...»

«Ali jo slišiš?» je namignila starka Boštjanu, ki je stal zunaj pred konjem. Držal je očitno z

Ano; saj se je zadovoljno namuznil, kadar se je dobro odrezala. Nasprotno se je ugriznil v ustnico, ako jo je Lojza krepko zavrnila.

Ana se je bala, da bi jo naposled res ne izkupila. Zato je pribežala k ženinu, kjer je začela zopet psovati. Boštjan jo je opomnil, naj molči, zakaj pričkanja res ni mogel prenašati. Tudi mati ji je pošepnila, naj se premaga zaradi sosedov.

Z Lojzo še Lojza dozdaj ni spregovoril nobene besede. Morda se ni upal zaradi Ane, ki je kar pihala od jeze. Ko je odšla z materjo v kamro, jo je vprašal po Nandetu. «Ali ti kaj piše?» je bil radoveden.

«Piše», mu je odvrnila in si otrla solzo.

«Pravijo, da ni kriv...» Boštjan je govoril hladno; gledal je v tla in brskal z bičem po pesku.

Streharica je pričela zaupno: «Boštjan, ti si bil takrat pri Povirku... Povej mi, kako je bilo v tisti usodni noči... Ali si kaj videl ali slišal?»

Videlo se je, da mu ni bilo prijetno tako vprašanje. Naprčil je ustnici in rekel: «O tem ne morem nič govoriti. Tisti večer sem šel zgodaj počivat...»

«K Povirku pride mnogo ljudi. Slišal si eno stvar ali drugo...»

«Eh, saj veš, kaj vse preženejo v gostilni. Eni pravijo tako, drugi zopet drugače...»

«Oh, nesrečni Nande! Drugo leto bo že minilo, pa še ni nobene odločitve...»

«Prestatati bo moral... Še tri leta...»

1 ameriški dolar za okrog 56 Din;
100 francoskih frankov za 222-75 do 223-87 Din;
100 češkoslovaških kron za 167-86 do 168-72 Din.
Vojna škoda se je trgovala po 223 do 225 Din,
investicijsko posojilo pa po okrog 62 Din.

Kratke vesti

== Popolno ukinjenje trošarine na vino in žganje. V ponedeljek se je vršila v Beogradu seja finančnega odbora, kateri sta prisotstvovala tudi finančni minister dr. Milorad Gjorgjević in pomočnik ministra dr. Stanoje Nedeljković. Na seji je finančni minister dr. Gjorgjević izjavil v imenu vlade, da se trošarina na vino in žganje v obliki, v kateri se je dozda pobirala, ukine in da se dosedanje trošarinske davščine preosnujejo tako, da bodo dohodki, ki so jih dozda imele država in banovine od tega davka, zagotovljeni s preosnovno trošarinskih taks. Minister je dalje izjavil, da je bistvena vršina novega zakonskega načrta v tem, da v bodoče preneha vsaka obveza proizvajalca glede plačevanja kakršnihkoli davkov na vino in žganje. Po teh načelih izdelani načrt bo predložen finančnemu odboru na seji 22. t. m. Namesto dosedanje državne in barovinske trošarine se bo uvedla posebna trošarinska taksa, ki jo bodo morali plačevati vsi oni, ki na drobno točijo alkoholne pijače. Višino te takse bo določila posebna komisija na podlagi dejanskega prometa in po kakovosti točilnice, tako da bodo male gostilne plačevale nizko takso, velike restavracije z velikim prometom pa primerno višjo. Občine bodo smele še nadalje pobirati trošarino na vino in žganje v svojem območju, vendar ta trošarina ne bo smela presegati določene višine. V ostalem pa bo promet vina in žganja svoboden. Finančni minister je v finančnem odboru izjavil, da umika prvotni zakon o izpremembi trošarinskega zakona na izrečno željo ministrskega predsednika g. Živkovića, ki je bil obveščen, da pobiranje trošarine v sedanji obliki najbolj obremenjuje pridelovalce, ki so v prvi vrsti potrebni zaščite.

== Začasno podaljšanje krošnjarstva. Na podstavi člena 132. obrtnega zakona je ministrstvo za trgovino in industrijo predpisalo uredbo, ki se z njo začasno ohranijo v veljavi predpisi o zbiranju naročil in o krošnjarstvu, ki so bili v veljavi ob razglasitvi obrtnega zakona.

== Banovinska podpora za napravo gnojišč in gnojničnih jam. Kakor vsako leto bo tudi letos

dala banovina gotovo število podpor v svrhu cene nabave cementa za ureditev gnojišč. V prvi vrsti pridejo v poštev za to podporo kmetje iz okolišev, kjer doslej še nihče ni prejel take podpore. Gledalo se bo zlasti na manjše posestnike. Okrog 15. maja bodo sreska načelstva po občinah razglasila, naj se vložijo prošnje glede te stvari do 15. junija. Podrobnejše pogoje izve vsakdo pri občinskih uradih in pri sreskih kmetijskih uradih.

== Ustanovitev Zveze zadrug za sivopšenično govedo. Pri Sv. Juriju ob južni železnici je bila leta 1922. ustanovljena Živinorejska in mlečno-kontrolna zadruga, ki torej deluje že deset let. To je bila prva zadruga te vrste v banovini. Danes imamo v naši banovini že nad osem živinorejskih zadrug, odnosno selekcijskih društev. V soboto 27. februarja so se zbrali pri Sv. Juriju ob južni železnici odposlanci vseh živinorejskih in mlečnokontrolnih zadrug, ki gojijo enobarvno sivopšenično govedo, in ustanovili Zvezo živinorejskih zadrug za enobarvno sivopšenično govedo s sedežem pri Sv. Juriju ob južni železnici. Namen zveze je, dajati smernice delovanju zadrug, zlasti pa voditi pregled plemenjakov in najboljših krav enobarvne sivopšenične pasme v celjskem, konjiškem, laškem in brežiškem srezu. Pri volitvah so bili izvoljeni v načelnštvo: za predsednika g. inž. Valentin Petkovšek, za podpredsednika g. dr. Franc Jerina, za tajnika g. inž. Franjo Koprivšek, za blagajnika g. inž. Janko Dolinar, za odbornike gg.: Franc Jager za Sv. Jurij ob južni železnici, Anton Zdolšek za Ponikvo, Anton Zidanšek in Jože Podkrajšek za Špitalič, Anton Kuk za Konjice, Anton Prekoršek za Vojnik in inž. Ivan Oblak za Šmarje pri Jelšah. V odboru so nadalje sreski kmetijski poročevalci omenjenih srezov. Prepričani smo, da bo novoustanovljena zveza priborila našemu pomurskemu sivopšeničnemu govedu tisto mesto v jugoslovenski živinoreji, ki ga po svojih odličnih vrlinah ta pasma že davno zasluži.

== Mlekarsko zborovanje v Kamniku. V torek 15. t. m. so se zbrali v Kamniku zastopniki vseh mlekarskih organizacij v srezu. Polnoštevno zborovanje je otvoril in vodil načelnik sreskega kmetijskega odbora g. Ferdo Novak, župan iz Nevelj. Banovinski mlekarski strokovnjak g. Pavlica je poročal o stanju današnjega mlekarstva in razvil načrt, kako bi se moralo preosnovati mlekarstvo v bodoče, da bi uspešno napredovalo. Po poročilu se je razvila obširna razprava, pri kateri

so se izmenjale misli posameznikov, tako da se je naposled sklenilo, delovati na to, da se čimprej izvede erotna organizacija vseh kmetovalcev kamniškega sreza, ki bi postavila skupno mlekarско centralo nekje v sredini sreza. V ta namen se je sestavil poseben odbor iz vrst preizkušenih zadrugnikov. Med drugimi so v odboru tudi gg. župnik iz Radomlja Doktorič, upokojeni šolski upravitelj iz Moravč To nan, bivši poslanec Štrein iz Komende, župar Vavpotič iz Šmarce, dalje župan občine Radomlja Pavlin in znani zadrugni delavec Borec iz Šmarce. Podpirali bodo izvedbo organizacije gg. načelnik sreskega kmetijskega odbora Novak, sreski veterinarski svetnik Ravter in kmetijski poročevalec Hladnik. Naloga odbora je, izvesti nekako popisovanje kmetovalcev v vsem srezu z deleži po številu krav, tako da se bo na ta način ugotovilo, ali predstavlja ta skupina zadostno finančno moč za izvedbo gori navedenega načrta.

DOPISI

BREZNO PRI RIMSKIH TOPLICAH. V nedeljo 20. t. m. se je vršil v Kozoltovi gostilni ustanovni občni zbor javne ljudske knjižnice. Ob številni prisotnosti članov se je izvolil naslednji odbor: predsednik Franc Zdovec, podpredsednik Franc Sunter, tajnik Andrej Brezovšek, blagajnik Kozole. Knjižnica ima svoj sedež v zgoraj omenjeni gostilni in izposojuje knjige vsako nedeljo od 3. do 5. popoldne.

DOLENJA PODGORA PRI ČRNOMLJU. (Smrt na kosa.) Dne 8. t. m. je odjeknila po naši okolici žalostna vest, da je preminila ga. Lucija Mavrin, soproga sedanjega župana in po vsej Poljanski dolini znanega sodarskega obrtnika g. Petra Mavrina. Pokojnica je bila žrtev materinstva. Srečno je povila že osem otrok, a pri devetem je kljub skrbni zdravniški pomoči gospoda dr. Küssla iz Črnomlja podlegla za porodno mrzlico, pljučnico in drugimi komplikacijami. Pogreb se je vršil 9. t. m. iz hiše žalosti na domače pokopališče v Starem trgu ob Kolpi. Da je bila pokojnica res vsestransko priljubljena, je pričala številna udeležba pri žalnem sprevodu. Za prenos krste so se prostovoljno odzvali vsi člani novoustanovljenega gasilnega društva iz Dolenje Podgore. Prav tako je bila častno zastopala domača šolska mladina. Žalne obrede sta opravila gg. župnik Zupančič in kaplan Radoš. Pri odprtem

«Ali res ni več upanja?» Lojza je pričela mlo jokati —

Ana je prinesla na voz naročje cunj in staro košaro. Čula je jokanje in zbdla: «Bog že ve, zakaj te je udaril.»

Lojza je dvignila roke in pogledala proti nebu. Zapretila ji je z opravičenim ogorčenjem: «Ana, boj se božje jeze! Bog je pravičen. Njegovi kazni ne uideš!»

Lužar se je zganil, oblila ga je rdečica. Streharica je osupnila. Zakaj se je ustrašil njene grožnje? Ali se ni morda premotila? Ne! Bila je čista resnica. Boštjan ji je obrnil hrbet zato, da ni opazovala njegovega obraza. Zameril ji je zaradi Ane. Takoj mu je bilo čas odpeljati. Dvignil je bič in pognal konjčica. Mati in Ana sta počasi krevsali za vozom.

Pred Lužarjem jih je zopet pozdravila vrana s Povirkove hruške. Kričala je tako, da se je s kljunom kar dotikala veje, na kateri je sedela. Ko so pričeli razkladati, tedaj je zletela prav na vrh drevesa in je upila navzdol proti hiši.

«Ti grda mrcina!» se je hudovala starka.

Boštjan je pobral kamen in ga vrgel v hruško. S tem je ustregel materi, vrana pa se ni zmenila za njuno jezo. Utihišla je šele tedaj, ko so odložili ropotijo.

Ana se je med oklici popolnoma spremenila. Župnikov pogled ji ni več škodoval, tudi z duhovi ni več občevala. Njena zamaknjena so ponchala in svetniki se ji niso več prikazovali. Samo sovražstvo do Lojze se ji ni hotelo ohladiti.

K poroki se Lužarju ni mudilo, čeprav mu je bilo treba gospodinje. To je bilo nekaj, kar se ni dalo razložiti. Navadno se je vsaka poroka sklenila v sredo po zadnjem oklicu. Boštjan pa jo je odložil na prihodnji ponedeljek. Nevesta ga je prišla poklicat, kakor sta se dogovorila. Oblečena je bila v črno obleko; na glavi ni imela venca, ampak belo svilen ruto. Za venec je bila namreč že prestara, čeprav ga je zaslužila. Z materjo sta dognali, da se venec ne poda priletnemu dekletu.

Boštjan je bil še v postelji. Izgovoril se je, da je nekaj obolel. Ana je bila jako nejevoljna, a zaradi bolezni mu je prizanesla. Domenila sta se za nedeljo po prvi maši. Takrat ne bo veljal noben izgovor. Ako ne pojde peš, se bo moral peljati.

Sosedje so že šušljali, da bo Ana ostala na cedilu. «Kdo ve, zakaj?» so radovedno poizvedovali. «Pa se nista že sprla? Nerodno bo, nazaj voziti balo. To se bomo še smejali.»

Drugi so že dolžili vrano, da je zakrivila nesrečo. V Zapotju je še danes ukoreninjena vraža, da vrane napovedujejo nezgodo. Posebno stari ljudje so o tem globoko prepričani. Kdor jim ne verjame, ga smatrajo za nejeverca.

Tudi popolnost Streharjeve Ane je nekaj pričarala pravično kazen. Celo župnik Andrej jo je nekoč izkupil, ker je provzročil Ani trganje v ušesih. Klečala je zamaknjena pred oltarjem, pa ji ni hotel podeliti obhajila. S tem je kaznoval njeno hudobnost. Na poti iz cerkve pa se je izpodtaknil in si nalomil nogo. Ana pa je dobila tiganje v desnem in levem ušesu. Najhuje pa

je bilo, ker tega ni smela nikomur omeniti. Čim je namreč izrekla župnikovo ime, se ji je na jeziku naredila pika.

Hrepenenje po sakramentu svetega zakona pa je čudovito ozdravilo njeno domišljijo. Župniku je odpustila; na njegovem blagoslovu je bila njena zakonska sreča.

Na dogovorjeno nedeljo je zopet oblekla poročno obleko. Belo svilen ruto je zamenjala z drugo, ki je imela na spodnjem robu pisan venec. Prva se je po maši pririla iz cerkve v skrbi, da ji ne uide ženin. Take sramote bi ne mogla prenesti. Treba se je bilo pobrigati, da ne bo prepozno. Po smrti ne pomaga več kesanje.

Boštjan je stal zunaj cerkve in gledal plašno okrog sebe. Najbrž je premišljal, kam bi jo zopet popihal. Nič ga ni še vlelo pred duhovnika, da bi zavezal, kar bo zavezano v nebesih.

Prehitela ga je Ana in mu zastavila pot od cerkve. Široko je stopila predenj in razprostrla roke, kakor bi hotela reči: «Nikamor mi ne greš!»

Ženin se je v zadregi oziral okrog sebe. Iskal je poti, da bi se izmazal. Ljudje so se po tihem norčevali; nekdo je celo zinil: «Ta človek se obnaša, kakor bi se sramoval samega sebe...»

«Boštjan, kaj pa misliš?» ga je opomnila nevesta. «Vse je pripravljeno... Gospod že čaka v zakristiji...»

Lužar je bil kakor v ograji, iz katere ni bilo izhoda. Popravil si je ovratnik in začutil, da je pozabil kravato. «Kaj bo zdaj?» se je navidezno ustrašil.

grobu se je od pokojnice z ganljivimi besedami poslovil učitelj g. Martelanc. Pokojnica zapuša sedem nepreskrbljenih otrok. Ni ji bilo dano, da bi dočkala krst najmlajše sirotice. Daleč naokoli ni človeka, ki ne bi sočustvoval z žalujočim soprogom. Vsem prizadetim naše najiskrenejše sožalje, preblagi pokojnici pa bodi lahka domača zemljica!

DOLENJSKE TOPLICE. Te dni se je vršil ustanovni sestanek organizacije JRKD. Pripravljalni odbor bo vse preskrbel do 17. aprila, ko se bo vršil ustanovni občni zbor.

KEBELJ NA POHORJU. Prosimo za malo prostora v priljubljeni «Domovini», ki je povsod na glasu kot dober tednik. Smrt nas letos precej pogosto obiskuje. Saj sta skoro vsak teden po eden ali dva mrliča v kraju. — Vesele velikonočne praznike želijo vsem bralcem in bralkam «Domovine», posebno pa dekletom, fantje, ki bodo skoro zapustili domači kraj, ker odidejo k vojakom, Martin Goljčar (Modrič), Jakob Capl (Kot), Ignac Boček in Ignac Juhart (Nadgrad), Alojzij Tič in Ferdinand Fridrih (Podgrad). Kot prijatelji «Domovine» opozarjamo tiste, ki še niso plačali naročnine, naj jo čimprej plačajo. Kdor pa še ni naročnik, naj si našo «Domovino» hitro naroči, ker tudi pri nas gre glas: Le «Domovina» je za nas!

LITIJA. Tudi naš srez je prejel več vagonov koruze. Sresko načelstvo je dostavilo koruzo posameznim županstvom, da jo razdele svojim občanom. Pohvalno omenjamo prizadevanje našega poslanca g. Milana Mrovljeta, ki je dosegel prevoz po znižani tarifi.

MALA NEDELJA. (Smrt na kosa.) Minili teden je zatisnila svoje trudne oči posestnica g. Marija Šrolova iz Kuršencev, mati železniškega uradnika g. Martina Šrola. Pokojnica je bila vzor skrbne slovenske gospodinjice. Umrli je tudi g. Andrej Zmazek iz Drakovcev v visoki starosti 85 let. Velika udeležba pri obeh pogrebih je dokazala, da sta bila oba pokojnika splošno priljubljena. Bodi jima zemljica lahka, preostalim naše sožalje!

MALA NEDELJA. Pred kratkim ustanovljena sokolska četa bo imela prvo prireditev na belo nedeljo ob 15. v Društvenem domu. Vprizori se krasna nova igra Manice Komanove «Krst Jugovincev». Po igri bo odhodnica bratom vojakom. Pri prireditvi bo svirala godba na pihala. Sosedna bratska društva in vsi prijatelji sokolstva in lepe igre od blizu in daleč vabljeni!

MALA NEDELJA. Na Jožefovo je priredila sokolska četa od Sv. Duha v tukajšnjem Društvenem domu Tyrševo proslavo z akademijo, ki je obsegala 18 točk. Brezhibno izvajanje sporeda je prisotno občinstvo, ki je kljub skrajno slabi poti in zahrbtni protigatitaciji skoro napolnilo dvorano, zelo navdušilo. Vse točke so bile sprejete z velikim odobravanjem. Br. Kolarju, br. Ludoviku Hanžlu, sestri Verzelovi in sploh vsem sodelujočim je k sijajnemu uspehu iskreno čestitati. Koliko truda je bilo treba, koliko požrtvovalnosti, da je prireditev tako sijajno uspela! Vztrajnost vodi k zmagi. Temne sile še rovarijo proti Sokolu, a sokolskega pohoda ne bodo zaustavile!

PODZEMELJ. Dne 13. t. m. se je vršil obobilni udeležbi ustanovni občni zbor sokolske čete, na katerega so prišli tudi bratje iz Metlike. Tajnik metliškega Sokola br. Villan nam je v lepih besedah objasn timer zgodovino, razvoj in procvit sokolstva. Posebno lepe so bile njegove besede, ko je naglašal, da smo vsi Sokoli bratje brez razlike stanu, imetja in položaja. Izvoljen je bil naslednji odbor: starosta Alojzij Skala (Podzemelj), podstarosta Anton Pezdirc (Grm), načelnik Janez Žunič (Krivoglavice), podnačelnik Franc Pezdirc (Grm), tajnik Viktor Kure (Grm), blagajnik Niko Črnič (Boginja vas), prosvetar Matko Ljubič (Podzemelj). Želimo mladi sokolski četi pri njenem nesebičnem in za blagor ljudstva vnetem delu mnogo uspeha.

STRANICE. Ustanovni zbor krajevne organizacije JRKZ se je vršil dne 14. t. m. v Sivčevi gostilni, ki so jo zavedni Straničani napolnili do zadnjega kotička. Izvoljen je bil naslednji odbor: predsednik Matija Fijavž, podpredsednik Anton Klančnik, tajnik Leon Dobnik, blagajnik Martin Fijavž; odborniki Avgust Stračanek, Ivan Marinšek, Jožef Kovač, Karel Mastnak in Alojzij Fijavž; revizorji Leopold Fijavž, Miha Korošec in Marija Dobnik.

SV. ANA V SLOVENSKIH GORICAH. Stiske so pri nas silne. Toda v teh težavah ne smemo obupati, ampak složno si vsi pomagajmo v sili. Teh hudih časov mora biti enkrat konec. Da pa jih bo prej, pokažimo dobro voljo za pravo sosedstvo in skupno gospodarsko delo. — Naše društveno delo tukaj ne počiva. Opravili smo občna zbora Sokola in gasilnega društva. V odbora so bili izvoljeni zopet vsi stari odborniki, ki so vsestransko pokazali, da je vsak na svojem mestu. Sokolska četa je proslavila Tyrševo obletnico z uspehim majhnim telovadnim nastopom. Sedaj se

pa pripravlja na uprizoritev tridejanske veselo igrice. — Pred kratkim je umrla tukaj spoštovana gospa Marija Breznikova, trgovka, soproga tukajšnjega načelnika gasilnega društva. Udeležba pri pogrebu je pokazala, kako radi so jo imeli vsi. Ves čas, ko je bila na mrtvaškem odru, so skrbeli gasilci za častno stražo v znak časti za vse dobrote. Na zadnji poti jo je spremljala lepa vrsta gasilcev, ki so tudi nosili krsto in mnogo vencev. Blag ji spomin, žalujočim pa naše iskreno sožalje!

SV. BARBARA V HALOZAH. (Smrt na kosa.) Bela žena je ugrabila 13. t. m. vrlo mater treh sinov go. Terezijo Emeršičevo, posestnico v Gradiščih. Da je bila blaga pokojnica spoštovana pri ljudeh, je pokazala množica ljudstva, ki jo je prišla od blizu in daleč kropiti. Bodi ji zemljica lahka, preostalim pa naše sožalje!

SV. KRIŽ PRI ROGAŠKI SLATINI. (Smrt na kosa.) Bela žena je te dni vzela iz te solzne doline najstarejšega župljana Jožefa Drofenika, po domače Božička. Ni mu bilo usojeno dočakati 92letnice. V miru počivaj! — Žrtev neprevidnosti je postala neka posestnikova hčerka. Zvrnil se je lonec vrele vode po njej in je revica v nekaj urah izdihnila v hudih bolečinah. — Tukajšnja steklarna že ne obratuje od meseca septembra zaradi pomankanja naročil. — Jožefa smo kaj dobro proslavili. Prosvetno društvo nas je razveselilo z zanimivo igro «Divjim tovcem», pevsko društvo «Sloga» pa je priredilo koncert. — Sneg nas noče zapustiti. Bomo pa imeli božične praznike namesto velikonočnih. Vsem bralkam in bralcem «Domovine» vesele praznike!

SV. MARJETA NIŽE PTUJA. (Smrt na kosa.) Dne 20. februarja smo izgubili priljubljenega fanta Alojzija Erženjaka iz Zamušanov, ki je podlegel zavratni morilki jetiki. Vsi žalujemo za dobro srčnim mladeničem, dobrim pevcem in veselim družabnikom, ki nas je zapustil, star šele 28 let. Od blizu in daleč so pohiteli ljudje v Zamušane posloviti se od nepoznanega Alojzija. Na domu se je še posebej v imenu fantov in pevcev v ganljivem govoru poslovlil od njega bivši večletni župan g. Alojzij Bezjak. Pevci so zapeli po-

Rumeni zobje kadilcev

Po dolgem iskanju sem vendar našel pravo sredstvo za svoje zobe. Ze po trikratni uporabi sem dobil bleščečo bele zobe, vzlic temu, da se bili od kajenja rujavi in nelepi. Odslej ne bom uporabljal ničesar drugega, kakor "Chlorodont". P. Tomazič, M... Zahtevajte zato samo pristno Chlorodont zobno pasto, tuba Din. 8.- in Din. 13.-, ter zavračajte vsak nadomestek.

«Nič», mu je odvrnila krepko, da se je kar popraskal za ušesi. «K poroki pojdeva. Naj bo kravata, kjer hoče — držalo bo tudi tako.»

«Pa vendar...» se je še nekoliko upiral.

«Pojdiva!» ga je prišla za rokav. Kakor ovesa za pastirjem, tako je moral oditi z nevesto proti zakristiji.

«Kje pa so priče?» se je spomnil med potjo. Na vsak način je hotel najti kako zapreko.

«Mežnarja sem naprosila», mu je pošepnila že na cerkvenem pragu.

Stopila sta pred oltar prav tesno drug poleg drugega. Cerkovnik je prižgal sveče in poklical duhovnika. Nato se je postavil za pričo v bližino žentina in neveste.

Boštjan se je po poroki naglo pomiril. Saj ni nameraval razdreti ženitve; nekaj drugega je moralo biti, kar ga je zadrževalo. Ko je prišel iz cerkve, mu je bilo laže pri srcu. Zdaj je pripravljen na vse, kar se bo zgodilo. Mirno se je udal usodi. Morda mu bo prizanesla... Gorje pa, ako se bo maščevala...

Mati ju je čakala doma na pragu. Zopet se je hudovala na vrano, ki je vse jutro oznanjala nesrečo. «Sam vrag je v tej ptici!» je dejala in hitro dostavila: «No, ali sta zavezala?»

«Sva», sta potrdila.

«No, vendarle!» — Starka je prišla ženina za roko in ga vedla v hišo. Videl se ji je nekam otožen, zato ga je morala razvedriti. Rekla mu je prepričevalno: «Boštjan, ne boš se kesal. Ti še ne veš, koliko si priženil!»

Odprla je skrinjo, iz katere je vzela debelo nogavico. «Tole je vajino», je dejala in jo položila na mizo. Nogavica je bilo natlačena denarja. Zavezana je bila z močnim trakom.

Prinesla je še drugo nogavico, ki je bila nekoliko širša in daljša. Zamahnila je z njo po zraku in rekla vablivo: «To bo pa vajino, kadar umrjem. Vsega ne bom porabila.» — Nato jo je spravila nazaj v skrinjo in jo skrbno založila. Ključ je spustila v žep pri spodnjem krilu.

Ana je hranila svoj denar v debeli mašni knjigi. Skoro za vsakim listom je tičal bankovec, zravnani na polovico. Izložila jih je na mizo in preštela.

«Boštjan, to je moja doto», mu je namignila na kupček denarja. «Ako imaš kaj dolga, ga plačaj; ostanek pa dajva v hranilnico.»

Mož se je zadovoljno obliznil. Vedel je, da ima Streharica denar, vendar ni mislil, da bo toliko priženil. Predvsem ga je iznenadila starka z debelima nogavicama. Eno mu je sicer podarila, drugo pa spravila nazaj v skrinjo... Ključ nosi pri sebi v skritem žepu... Ali se boji, da bi ji kdo kaj ne izmaknil? Vznemirile so ga čudne želje...

Lojza je ostala sama z otrokom na svojem domu. Postarala se je in shujšala, dasi je minilo šele drugo leto njenega trpljenja. Od moža je prejela večkrat kako kratko pisemce. Poslednjič ji je pisal pred Anino poroko. Pismo se je glasil:

«Draga žena! Dnevi nimajo konca, ako človek živi brez upanja v neprestanem hrepenjenju. Dve leti sta že minili, pa ni nobene rešitve. Ali mi je res usojeno prestati težko kazen in zadostiti za greh, katerega nisem storil? Kako dolgo bom še čakal in koprnel po prostosti? Kdaj se bo zgrudil zločinec pod težo vesti in priznal svojo hudobnost? Vedno bolj sem prepričan, da ni več daleč čas, ko se bo to zgodilo.»

Drugi del pisma je razodeval skrb za gospodarstvo. Iz slednje vrstice je puhtela ljubezen do doma, katerega je bil primoran zapustiti. Vsaj za trenutek bi bil rad videl polje in travnike, gozd in živino. Kako rad bi bil stopil v hlev in pobožal kravico in voliča. Naposled je vprašal po materi in sestri ter ju prav ljubeče pozdravil.

Lojza mu je takoj odpisala. Potožila je, da je ostala sama, ker se je Ana poročila in vzela s seboj mater. Sporočilo mu je, da je zrasla v Zopotju nova hiša, katero je postavil Lužar, Povirkov hlapec. Ana je njegova žena. Naštela je, kaj vse so vsejali in koliko so pridelali; pohvalila se je, da je Bog blagoslovil njeno delo. Tudi o najetem posojilu ni molčala. Razložila je natanko, kam ga je obrnila. Poravnala je Likarici zahtevano odškodnino, Ani izplačala doto in materi izgovorjeni priboljšek. Pismo je končalo s težkimi vzdihli in vročimi solzami. O hudodelcu, ki je podtaknil njenemu možu dvojni zločin, ni bilo ne duha ne sluha. Tega, kar bi bilo uboge-

kojniku njegovo priljubljeno žalostinko «Vigred se povrne». Nato pa se je razvil dolg spreved proti Sv. Marjeti. Ves čas mu je svirala šmarjetska gasilska godba turobne žalostinke. Na grobu se je poslovil od rajnika g. Ivan Šketa. Naj bo priljubljenemu mladeniču lahka domača zemlja!

SALOVCI PRI SREDIŠČU. Zavarovalni za drugi «Croati», ki mi je lani v jeseni izplačala 2800 Din več, kakor je škodo ocenila ocenjevalna komisija, najlepša hvala. Prav iskrena hvala tudi vsem, ki so mi lani v jeseni ob moji nesreči pomagali in mi darovali razne reči. Posebna hvala našim Salovčarjem, ki so mi z vsem pomagali ter me rešili propasti. Ivan Trstenjak, posestnik v Salovcih.

VRHE PRI SLOVENJGRADCU. Tudi pri nas živimo v znamenju krize. Les in živina, edino kar naš kmet prodaja, nima nobene cene. Les se prodaja po 75 do 100 Din za kubični meter, debeli voli pa od 3 do 3-50 Din za kilogram žive teže.

— Zimo imamo zelo hudo. Sneg je zapadel že ob koncu novembra larskega leta in ga imamo še sedaj. Mnogim že primanjkuje drv in stelje. Mraza imamo že vsi zadosti. Živo srebro se je gibalo od 10 pa do 27 stopinj Celzija pod ničlo. — Prehitro so se vrnile nekatere ptice selivke. Videli smo že divje golobe, škorce in pastirčice. Gotovo jih bo mnogo poginilo od mraza in lakote. — Vsem čitateljem in prijateljem «Domovine» vsele velikonočne praznike!

VITANJE. Krajevna organizacija JRKD se je ustanovila 14. t. m. Izvoljen je bil naslednji odbor: predsednik Ignacij Kotnik, podpredsednik Jernej Kuzman, tajnik Josip Meško, blagajnik Josip Purg, odborniki Ignacij Kaffou, Konrad Pirh, Jožef Borovnik, Alojzij Berčnik, Jožef Kušar, Fran Temnik in Drago Mauc, revizorji dr. Stanko Silan, Rudolf Starovašnik in Vekoslav Regovič. Območje organizacije se razteza na občine Vitanje, Pako, Brezno in Ljubnice.

(Brezice), Jože Lopuh (Čatež pri Brezicah), Franc Turšič (Raka pri Krškem), Franc Agrež (Rajhenburg), Janez Zokšek (Senovo pri Rajhenburgu), Alojzij Turnšek (Braslovče) in Avgust Župevc (Koprivnica pri Rajhenburgu).

Kosovska Mitrovica. «Po vsej Sloveniji gre glas: Le «Domovina» je za nas!» Tega gesla pisec teh vrst ne pozabi, čeprav že ne čita «Domovine» deset mesecev. Slovenski fantje pri pehotnem polku v Kosovski Mitrovici želijo vesele velikonočne praznike vsem čitateljem in čitateljicam, zlasti slovenskim dekletom: kaplarji: Franc Bolarič (Trbovlje), Peter Škraber (Zagorje), Franc Bričko (Loka pri Zidanem mostu), Jožef Mervič (Breg pri Zidanem mostu), Jožef Stajner (Laško), Stanko Černe (Litijska), Jakob Deželak (Sv. Lampert pri Laškem), Jožef Gričar (Litijska), Jožef Romih (St. Rupert pri Laškem), Franc Podlogar (Murnice), Jakob Došler (Zalec), Karel Zupar (Ljubljana), vojnika Leopold Zajec in Franc Pistolnik (Trbovlje).

Kovačica. Vesele veliko noč želijo vsem bralcem in bralkam «Domovine» slovenski fantje orožniki, službojuči v Kovačici v Banatu: kaplarja Viktor Kos in Anton Pavlin in orožnik Ivan Volčina. «Domovina» nam je najpriljubljenejši list, ki ga vsi prav radi prebiramo.

Nevesinje. Slovenski fantje, službojuči pri artilerijskem polku v Nevesinju, želimo vesele velikonočne praznike vsem prijateljem in prijateljicam, znancem in sorodnikom: narednik Janko Cene (Motnik), podnaredniki Anton Žumer (Gabrje pri Celju), Alojzij Ravš (Ljutomer), Franc Goštal (Ribnica) in Ivan Štrk (Ljubljana).

Mostar. Vesele velikonočne praznike želijo slovenski fantje, službojuči pri jadranski pekarski četi v Mostaru, vsem slovenskim fantom in punčkam: Anton Novak (Radomerje), Ludovik Brumec in Ivan Pelko (Ptujška gora), Edi Jaklič (Črnomelj), Ivan Stanko (Ljutomer), Ferdinand Gosnik (Konjice), Franjo Pufek (Grabrovnica), Alojzij Keček (Sv. Tomaž), Slavko Detiček (Konjice), Konrad Šedivi (Zgornja Kungota), Jožef Obran (Sv. Marko), Jožef Štamper (Sv. Bolfenk) in Maksimilijan Rojko (Sv. Trojica).

Rajlovac. Slovenski fantje avijatičari, službojuči pri letalskem polku v Rajlovcu pri Sarajevu, želimo vsem fantom in dekletom vesele velikonočne praznike: Alojzij Simončič (Kronovo), Jože Retelj (Novo mesto), Franc Jamer (Bohinjska Bela), Karel Šalamun (Šmarje), Franc Jarc, Ivan Oražem, Jakob Svetek, Mirko Meden in Ivan Orel

Velikonočni pozdravi

Beograd. Slovenski orožniki v Beogradu v 4. kvartu želijo vsem slovenskim fantom in dekletom vesele veliko noč: podnarednik Franjo Groboljšek (St. Lambert pri Litijski), kaplar Franjo Kos (Kranj) in orožnik Karel Seliskar (Brezovica pri Ljubljani).

Beograd. Slovenski fantje, službojuči v trupni delavnici prve pehotne podoficirske šole kralja Aleksandra v Beogradu, želimo vesele veliko noč svojim staršem, bratom, sestrkam, prijateljem in znancem, zlasti pa vrlim slovenskim dekletom: Franjo Bobič (Ruše pri Mariboru), Alojzij Fridrih (Kebelj na Pohorju), Rudolf Peršuh (Cirkovec pri Pragerskem), Alojzij Rakuš (Sv. Barbara v Halozah) in Alojzij Skamlec (Maribor).

Beograd. Vesele velikonočne praznike želijo slovenski fantje, ki so na odsluženju svojega kadrskega roka v Beogradu, svojim roditeljem, prijateljem in dekletom: Štefan Čuček (Slivnica pri Mariboru), Mirko Antolič (Sv. Tomaž pri Ormožu), Andrej Kamprej (Črna pri Dravogradu) in Franc Svele (Hinje pri Kranju).

Bitolj. Vesele velikonočne praznike z obilnimi pirhi želijo vsem čitateljem in čitateljicam «Domovine» slovenski fantje bolničarji v Bitolju: Maks Vinkl (Mežica), Florijan Lesjak (Šmihel pri Mozirju), Janez Presečnik (Gornji grad), Franc

Filip (Prevalje), Anton Kajič (Radeče pri Zidanem mostu), Jurij Strmčnik (Slovenjgradec), Matija Radanovič (Kapele pri Brezicah), Josip Beve (Gornji grad), Franc Sumrak (Brezice), Ivan Porenta (Češnjice), Ivan Šoba (Brezice) in Josip Tkavec (Dramlje pri Celju).

Bogovina pri Boljavcu. Želim vsem čitateljem in čitateljicam «Domovine» vesele veliko noč: Ivan Mlinarič.

Čačak. Slovenski fantje, službojuči pri artilerijskem polku, pošiljajo vsem bralcem «Domovine», posebno fantom in dekletom velikonočne pozdrave in jim želijo vesele Alelujo: Alojzij Retel (Mrtvice pri Krškem), Franc Arnšek, (Župelevec pri Brezicah), Josip Rangus (Stara vas pri Vidnu), Franc Arh (Skopice pri Krškem), Josip Zemljak (Stolovnik pri Rajhenburgu), Avgust Župevc (Koprivnica pri Rajhenburgu), Alojzij Arnolt (Slovenjgradec), Janez Pavlovič (Pirošca pri Cerkljah) in Andrej Polovič (Mihalovec).

Čačak. Slovenski fantje, službojuči pri artilerijskem polku v Čačku, želijo vsem prijateljem in prijateljicam in sorodnikom vesele velikonočne praznike: Andrej Svetko (Polzela), Ivan Mazoni (Petrovče pri Celju), Janko Lužine (Dravograd), Albin Bogovič (Sremič pri Rajhenburgu), Alojzij Vidic (Sv. Križ pri Kostanjevici), Anton Ostrelie

jetnika najbolj vzradostilo, mu ni mogla sporočiti. Vse je bilo skrito kakor senca, ki nastane šele ob solne ali ob prižgani luči.

Streharjeva mati se je pri Lužarju dobro počutila. Imela je svojo sobico in hči ji je postregla z vsem, kar je poželela. Zavedala se je, da si je v mladosti marsikaj pritrkala, kar je morala na starost nadomestiti. Večkrat je preštela svoj denar in računala, koliko bo smela še porabiti. Vedela je, da staremu človeku bolje postrežejo, ako se zanašajo na dediščino.

Starica je bila še krepka in zdrava, zato ni pričakovala, da bo kmalu umrla. Dokler je bila doma, je prosila smrti; tukaj pa je hotela živeti do skrajnih dni življenja. Tako je zavezala jezike vaščanom, ki so jo zavidali v pozni sreči. Menili so, da se bo še kesala, ker ni ostala na svojem domu. Pa so se motili. Koprivka je raznesla, da bo starka morala trpeti zaradi Lojze na onem svetu, ker ji bo tukaj prizanešeno.

V tej sreči in tem zadovoljstvu pa se je z vso naglico iztekala ura njenega življenja. Zdrava je popila nekega jutra škodelico kave, a takoj je začela tožiti o hudih bolečinah. Komaj je prilezla do postelje, na katero se je naslonila. Pred očmi se ji je vrtelo, noge jo niso več držale. Padla je v nezavest, iz katere se ni več zbudila. Duhovnik je prihitel z zadnjo popotnico, a jo je mogel le še maziliti s poslednjim oljem.

Vrana na Povirkovi hruški je kričala ves dan pred njeno smrtjo. Ana ji je pretila: «Ali si sita? Zdej si jih spravila... Boštjan, ustrelj jo... Suj

ni vrana — hudoba je... Bog ve, kaj se bo še zgodilo...»

Boštjan je res pomeril in sprožil. Toda roka se mu je tresla, ni jo mogel pogoditi. Ana je rjula od žalosti in obupa. Videla je, da je mož nekam prepaden. S povešenim obrazom je hodil okrog mrliskega odra. Bala se, da se mu bo kaj pripetilo. Kadar je bil sam, ga je čula nerazločno mrmrati. Nikamor se ni upal tam brez luči, čim se je zmrščilo. Tako se ni godilo niti Streharici, kateri je mati obljubila, da jo bo po smrti obiskala. Svojih besed pa seveda ni uresničila — dokaz, da vlada v neskončnosti povsem drugačno mišljenje in ne drži, kar sklenemo zemljani.

Kmalu po pogrebu sta Lužar in Ana odprla materino skrinjo. Nogavica je bila šele komaj načeta. Boštjana je spreletela tajna groza. Prsti so se mu krčili, ni se je mogel dotakniti. Plašno je pogledal skozi okno na hruško, odkoder je še vedno donela pesem nesreče... Na debeli suhi veji je čepela vrana z odprtim kljunom...

«Vzemj! ga je silila Ana in mu porinila nogavico.

«Nočem!» se je branil. «Uboga mati!»

«Hitro jih je spravilo... Zdravi so bili in mrtvi...» Ana se ni mogla utolažiti.

«Kap jih je zadela», je vedel Boštjan. «Ali pa se jim je utrgala kaka žila...»

«Lojze ni bilo pri pogrebu», je omenila Ana med ihtenjem.

«Drži se, drži... Gledal sem jo, ko jih je pokropila...»

«Tak je prišla?» — Ana jo res ni videla, ker je bila takrat pri sosedu.

«Samo toliko, da se je oglasila... Očenaša ni mogla zmoliti med tem časom...»

«Čakaj, jo bodo že še postrašili... Večkrat so ji obljubili: 'Tretjo noč po smrti pridem... Na drobne kosce te bom zdrobila...' Vem, da ji niso prizanesli...»

«Nič rad bi ne bil v njeni koži...» Boštjana je skrivoma streslo, ko je to izrekel. Besede so se mu zatikale na jeziku.

«Lojze je srani zaradi umora...» Lužarica ji še ni odpustila. «Vest si hladi s tem, da je Nanda nedolžen...»

«Eh, kdo pa ga je drugi kakor on! je prhnil Lužar. «Oleko je imel krvavo in denar so našli v njegovem žepu...»

«Oh, zakaj je vendar moj brat! Vidiš, zato sem jo črtila in želela proč od doma...»

«Prav si ravnala.»

Lužar se je ponovno ozrl na hruško. Vrana je kričala, da se je čulo v zaprti sobi. Mož je obledel; opotekel se je, ko je prestopil.

Ana je trepetala.

Pomirila se je in rekla čez nekaj časa: «Boštjan, ako ne maraš denarja, pa ga dajva v hranilnico. Čemu bi ležal tu brez obresti...»

Boštjan pa ni bil zadovoljen. Zavrnil jo je z besedami: «Ali je treba obesiti na zvon, da sva podedovala? Zopet naju bodo zavidali zaradi denarja...»

(Ljubljana), Ivan Bokavšek in Franc Gorše (Moste pri Ljubljani), Avgust Lešnik (Celje), Franc Abrahamsberg (Planina pri Rakeku), Alojzij Maček (Logatec), Ivan Brodnjak (Ptuj), Franc Kržičnik (Skofja Loka), Anton Stravs, Kronberger, Janez Kocbek, Janez Hojs (Slovenske gorice), Rudolf Strah (Maribor), Ignacij Ceglar (Stična), Jože Roženc (Guštanj), Alojzij Strajner (Zagorje), Stanko Tramte (Breška vas).

Sarajevo. Vesele velikonočne praznike želimo slovenski fantje, služeči pri telegrafskem polku v Sarajevu, vsem staršem, bratom, sestram, posebno pa slovenskim dekletom: Jakob Gašparac (Gerovo pri Čabru), Milan Virth (Studenice pri Poljčanah), Franjo Samastur (Spodnja Poljskava), Herbert Pirš (Ptuj), Franc Hajdinjak (Krčevina pri Mariboru), Stanko Vrtavec (Maribor), Rudolf Kreutz (Ormož), Franc Cerovšek (Slivnica pri Mariboru).

Skoplje. Slovenski fantje, ki služijo vojake v Skoplju, želijo vesele velikonočne praznike vsem slovenskim fantom, dekletom in staršem: Janez Skumavc in Alojzij Jeklič (Dovje pri Jesenicah), Alojzij Obreza (Brezje pri Zagorju), Alojzij Stare (Bitnje pri Kranju) in Franc Mašnik (Spitalič pri Kamniku).

Sombor. Vsem čitateljem in čitateljicam priljubljene »Domovine«, posebno ljubkim slovenskim dekletom želijo vesele veliko noč fantje orožniki, služeči v sreč rodovitne Bačke: orožnik Pavel Čretnik (Krašnja), kaplar Jakob Kerne (Ig pri Ljubljani), podnaredniki Pavel Merela (Velika vas pri Moravčah), Josip Oštir (Krško) in Janez Lenič (Rob pri Velikih Laščah).

Split. Slovenski fantje, ki služijo v Splitu pri pehotnem polku, želijo vsem čitateljem in čitateljicam »Domovine« vesele veliko noč: Jožef Sušnik (Drulovka pri Kranju), Ivan Rosulnik (Šinkov turn), Ignacij Vidmar (Jezero pri Trebnju), Franjo Omerzo (Moste pri Kamniku), Jožef Zvab (Javornik), Ignacij Hladnik (Rovte nad Logatcem), Jožef Pavlič (Podgorje pri Kamniku), Ferdo Koblar (Mirtin vrh pri Železnikih), Jožef Kopus (Bled) in Ante Dagarin (Drulovka pri Kranju).

Tetovo. Vesele velikonočne praznike in obilo pirhov želi vsem bralcem in bralkam, zlasti v občini mirnopoški: Franc Rajar.

Trstenik nad Sušakom. Vsem bralkam in bralcem »Domovine« želimo vesele velikonočne praznike. Pisec teh vrstic, ki ima tukaj svojo družino, je že pet let zaposlen na parni žagi g. Medvediča.

Žaga se nahaja kakih 20 km od Sušaka. Odcepljen od zunanjega sveta v črnem gozdu, smo srečni, saj imamo dovolj svežega zraka. Smo kake tri ure oddaljeni od najbližje vasi. Zadovoljni smo, ker imamo še vedno zaslužek, čeprav žaga obratuje samo od pomladi do jeseni. Naš podjetnik se trudi, da popolnoma ne ustavi obrata v tej svetovni krizi. Zato mu moramo biti vsi zaposleni hvaležni. Tudi tebi, draga »Domovina«, smo hvaležni, ker nam prinašaš novic v to gozdno samoto: Anton in Antonija Sever, Fani in Ivanka, hčerki.

Tuzla. Vesele veliko noč žele slovenski fantje, ki služijo pri pehotnem polku v Tuzli: Franc Križaj (Zaplana), Janez Vončina in Pavel Pivk (Ziri), Jože Čap in Simon Koren (Spodnje Gorje), Benedikt Zupan (Rakek), Ernest Zgonc (Cerknica), Vinko Blažič (Vodice), Viktor Drolc (Zagreb) in Franc Osterman (Rovte).

* * *

Dortmund - Dorstfeld (Nemčija). V nedeljo 6. t. m. se je vršil v Dorstfeldu redni občni zbor Jugoslovenskega delavskega društva. Zbor je bil nenavadno dobro obiskan in so člani pokazali s tem, da se zavedajo resnosti položaja. Želimo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem vesele velikonočne praznike in mnogo pirhov, a tebi, »Domovina«, mnogo novih naročnikov: Franc Privšek, Anton Goršek, Jožef Kuzner, Ivan Antle, Rudolf Antle, Ferdinand Antle, Anton Kralj, Jernej Zajko, Jurij Pohleven, Anton Verbič, Anton Kovačič, Filip Goršek, Miha Divjak, Matevž Turnšek in Miha Gomenik.

Blanc-Mesnil (Francija). Iz vseh krajev Francije se oglašajo in pritožujejo naši izseljenci, le od nas še ni bilo poročila. Zaposlenih nas je tu nekaj Prekmurcev. Tudi pri nas se je začela oglašati največja sovražnica delavcev — kriza. Sicer pa je zdaj zima minila in delo se je začelo na polju. Nam, hvala Bogu, do zdaj še dobro gre. Ne vemo le, kako dolgo bo tako. Želimo vesele velikonočne praznike vsem bralcem in bralkam »Domovine«, posebno pa prekmurkim fantom in dekletom: Josip Varga, Aleksander Bagari in Ana in Franc Potočnik (Murska Sobota) in Ivan Hervat (Gornja Lendava).

Esecaudin (Francija). Dolgo časa je že, kar nismo ničesar pisali ljubi »Domovini«. Doslej se nam ni godilo tukaj še preslabo, ker delamo redno po 24 šiht na mesec, in tudi krize zaradi tega še nismo do danes preveč občutili. Zaslu-

žimo še zmerom precej dobro. Vsem bralcem in bralkam »Domovine« želimo prav veselo veliko noč. Alojzij Golobič in Jože Kožar (Dolenja Pirošica pri Krškem), Jože Tonin in Anton Kočevar (Hruševka pri Kamniku).

Eure et Loir (Francija). Želim vesele velikonočne praznike vsem jugoslovenskim bratom in sestram, zlasti pa gornjeslavem fantom in dekletom: Štefan Bokan (Gorenji Slaveči).

Fontenay-Tresigny (Francija). Vesele velikonočne praznike želimo vsem bralcem in bralkam »Domovine«, zlasti v Gorskem kotaru: Franjo in Ciril Ožbolt, Josip Bebar, Franjo Troha in Blaž Lipovac iz Prezida.

Guignes Robutin (Francija). Tu nas je več prekmurških fantov, ki prosimo priljubljeno »Domovino«, naj nam dovoli malo prostora. Gre nam tako srednje, ker v naši tovarni delamo vse dni. Smo pa le zadovoljni, ker nismo brez dela kakor mnogi drugi. Hvala ljubemu Bogu, da smo zimo zdravi prestali. No, do druge zime najbrže ne bomo več tu in se bomo vrnili nazaj v svojo domovino. Želimo vsem čitateljem in čitateljkam vesele velikonočne praznike: Rudolf Kerec (Otovec), Franc Kerec (Videnci), Franc Gumilar (Radovec) in Mišel Ružič (Prosečka vas).

Phateau de Beaupre (Francija). Franjo Habjanič, vrtnar, doma iz Gajovcev pri Ptuj, želi z rodbino vsem bralcem in bralkam »Domovine« vesele velikonočne praznike. Vsako soboto z veseljem pričakujemo drago »Domovino«, ki nam prinaša toliko novic iz domačih krajev.

Salagnac (Francija). Tukaj se nas nahaja pel-najst Slovencev, po večini samcev, in tudi dokaj naročnikov »Domovine«. Zaposleni smo pri gradnji modernega zdravilišča. Delavske razmere so zelo slabe. Semkaj se zateka mnogo brezposelnih delavcev različnih narodnosti. To bedo pa zna podjetje prav dobro izkoristiti in znižuje plače. Zraven pa še odpušča ljudi. Čakamo dan za dnem, kdaj nas doleti kruta usoda in nas poženejo s trebuhom za kruhom dalje po svetu. Večina naših rojakov, ki je imela kam obrniti se v svoji domovini, se je že vrnila domov, a oni, ki so brez vsakega imetja in brez sorodništva, ne vedo, kaj naj store. Zaradi tega se obračajo na razne agencije v svrhu zaslužka v izvenevropskih državah. Mnogi so se vpisali v tujsko legijo za Afriko. Lepšo veliko noč, kakor jo imamo tu, želimo vsem čitateljem in čitateljicam »Domovine«: Alojzij in Avgust Levovnik (Št. Janž pri Dravogradu), Josip Planine (Laško), Franc Husjak (Presika pri Lju-

»Ali pa bi kaj kupila... Kako njivico ali vrtiček...»

»Potreboval bi lesa za podstrešno sobico. Koren ima naprodaj nekaj hrastov.»

Ana se je strinjala s pripombo: »Pa da ne bodo predragi...»

»Ostalo bo seveda precej denarja. Tega bova shranila za dnevne potrebe, da ne bova jemala iz hranilnice.»

»Prav, prav! — Ana je bila varčna gospodinja. Vedno je gledala, kje bi kaj ostalo in kako bi si kaj prihranila. Boštjan sicer ni bil razvajen, vendar mu je včasih krulilo v želodec. Kadar se ni mogel več premagovati, tedaj se je skrivaj zatekel k Povirku, kjer se je nasitil. Saj je imel denar — čemu bi stradal.

Ko so praznovali v Zapotju žegnanje, tedaj si nista Lužar in Ana ničesar privoščila. V peči je ležal ves dan maček. Ko je bilo čas malice, ga je vprašala: »Boštjan, ali hočeš kruha ali potice?»

Nasmehnil se je in rekel: »Nisem lačen.»

»Jaz tudi ne«, je bila zadovoljna. »A pečenko bi pa vendar spekla za večerjo...»

»Kakor hočeš...»

Tako sta govorila zaradi sosedov. Ana je šla za večerjo spat, Boštjan pa je našel izgovor in jo ubrisal v gostilno, kjer se je v naglici najedel. Nato je odšel, ne da bi s kom kaj govoril. Pivec so se dregali s komolci.

Lužar je kupil od Korena več hrastov. Ker ni imel denarja, sta se za ceno hitro pogodila. Bo-

štjan je nabrusil sekuro in se odpravil sekat. Žena ga je opozorila, naj pazi, da se ne useka. Z divjo jezo je zapodila vrano, ki se je drla za odhajajočim možem.

Drevo, katero se je namenil najprej posekati, je stalo na ravni blizu tam, kjer je bil umorjen sosed Likar. Deblo, porašeno z mahom, je bilo nekoliko nagnjeno zaradi močnih in dolgih vej, ki so ga vleklo na stran in pritiskale k zemlji. Čim ga je nekoliko zasekal, je pričelo pokati in se nagibati. Kar nenadno pa se je odtrgalo in padlo s silnim truščem.

Boštjan se je zavedel nevarnosti in plašno odskočil. Umaknil pa se je v napačno smer — dosegla ga je dolga veja. Podrla ga je na tla in ga pritiskala s tako silo, da se ni mogel več geniti. Tiščala ga je na prsi in mu zapirala sapo. Z nobenim udom si ni mogel pomagati.

Koren je gledal od daleč, ko je zagrmel hrast; videl je tudi, da je Lužar bežal, potem pa ga ni več opazil. Tedaj ga je zaskrbelo; nekaj mu je reklo, da se je ponesrečil.

Nemudno se je odpravil v gozd, kjer je našel soseda pod hrastovo vejo. Brž jo je odsekal in odstranil, nato se je sklonil k ponesrečencu, ki je komaj še rahlo dihal. Tresel ga je in klical, a mož se ni zavedel. Okrog usten so se mu nabirale krvave pene. Srce mu je počasi utripalo.

Spravili so ga domov in poskusili vse, kar so vedeli in znali. Toda ves trud je bil zaman, nobeno zdravilo ni pomagalo. Ana je vila roke in omagovala. Šele pred tedni so ji zagrebli mater,

zdaj pa bo izgubila moža, s katerim je komaj pričela živeti. Spomnila se je Streharice, ki je nekoč zaklicala proti nebu: »Pravični Bog, udari jo, ako je tvoja volja! — Ali je res napočil čas maščevanja?»

Zdravnik je ugotovil težko notranjo poškodbo. Skušal ga je spraviti k zavesti, da bi mu vsaj za nekaj ur podaljšal življenje. Ako bi se mu bilo posrečilo, tedaj bi bila morda še edina pomoč — bolnišnica. Tako pa ponesrečenec ni bil sposoben za prevoz in bi bil najbrže med potjo izdihnil.

Nekaj sosedov je ostalo ponoči, pri Lužarju, ker so pričakovali, da bo do jutra že ugasnil. Vso noč so mu polagali na prsi hladne obkladke. Ana je bila vsa zmedena; neprenehoma je vpila in jokala. Sosedje so se bali, da jo bo zmešalo.

Boštjan se je proti jutru nenadno zavedel. Počasi je odprl oči in bolešno vzdihnil. Prva beseda, ki jo je izpregovoril, je bila: »Pošijite po gospoda!»

Povirk je napregel konja in zamahnil z bičem. Miško je zmignil z ušesi in se spustil v tek proti Selišču.

»Ali se je zavedel?« je vprašal duhovnik.

Mož je prikimal in dostavil: »Hitite, da ne bo prepozno!»

»O, hvala nebesom!« — Gospod Andrej je hitel v cerkev po obhajilo. Čim je stopil pred oltar, je opravil molitev zahvale. Uslišana je bila njegova prošnja, ki je bila znana le Bogu v njegovi neskončni skrivnosti.

tomeru), Jakob Kožuh (Teharje), Franc Sterle (Ig), Jernej Jesenovec (Vrzenec pri Vrhniki), Martin Zupančič (Zgornja Zadobrova), Viljem Gregorič (Brežice), Andrej Znidaršič (Vrhnika), Josip Borjančič, Josip Brigljevič in Franc Lah.

Sochaux (Francija). Tukaj nas dela nekaj Slovencev v tovarni avtomobilov Peugeot. Razmere so se tudi pri nas poslabšale. Dela se le tri do štiri dni na teden. Zasluzimo skoro le toliko, da imamo za hrano. Zeliva vsem bralcem in bralkam «Domovine» veselo veliko noč: Jakob Noč (Moste pri Zirovnici) in Josip Pristavec (Podpeč pri Preserju).

Tardingen (Francija). Želimo vesele velikonočne praznike svojcem, dekletom in fantom, zlasti prekmurkim: Karel Škodnik in Alojzij Lenarčič (Gornji Slaveči), Anton Zrim, Franc Kikec in Štefan Kuzmič (Motovilci) in Štefan Hari (Dankovci).

Thumeries (Francija). Tukaj nas je okoli 20 Slovencev, vsi iz Prekmurja. Zaposleni smo v sladkorni tovarni. Zasluzek seveda ni Bog ve kako velik, ker delamo le po pet šihov na teden. Najlepše velikonočne pozdrave pošiljamo vsem prekmurkim fantom in dekletom: Alojzij Pondelek in Karel Žiško (Otovec), Anton Bokan (Ska-kovci), Aleksander Kučan (Dankovci), Mihael Skledar (Rogaševci), Ivan Zokš in Alojzij Zilavec (Dolina).

Marcinelle (Belgija). Vesele velikonočne praznike in poln jerbas pirhov želita vsem bralcem in bralkam «Domovine» dva Slovenca v tukajšnjem zdravilišču za pljučne bolezni: Franc Umek (Boštanj pri Sevnici) in Anton Izlakar (Bukovca pri Litiji).

Zwartberg (Belgija). Draga «Domovina», kako te vsakokrat komaj pričakamo! Vsi te z največjim veseljem čitamo, saj ti si nam vedno najbolj naklonjena. Zaradi tega bomo vedno tebi zvesti. Žal, da nas je usoda tako zavržla, da nam ni dana prilika, da bi te smeli čitati na svoji rodni zemlji, v ljubi Sloveniji. Zaposleni smo v premogovniku v Zwartbergu, ki na žalost tudi občuti svetovno gospodarsko krizo. V takih okoliščinah nam postaja življenje vedno hujše in resnejše. Skoro bo prišel čas, ko se bodo delili pirhi in prav ob takšnih prilikah se nam vzbuja hrepenenje po domovini. Tudi mi bi svojim dragim radi dali kakšen pirh, toda, žal, med nami in vami je premogo hribov in dolin, da bi si mogli seči v roke in si želeli pristočno vesele veliko-

nočne praznike. Pošiljamo najpristronejšje pozdrave staršem, sorodnikom, prijateljem in prijateljicam, sotrpinom rudarjem in vsem ostalim delavcem, cenjenemu uredništvu pa želimo še mnogo naročnikov: Anton Kovše (Dolga gora-Ponikva ob južni železnici), Ivan Zalokar (Ponikve pri Studencu), Ivan Jagodič (Rogaška Slatina), Franc Glavica (Ptuj), Štefan Cenc (Spodnje Laže pri Poljčanah), Ivan Metličar (Ostrožno-Ponikva ob južni železnici), Franica Pečeva (Slovenske Konjice), Elza Widrichova (Sv. Duh pri Krškem), Vekoslavica Drašljer (Zalec pri Celju), Pavel in Leopoldina Pec (Oplotnica pri Konjicah), Alojzij in Ana Smeh (Sv. Ema pri Pristavi), Martin in Katarina Spolenak (Sv. Jurij ob južni železnici), Franc in Ema Zerjav (Pilštanj), Janez Klemenčič in Anton Vodopivec (Krško), Franc in Mina Lajtner (Vransko), Ivan in Ivanka Inženjer

(Škofja vas pri Vojniku), Jožef in Nežika Turk (Litija), Jurij Podgornik (Črna pri Prevaljah), Jožef in Julijana Deželak (Trbovlje), Jožef Rudon (Sv. Duh pri Krškem), Franc Aržen (Trbovlje) in Lovro Stepčič (Ptuj).

Toronto (Kanada). Kaj razveseljivega nimamo poročati iz naše naselbine. Da so delavske razmere slabe sploh po vsem svetu, ni nikaka novica. Dosti ljudi je pri nas brez dela že več kakor leto dni. Brezposelnj s strahom gledamo v bodočnost in se povprašujemo, ali bo kdaj bolje ali nikoli več. — Zime v tem kraju nismo imeli prehude. — «Domovino» z veseljem pričakujemo in prečitamo, ker nam prinaša vsakovrstne novice in lepe romane. Vsem bralcem in bralkam «Domovine», zlasti Belokrajincem, želimo vesele velikonočne praznike in obilo pirhov: Jožef Balkovec, Cestnik, Franc Gerdun, Ivan Malič in drugi.

DOMAČE NOVOSTI

Veselo veliko noč želita vsem prijateljem in prijateljicam „Domovine“

uredništvo in upravništvo

„Trnjeva pot ljubezni“

Pod tem naslovom bomo začeli kmalu priobčevati novo izvirno povest iz davnine. Spisal jo je naš marljivi sotrudnik Soteščan ter jo poklonil za piruhe bralcem našega lista. Da je povest zelo privlačna in napeta, nam ni treba posebej poudarjati. O tem se bodo naši čitatelji sami prepričali. Vsem, ki radi berete lepe povesti, kliče: Naročite «Domovino»!

* Povratak kraljevičev v Beograd. Po večtedenskem bivanju na Bledu, kjer so se letos lahko naužili zimskih radosti, so se kraljeviči Peter, Tomislav in Andrej v soboto odpeljali z Lese nazaj v Beograd. Nj. Vel. kraljica Marija je odpotovala z Bleda že nekaj dni prej in je zdaj kraljevska družina zopet vsa zbrana v prestolnici.

* Velikonočne šolske počitnice. Ministrstvo za prosveto je odredilo, da trajajo velikonočne šolske počitnice letos šest dni, in sicer se prične v petek 24. t. m. in se končajo v torek 29. t. m. V sredo 30. t. m. se prične na osnovnih, meščanskih in srednjih šolah zopet reden pouk.

* Uredba o prodaji kruha. Pred kratkim je stopila v veljavo naredba bana dravske banovine o cenah kruhu. Do nadaljnjega so določene cene kruhu v obrtni maloprodaji na ozemlju dravske banovine za en kilogram takole: beli kruh (iz pšenične moke «0») 4-50 Din, polbeli kruh (iz pšenične moke «4») s 30odstotno primesjo moke «6» ali ržene moke 4 Din, črni kruh (iz pšenične moke «6») s 30odstotno primesjo ržene moke 3-40 Din. Popust nad oblastno določeno ceno kruha ali sploh na prodajno ceno kruha in peciva v obrtni maloprodaji, ki ga dajejo pekovski obrtniki preprodajalcem za prodajo kruha in peciva, ne sme znašati v nobenem primeru več kot deset odstotkov od oblastno določene cene kruha ali sploh

Duhovnik je sedel na voz in Povirk je pognal v silovitem diru. Vsaka minuta je bila dragocena.

Pred Lužarjem so bili zbrani sosedje s prižganimi svečami v glasni molitvi. V bolnikovo sobo so smeli stopiti šele po končani izpovedi, tedaj ko je podelil duhovnik ponesrečencu zadnjo popotnico in ga mazilil s poslednjim oljem. Nato pa so se morali zopet odstraniti. Ostali so le župan, Povirk in Koren, katere je župnik pridržal v sobi.

Ostali sosedje so čakali zunaj v veži in se skrivnostno spogledovali. Navzočni so bili že pri več bolnikih, ko jim je prinesel mašnik poslednje tolažilo. A vselej so smeli ostati v sobi po končanem opraviilu. Zakaj jih je tukaj župnik odslavljal brez vsakega povoda? Izbrani so bili le trije možje, ki bodo seveda morali molčati. Župan in Povirk ne bosta črhnila besedice... Morda se bo dalo naposled kaj izvedeti od Korena...

Župnik je čez nekaj časa odprl vrata in pozval vaščane v sobo. Obraz mu je razodeval ne navadno resnobo. Stopil je k postelji in pogledal bolnika, ki je ležal nepremično in poredko dihal. «Umira!» je rekel po tihem in pokleknil. Opravili so molitve za umirajoče.

Lužar je izdihnil. Tedaj se je dvignil gospod Andrej in stopil k mizi, kjer so ob razpeli gorele sveče. «Predragi sosedje!» je začel s tresočim se glasom. «Povedati vam moram strašno novico, ker sem obljubil pokojnemu sosedu, ki je pravkar stopil pred najpravičnejšega sodnika.

Duhovnik si je otrl solzo. Beseda mu je zastajala in jezik se je upiral — dokaz, kako grozno je moralo biti naročilo nesrečnega sosedu. Naposled se je ozrl na križ in nadaljeval ob grobni tišini: «Tukaj pred nami leži mrtev nesrečnik, ki je pokojnega Likarja pred dvema letoma umoril in oropal. Premotila ga je nepremagljiva pohlepnost po denarju. Odkrito in skesano mi je priznal svoj greh in prosil za nedolžnega sosedu, kateremu je podtaknil svojo krivdo. Kar je izpovedal meni, je ponovil pričam in jim naročil, naj s prisego potrdijo.»

Grozen krik prestrašene Lužarice je presekala mučno tišino. Sosedje so jo prijeli; bali so se, da bo znorela. Naposled jo je pomiril duhovnik — pripraviti jo je moral na še strašnejšo novico. Boštjan je umoril tudi njeno mater... Skrivaj ji je primešal strupa v skodelico kave... «Zaradi dediščine», se je glasilo njegovo priznanje.

Ana se je zgrudila in omedlela. Sosedje so jo hitro spravili k zavesti. Potolažil jo je župnik z besedami: «Odpusti, kakor mu je Bog odpustil. Umirajoči te je prosil odpuščanja.»

Vaščani so bili ginjeni do solz, ko je župnik končal: «Pokojnemu nesrečniku je bila dana velika milost, da se je vsaj skesano izpovedal. Svojih bolečin ni niti čutil, tako potrpežljivo in vdano jih je prenašal. Umril je kot izpokorjenec. Ne sodimo ga po njegovih zmotah, zakaj zapisano je: «Ako so vaši grehi rdeči ko škrlat, vam bodo odpuščeni...»

Vest o razkritju pravega morilca je prodrila še tisti dan v visoko obzidano trdnjavo — v tesne prostore deželne jetnišnice. Župnik Andrej je sporočil sodišču izjavo pokojnega morilca. Podpisali so jo priče in župan je prevzel posredovanje. Sam se je napotil v mesto, da reši nedolžnega sosedu.

Strehar je izvedel, da je zadela kazen morilca prav na onem mestu, kjer je pred dvema letoma padla nedolžna žrtev. Sodišče je takoj izdalo nalog, da so ga izpustili iz ječe. Nande je dospel domov, ko je Lužar ležal še na mrtvaškem odru. Sosedje so mu stiskali roke in se z njim radovali. Skrila se mu je le sestra Lužarica, ker se je bala, da jo bo brat ozmerjal. To pa se ni zgodilo. Preveč je bil hvaležen, da je prejel zadoščenje. Ko je pokropil mrlja, se je njegovo maščevanje izlilo v tiho željo: «Bog mu daj nebesa! Zaradi tega mu ni treba trpeti na onem svetu.»

Mož se je v zaporu popolnoma predrugačil. Kažen, katero je prestal po krivici, ga je izmodrila. Slaba družina in pijača ga rista več zapeljevali. Vse svoje moči je posvetil družini in gospodarstvu. Bog je blagoslovil njegovo delo.

Lužarica je morala povrniti bratu odškodnino, izplačano Likarici, in poravnati ostale stroške. To ji je izpraznilo denarnico in kaznovalo njeno ošabnost. Vše, kar je očitala Streharici, ko je medlela pod križem trpljenja, je veljalo njej ter je padlo s silno težo na njene rame.

KONEC.

od prodajne cene kruha in peciva v obrtni malo-prodaji.

* **Amerika za Evropec zaprta.** Gospodarska komisija reprezentativne zbornice Zedinjenih držav je sprejela zakonski nacrt, po katerem se prepoveduje do nadaljnjega vsako priseljevanje iz Evrope.

* **Izseljenci so se začeli vračati.** Iz poročila banskega izseljenskega poročevalca posnemamo, da je šlo v zadnjih desetih letih iz dravske banovine v prekmorske dežele 18.594 izseljencev. Največ se jih je izselilo v letih 1926. in 1927., najmanj pa lani, ko je odšlo v prekmorske kraje samo 410 naših ljudi. Večje pa je bilo izseljevanje v razne evropske države, kamor je samo v zadnjih štirih letih odšlo s trebulhom za kruhom 18.676 izseljencev. Lani je odšlo v tujino 3306 naših ljudi, med njimi je bilo mnogo takih, ki so odšli samo na sezonsko delo v Francijo ali Nemčijo, pa so se čez zimo vrnili. Takih, ki so se v zadnjih 50 letih za stalno izselili iz Slovenije, je 79.649. Če računamo, da so se po večini poročili in da imajo potomce, lahko rečemo, da živi v tujini okrog 334.000 Slovencev. Največ naših rojakov je v Zedinjenih državah, in sicer okrog 250.000; potem jih je v Argentini 20.000, v drugih državah Južne Amerike 5800, v Kanadi 6000, v Avstraliji 200, v Nemčiji 30.000, v Franciji 16.000, v Belgiji 3000 in na Holandskem 3000. Tudi v tujini je borba za kruh vsak dan hujša in zato ni čudno, da se je moralo mnogo naših izseljencev lani vrniti, ker so izgubili zaslužek. Vrnilo se jih je 428. Seveda je pa računati, da se bodo začeli vračati naši izseljenci v večji meri, ker se zaradi splošne gospodarske krize povsod slabšajo razmere in se vse države hočejo čimprej odkrižati tujcev. V tem pogledu prihajajo zlasti neugodna poročila iz Nemčije, Francije in Belgije, v zadnjem času tudi iz Holandije. Za ameriške izseljence ni nevarnosti, ker je večina rojakov že sprejela ameriško državljanstvo.

* **Čebelarjem.** Čebelarско društvo v Ljubljani obvešča člane, da je finančno ministrstvo dovolilo za pisanje čebel trošarine oproščen sladkor, ki pa mora biti denaturiran na 3 odstotke z ogljenim prahom. Oglje čebelar ni škodljivo. Raztopina kuhanega takega sladkorja je sicer črna, toda naravnega okusa. Množina sladkorja na panj ni določena. Vsakdo ga lahko dobi, kolikor ga potrebuje. Odbor bo naročil rafiniran (bel) kristalni sladkor. Cena sladkorja franko Ljubljana je 8 dinarjev. Ker se mora sladkor plačati vnaprej, se bodo vsem, ki so do zdaj sladkor naročili, poslale položnice za nakazilo zneska. Člani naj naroče sladkor le na okroglo težo 50, 100, 150, 200 kg, in to zaradi zmanjšanja prevoznih stroškov. Zaradi tega naj se združi več naročil? Čebelarji, ki še niso poslali naročila, naj to store naknadno takoj ter naj pošljejo potrebni znesek društvu po položnici s pripombo «za sladkor». Društvo bo sladkor naročilo takoj, ko bo dobilo vsa vplačila. Čebelarji, hitite! Poleg naročila naj navedejo naročniki svoje točne naslove, pošte in železniške postaje in število panjev. Čebelarji, izrabite ugodno priliko in naročite sladkor, da rešite svoje čebelne družine. Sladkor dobe le člani Čebelarškega društva.

* **Shodi poslanca Spindlerja.** V petek 18. t. m. se je vršilo v Rogatec pri Spornu lepo obiskano zborovanje volilcev iz Rogatec in bližnje okolice. Izvolil se je pripravljalni odbor za ustanovitev krajevnega odbora JRKD za občine Rogatec, Donačko goro in Sv. Rok pod vodstvom župana g. Gajserja iz Rogatec. Ustanovni zbor bo v najkrajšem času. — V soboto 19. t. m. zjutraj je bil shod volilcev pri Stefanciosi pri Sv. Florijanu. Udeležilo se ga je okrog 50 volilcev z županom g. Cajzkom in predsednikom tamošnje krajevne organizacije, bivšim oblastnim poslanecem g. Perkovičem na čelu. — Istega dne zvečer je bil sestanek pri Habjanu v Šmarju za šmarski trg. Tudi tu se je izvolil pripravljalni odbor za ustanovitev krajevne organizacije JRKD. — V nedeljo 20. t. m. zjutraj po maši je bil shod volilcev pri Sv. Stefanu pri Pungarški. Prišlo je nad 60 volilcev. Ustanovil se je krajevni odbor JRKD za

občino Sv. Stefan pod predsedstvom uglednega posestnika in podžupana g. Martina Johana. — Istega dne popoldne je bil shod volilcev pri Sv. Vidu pri Grobelnem. Udeležba je bila velika, blizu 100 moških in mladenicev in nekaj žena. Ustanovila se je krajevna organizacija JRKD pod predsedstvom uglednega posestnika g. Goleža. V odboru so poleg njega še župan g. Valentin Metličar, posestnik g. Jernej Cerovšek, posestnik g. Jakob Povalej in cela vrsta drugih odličnih kmečkih mož. — Na vseh navedenih shodih je narodni poslanec g. Vekoslav Spindler poročal o današnjem gospodarskem in političnem položaju, o dosedanjem delu v narodni skupščini in o načrtih dela v bodočih mesecih. Njegova vsekozi stvarna izvajanja so zborovalci povsod z zadovoljstvom odobrili.

* **Pomoč siromašnim krajem naše banovine.** Dravska banovina je nedavno prejela od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje 20 vagonov pšenice za naše siromašne kraje. Pšenica je bila prodana in je bila za kupnino kupljena večja količina koruze. Poleg tega zbirajo podpore krajevni in sreski pomožni odbori, ki so bili ustanovljeni na pobudo banske uprave, pri kateri obstaja osrednji pomožni odbor pod vodstvom g. dr. Dolšaka. Minile dni je banska uprava nakazala večjo denarno podporo odboru za pomoč siromašnim krajem Bele Krajine. V ta namen je bilo izdanih 82.500 Din. Nadalje je banska uprava nabavila vagon koruze iz lastnih sredstev za Loški potok in okolico. V poštev pri razdelitvi 50 vagonov koruze prihaja 18 srezov, in sicer je bilo, odnosno še bo nakazanih: za srez Črnomelj 7 vagonov, za Kočevje in Ptuj po 6, za Novo mesto in Metliko po 5, za Litijo 3, za Krško, Laško, Ljutomer in Logatec po 2 vagona, naposled za sreze Celje, Gornji grad, Konjice, Mursko Soboto, Prevalje, Radovljico, Škofjo Loko in Šmarje pri Jelšah po 1 vagon. Poleg teh 50 vagonov pa je banska uprava sama iz lastnih sredstev nabavila še 20 vagonov koruze, ki jo bo oddajala po lastni nabavni ceni. Nadalje je nabavila tudi 35 vagonov pšenične slame za živinsko klajo, ki je delno že razdeljena, delno se sedaj razpošilja. Razdelitev slame je v eni tretjini brezplačna, v dveh tretjinah pa proti polovičnim nabavnim stroškom.

* **Pošiljanje denarja v pismih je prepovedano.** Zadnje čase se opaža, da se iz države izvažajo v priporočenih pismih večje množine domačega in tujega denarja brez dovoljenja finančnega ministrstva. Da se to nedovoljeno izvažanje denarja onemogoči, je uprava pošte in brzojava izdala vsem poštam v državi odredbe, katerih vsebina je v glavnem: Da se omogoči nadzorstvo glede deviznih predpisov, se morajo vsa priporočena pisma, namenjena v inozemstvo, izročiti pošti odprta. Nameščenec, ki pismo sprejme, bo v prisotnosti stranke pregledal samo vsebino ovitka, pisemska tajnost pa mora pri tem ostati nekršena,

NEGOVANJE LEPOTE

na medicinsko-kozmetični podlagi je nova smer, ki je zares dobra, če se za to uporabljata pripomočka, katerima z medicinske strani ni prigovora, kakor sta Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito kože in Fellerjeva Elsa-pomada za rast las. Za vnaprej poslanih 40 Din pošlje brez nadaljnjih stroškov dva lončka lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsa-trg 360, savska banovina.

KLOBUKE

za pomlad v najrazličnejših, najnovejših barvah in oblikah, kakor tudi razne sportne klobuke in čepice Vam nudi po nizkih cenah

MIRKO BOGATAJ, klobučar, LJUBLJANA, Turi trg št. 14.

Klobuke sprejema tudi v popravilo. 98

Advokat dr. Gros Davorin v Novem mestu

je preselil svojo advokatsko pisarno na Ljubljansko cesto št. 24, I. nadstropje, v Skabernetovo hišo, nad gostilno Mundschtützevo. 109

to je, ne sme čitati pismenega sporočila, nego se mora prepričati samo o tem, ali vsebuje pismo denar. Če bi bil v pismu denar, ga bo nameščenec izročil stranki s pojasnilom, da je po deviznih predpisih prepovedano pošiljanje denarja v priporočenih pismih v inozemstvo. Če pismo ne vsebuje katerekoli vrste denarja, bo stranka v prisotnosti nameščenca pismo zaprla in ga izročila pošti.

* **Novo odpravljanje brzih in potniških vlakov.** Z uveljavljanjem novega prometnega pravilnika na dan 1. aprila se bo poleg drugih določb izpremenil tudi način odpravljanja brzih in potniških vlakov v toliko, da bodo vsi dosednji vidni in slišni signali pred odhodom teh vlakov odpadli. Železniško osebje ne bo pred odhodom vlaka postaje oddajalo nobenih signalov, marveč se bo vlak točno ob odhodnem času, odnosno po predpisanem postanku odpeljal. Da se prepreči vsakršne nezgode, je potrebno, da potujoče občinstvo samo skrbi za svojo osebno varnost na ta način, da med postankom vlaka nemudno vstopi ali izstopi. Potrebno je, da se potniki že pred prihodom na namembno postajo pripravijo na izstop in da po že izdanih predpisih, ki so izobešeni v potniških vozovih, čimprej izstopijo pri sprednjih vratih v smeri vožnje. Potniki, ki se nameravajo odpeljati, pa morajo brez odlašanja vstopiti pri zadnjih vratih vagona. Sprevodniki imajo nalog, da potujoče občinstvo na to opozarjajo, potniki pa naj tako opozorilo upoštevajo in se po njem ravnaajo. V korist potnikov je tudi, da ne postajajo pred vlakom v družbi svojcev in znancev do zadnjega trenutka, marveč naj se takoj poslovijo od njih, vstopijo in na svojem mestu čakajo na odhod vlaka. Po zakonu o železnicah javnega prometa je prepovedano skakanje v vozeče vlake, odnosno iz vozečih vlakov. Vsak potnik naj se v svojo lastno korist vestno drži danih navodil, da se izogne kazenskemu postopku in tudi nesreči.

* **Kmetijski pouk v radiu v drugi polovici marca.** V četrtek 24. t. m. ob 18.30 bo predaval vinarski poročevalec inž. Zupanič o trsnih rezih. Na velikonočni poredeljek 28. t. m. ob 8. zjutraj bo predaval tajnik g. Kafol o pomladnih delih v sadonosniku. V četrtek 31. t. m. ob 18.30 bo predaval ravnatelj g. inž. Lah o pomenu strojev v kmetijstvu. S tem bo ciklus zimskih predavanj končan. Pomladi in poleti bodo predavanja redkejša in prilagojena letnemu času. Spored bo pravočasno objavljen.

* **Nad 180.000 brezposelnih v naši državi.** Osrednje tajništvo delavskih zbornic in Uedinjena delavska sindikalna zveza Jugoslavije sta pristojnim mestom predložila obširno spomenico glede brezposelnosti v naši državi. V tej spomenici se v uvodu opozarja, da v predlogu državnega proračuna niso določena nikaka sredstva za pomoč brezposelnim delavcem. Zač, v naši državi ne obstaja zanesljiva statistika zaposlenosti in le delavske zbornice imajo delne podatke o zaposlenosti in nezaposlenosti pri posameznih podjetjih. Na podlagi teh podatkov je bilo izračunano, da je v naši državi 182.000 brezposelnih delavcev, kar dokazuje, da je brezposelnost tudi pri nas važno vprašanje. Nato utemeljuje spomenica potrebo brezposelnega zavarovanja delavcev in predlaga, da bi poleg delodajalcev in delavcev prispevali v sklad za brezposelne podpore tudi država, banovina in zlasti občine. Težave z brezposelnimi delavci naraščajo zadnje čase zlasti zaradi stalnega vračanja naših izseljencev, ki so v inozemstvu izgubili kruh. Zlasti težaven je položaj rudarskih delavcev. Zastarela pravila bratovskih skladnic določajo, da izgubi rudarski delavec, čigar zaposlenost se prekine za šest mesecev, vse svoje prispevke v to blagajno. Ker se danes v največji meri odpuščajo starejši delavci, ki so dolgo vrsto let plačevali prispevke v bratovske skladnice, je treba te odredbe pravilnika izpremeniti.

* **Jesenjski delavci kličejo na pomoč.** Beda jesenjskih brezposelnikov je velika. Zato je izdal občinski odbor jesenjski poziv na vse prebivalstvo dravske doline in na vse zavedne Jugoslovane, naj pomagajo Jesenicam in njenemu delavstvu. Kdor količkaj more, naj pomaga. Dru-

štva, pobirajte med člani prispevke za Jeseničane. Dolžnost nas vseh je, da ne pustimo v bedi veliko pomanjkanje trpečega delavstva!

* Opuščanje delavstva v Trbovljah. Kriza v premogovniških podjetjih traja dalje. Pred kratkim so se izvršili odpusti delavstva v Senovem, sedaj pa je podjetje inž. Dukića na dnevnem kopu v Trbovljah sklenilo odpustiti polovico vsega zaposlenega delavstva. To je zopet roj hud udarec za naše delavstvo.

* Trboveljska deca v Beogradu. Trboveljski mladinski pevski zbor je priredil v Beogradu izredno uspel koncert, ki ga je posetilo mnogoštevilno občinstvo. Koncertu je prisostvoval tudi minister za socialno politiko in narodno zdravje Ivan Pucelj. Akademsko pevsko društvo »Obilič« se je udeležilo koncerta korporativno, razen tega pa so bile zastopane mnogoštevilno tudi druge beograjske prosvetne in človekoljubne organizacije. Trboveljska deca je izzvala s svojim lepim nastopom silen vtis in je pela tako lepo, da je mnogim izvabila solze. Koncert je otvorila s petjem rudarske himne. Po koncertu je pevsko društvo »Obilič« priredilo deci malo južino.

* Goriške novice. V Srniku pri Ledinah je umrl Janez V e h a r, ki je bil eden najmočnejših posestnikov v idrijskem okraju. Na Vrstniku nad Idrijo je umrl posestnik Janez M l a k a r. Umrila ga je jetika. V Idriji je umrla babica Marija P e č i r j e v a. — V idrijskem okraju vladajo zelo hude gospodarske težave. Mleko po mlekarnah plačujejo 20 do 30 čentezimov za liter, dočim je bilo mleko pred leti po 60 čentezimov. Živina nima cene. Teleta se plačujejo po 2-50, govedo, najboljšo, po 3-50 lire za čisto težo. Prašiči so se nekaj podražili in se prodajajo po 3-80 lire, za prvo vrsto. Vse polno kmetij gre na boben zaradi visokih davkov. V februarju je bilo pred goriškim sodiščem naprodaj okrog 80 posestev, ki so po večini ostala neprodana, ker ni bilo kupcev.

* Po 17. letih se je oglasil iz Rusije. Janez Sušnik iz Krivčevega pri Gozdu nad Kamnikom je odšel leta 1915. na vojno. Domači so samo vedeli, da je odšel na bojišče v Galiciji. Ves čas vojne se ni niti enkrat oglasil in ko tudi po vojni več let ni bilo o njem nobenega glasu, so domači upravičeno sodili, da je padel. Pred dve letoma je bil proglašen za mrtvega in domači so dali opraviti mašo za mir in pokoj njegove duše. Dne 13. t. m. pa so Sušnikovi v svoje veliko začudenje prejeli od Janeza priporočeno pismo iz Rusije. Pismo je bilo oddano na pošto dne 2. februarja v Tešnovki v odeski guberniji. Naslov je napisan najprej v latinici, potem pa še v cirilici. Janez Sušnik ni še prav nič poučen o posledicah svetovne vojne in o nanovo nastalih državah, ker je napravil naslov še na avstrijsko državo, kranjsko deželo in pošto Kamnik - Stein. Pismo je priromalo preko Dunaja in Ljubljane srečno v Kamnik. Vsebinska je pisana v cirilici in ruskem jeziku. V uvodu Sušnik poudarja, da še ni pozabil slovenščine, vendar piše v cirilici in ruskem jeziku, da bodo domači bolj gotovo dobili pismo v roke. V pismu se pritožuje, da je pisal že mnogokrat, vendar dosedaj še ni dobil nobenega odgovora. Prosi domače, naj mu vendar sporoče, ali so še živi in kako se imajo. On se je v Rusiji oženil, vendar je še brez otrok. Rad bi prišel domov, zato naj mu pošljejo potrebne listine. O tem, kako je prišel v ujetništvo in kako se mu sedaj godi v Rusiji, pa ni v pismu niti besedice. Sušnikovi so se seveda takoj obrnili na kamniško sresko načelstvo, ki bo po banski upravi izkušalo dostaviti potrebne listine Janezu, da se bo po 17 letih vrnil v domači kraj. To pismo je zopet dokaz, da je v Rusiji gotovo še več bivših ujetnikov in pogrešancev.

* Dediščina ameriške Slovenke. Italijanski konzul v Chicagu je obvestil Slovenko Frančiško Tavčarjevo, ki živi ločeno od svojega moža, da ji je njen stric Anton Klemenčič, tvorničar v Ilirski Bistrici, zapustil večmilijonsko premoženje. Baje gre za milijon dolarjev. Klemenčič, ki je bil samec, je nedavno umrl v visoki starosti 88 let. Mož je bil lastnik tvornice makaronov, imel je obširna zemljišča in mnogo denarja. Največje

premoženje si je pridobil med svetovno vojno. Premoženje je v oporoki zapustil svojim nečakom in nečakinjam in ga razdelil na pet enakih deležev. Srečna dediča tega ogromnega premoženja sta tudi brat in sestra Frančiške Tavčarjeve, ki pa živita v Jugoslaviji. Zanimivo je, da Tavčarjeva ni nikdar videla in poznala dobrega strica iz Evrope.

* Dr. Fr. Zupane je otvoril odvetniško pisarno v Trzinu, Glavni trg št. 18 (v hiši Mally & Demberger).

* Smrtna nesreča na železniški progi. V Kranju se je pripetila huda nesreča, katere žrtev je postal mladi gradbeni tehnik g. Jože Tajnik, sin uglednega višjega davčnega upravitelja g. Josipa Tajnika iz Kranja. Jože Tajnik se je hotel iz Kranja odpeljati v Ljubljano. Odšel je po starem drevoredu čez železniški most ob progi, ki vodi v Trzin. Prišel je na tako zvani tir gorenje Save, skoro istočasno je pa privozil brzi vlak. Kako je prišel Tajnik pod vlak, še ni pojasnjeno. Lokomotiva je nesrečnika zgrabila, odrezala mu obe nogi, zdrobila glavo in ga strahovito razmesarila. Bil je takoj mrtev.

* Neznana utopljenka. Iz Save pri Krškem so potegnili žensko utopljenko. Truplo je moralo biti že več mesecev v vodi. Stara bi utegnila biti utopljenka 25 do 30 let. Truplo seveda ni imelo nobene obleke več na sebi. Kdo je utopljenka, ni znano.

* Divja svinja napadla telegrafskega uslužbenca. V podgrajski fari je vas Nova gora, kjer ima hišo telegrafski uslužbenec novomeške pošte g. Platan. Tjakaj je te dni pribežal obstreljen divji prašič, ki je ušel preganjalcem. Bil je prav pred Platanovo hišo, ko se je gospodar vrnil domov. Zver ga je napadla in mu s svojimi ostrimi čekanji raztrgala stegno. Hudo ranjenega Platana so prepeljali v kandijsko bolnico, podivjano zver pa so kmetje pobili s krampi in kopačicami.

* Nesreča pri delu. Med pleskanjem je padel s prvega nadstropja banovinske umobolnice v Novem Celju 18letni slikarski vajenec Jože Pušnik in si pretresel možgane. Dobil je tudi hude notranje poškodbe. V nezavestnem stanju je bil prepeljan v celjsko bolnico.

* Smrtna žrtev burje v Trstu. Pred dnevi je razsajala po Trstu huda burja. Po nekaterih ulicah so morali napeljati vrvi, za katere so se ljudje držali, da jih burja ni prevrgla. Od padajoče opeke so bili mnogi laže ranjeni, 26letni mehanik Andrej Jelič pa je našel celo smrt v divjanju burje. Ko je zjutraj hitel na delo, ga je vrglo ob zid tako nesrečno, da si je zlomil tilnik.

* Smrt starega posestnika v snegu. Posestnik Franc Medic s Toplega vrha pri Črmošnjicah je imel opravljena dva tisočaka. Ko je pa slišal, da morajo biti tisočaki žigosani, se je nedavno zgodaj zjutraj napolnil na železniško postajo v Semiču, od tam pa z vlakom v Novo mesto. V mestu je bankovca že v prvih popoldanskih urah zamenjal, potem pa se takoj podal peš proti domu. Po večurni naporni hoji po snegu in ledu se je močno utrudil. Da bi se okrepčal, je popil nekaj vina, ki ga je nosil s seboj. Pozno v noči je z največjim naporom hodil skozi vas Seč, v gozdu med to vasio in Novo goro pa je omagal. S seboj je imel ročno svetilko, ki pa mu je najbrž ugasnila v gozdu. Drugo jutro je posestnikova hči Marija Zabkarjeva, ki je bila na poti iz Seč v Črmošnjice, našla nesrečnega posestnika ležečega ob gozdni poti. Poklicala je neke vaščane, ki pa so vsi takoj videli, da je nesrečnik že več ur mrtev.

* Kukavica je zmrznila v snegu. V Razdrškem gozdu so minile dni našli zmrzlo kukavico. Rečica se je bila prezgodaj vrnila in zaradi mraza in lakote našla smrt v snežni odeji.

* Padel je v prepad in utonil. Pred dnevi so javili svojci v Črni, da pogrešajo 65letnega upokojenega rudarja Jurija Stoparja, ki je odšel z doma ter se podal v Podpeco, da tam poravnava v neki trgovini zaostali dolg. Iz trgovine se je podal v gostilno v Podpeci, kjer je izpil nekaj četrtink vina ter nato odšel. Odtod se je izgubila vsaka sled za njim. Pred nekaj dnevi pa so našli

njegovo truplo v 20 m globokem jarku ob poti, ki drži iz Podpece v Črno. Očividno je Stopar zašel na rob prepada, v katerega je zdrsnil ter našel smrt v deročem potoku.

* V rojstni sobi se je obešil. Nedavno zjutraj je služkinja g. Matka v Gotni vasi pri Novem mestu prišla v stanovanje 50letnega zasebnika Franca Klemenčiča, stanujočega v Gotni vasi, da bi dobila od njega neke ključke. Nemalo pa se je prestrašila, ko je zagledala ob oknu Klemenčiča obešenega. Pravi vzrok obupančevega dejanja je neznan, ljudje pa sklepajo, da je ta čin izvršil v duševni zmedenosti.

* Dirka dveh vpreženih konj v prepad. Pri Sv. Primožu na Pohorju se je te dni pripetila nesreča, katere žrtev je postal par lepih konj posestnika in lesnega trgovca Lobenweina iz Vuze. Na pohorskih planinah je sedaj izredno živahno. Vse spravlja plohe in drva v dolino. V primoške planire se je napolnil po plohe s parom konj hlapec omenjenega lesnega trgovca. Na ozki in silno strmi poti malo pod Mršakom v Šentjanskem vrhu je prišlo do nesreče. En konj je stopil s steze na strmino in mu je spodrsnilo. Potegnjen je pri tem še svojega druga. Sani in vse skupaj je zdrčalo kakor lavina v globino, kjer sta konja obležala mrtva pod ostanki razbitih sani.

* Žalostna smrt v obupu. Mesarskega mojstra Roberta Preglana iz Fare pri Prevaljah so našli obešenega v njegovi mesnici. V poslovnem pismu, katerega je zapustil, navaja, da so ga pognale v smrt obupne gospodarske razmere.

* Naplavljen utopljenec. Pri vasi Orešju nad Ptujem je Drava naplavila truplo utopljenca. Kolikor se da sklepati, je moralo biti truplo že kake tri tedne v vodi. Utopljenec je star približno od 48 do 50 let in pripada delavskemu stanu.

* Smrt zaradi neprevidnosti. Tremmel Mihael iz Bokrač v Slovenski Krajini je pregledoval puško, ki je bila nabita. Med pregledovanjem se je puška sprožila. Strel je zadel moža v nogo in mu predril glavno žilo. Še preden se je Tremmel prav zavedel, kaj se je zgodilo, je že izkryavel.

* Zaradi zastrupljenja po alkoholu je umrl Andrej Habjanič iz Vapočic. Bil je s posestnikom Janezom Meznaričem iz Bukovcev v Halozah, kjer sta oba obiskala več posestnikov in naposled Meznaričevo vinsko klet. Pri povratku je Habjanič omagal in ga je dohitela smrt medtem, ko je Meznarič šel po njegovo ženo, ki naj bi Habjaniča spravila domov.

* Napad z nožem. Dne 5. t. m. se je vračal Anton Ferčec, viničar od Sv. Urbana pri Ptuj, v družbi še dveh tovarišev domov. Na cesti v Leskovec pa je trojico napadlo dvanaest neznanih fantov. Eden njih je Ferčeca udaril z nožem po glavi in mu prizadejal hudo poškodbo. Ferčec se je najprej zdravil doma, ko pa je videl, da se mu stanje ne izboljša, se je zatekel v bolnišnico v Ptuj. Storilce išče orožništvo.

* Nevaren tat koles pod ključem. Nedavno je mestna policija v Mariboru aretirala nevarnega tatu koles Ivana Miška iz Litmerka pri Ormožu in ga izročila okrožnemu sodišču v Mariboru, ker je izvršil nešteto kupčij z ukradenimi kolesi po Dravskem polju, največ pa v Spodnjih Jablanah. Izdajal se je povsod za Franca Polajžarja. Orožniška postaja v Cirkovcih je sprejela od predstojništva policije v Mariboru nepridipravovo sliko, v kateri so vsi kupci ukradenih koles spoznali Miška. Orožništvo je kolesa, okoli osem po številu, pri posestnikih zaplenila in uvedlo poizvedbe za lastniki. Lastniki koles v teh krajih se bodo zdaj menda lahko malo oddehnili.

* Velik nočni vlom v celjsko trafiko. V eni zadnjih noči so neznani tatovi vlomili v trafiko Marije Lipšev v Vodnikov ulici v Celju in odnesli okrog 2040 Din v denarju, za okrog 10.000 Din tobačnih izdelkov, davčnih znamk za plačevanje uslužbenskega davka za okrog 2000 Din, pisarniških potrebščin za 500 Din in dragoceno pisalno pripravo in srebrni servis v vrednosti 2000 Din. Vlomilci so prišli v trafiko na ta način, da so z veliko sekiro, ki so si jo izposodili iz sosodne drvarnice, vlomili na dvoriščni strani po-

slojpa zadnja dvojna vrata sosedne trgovine gđ. Pavle Slugove, odprli nato dvojna vmesna vrata, med katerimi se je nahajala omara, in se splazili v trafiko. Pri Slugovi so vlomilci pobrali iz miznega predala 180 Din gotovine in starinsko zlato naprsko iglo. Vlomilci so po opravljenem delu pustili v lokalu sekiro in večje klešče. Skupna škoda znaša nad 20.000 Din. Vlomilci so morali dobro pozirati hišne razmere. Policija jih je takoj pričela iskati.

* **Kranjski vlomi pred senatom.** Pred kazenskim malim senatom v Ljubljani se je vršila tajna razprava proti vlomilcu Vladislavu Kaplanu, ki je izvršil lani velike vlome v trgovino Petra Arnška v Kranju in pozneje v Crobathovo trgovino. V ta vlomilski posel je bila po nerodnem zapletena tudi uboga kočarica iz kranjske okolice s svojim sinom in dvema hčerkama. Vladislav Kaplan je nastopal v kranjski okolici kot soliden mož, ki se je bahal s svojim bogastvom. Pripovedoval je, da dobiva blago z doma in da ga zato lahko prodaja ceneje kakor drugi. Družini, kjer se je nastanil, je prinesel najrazličnejše darove in je bila v sosesčini velika nevoščljivost, da si je izbral tako bogat trgovec revno delavsko dekle. Vladislav Kaplan je zdaj obsojen na dve in pol leta robije zaradi vlovov v Kranju in tatvin koles, njegov brat Viteslav Kaplan, ki se je zadrževal v okolici Tržiča, pa zaradi soudeležbe na osem mesecev strogega zapor. Vladislav bo izgnan iz države, Viteslav pa za pet let. Rodbina, pri kateri se je Vladislav ženil, je bila oproščena.

* **Fantovski pokol v ptujskem okraju.** V Lancovi vesi pri Sv. Vidu v ptujskem okraju so se na Jožefovo zvečer fantje v gostilni zopet napili in se potem zunaj stopili. Posledice so bile strašne. Eden ubit, drugi smrtno ranjen, sedem pa več ali manj hudo ranjenih in pobitih. Smrt je zadela v prepiru posestnikovega sina Antona Habjaniča iz Lancove vesi. Dobil je več udarcev s planko po glavi, da mu je lobanja počila na štirih mestih. Imel pa je še toliko sile, da je šel sam domov. S skrajnim naporom se je zavlekel na skedenj, odkoder pa ga v nedeljo zjutraj ni bilo več na izpregled. Ko so ga šli iskat na mrvo, je bil že mrtev. Orožniki so štiri fante že zaprli.

* **Brezvestno ravnanje z bolnima pastorkoma.** Grd primer neusmiljenosti je bil odkrit te dni nedaleč od Šoštanja. Mežnar pri Sv. Florijanu, ki se tudi piše Florijan Mežnar in ki je oče desetim otrokom, se je poročil drugič pred petimi leti. V prej mirno hišo se je z mačeho vred preselil k Mežnarjevimi prepri. Med otroki, ki so ostali doma, sta bila tudi 19letni bolehniki Jaka in 23letni Nande, ki je že od rojstva gluha. Med vsemi sta bila ta dva mačehi največji trn v peti. Oče Mežnar je vse to početje videl, ni pa mogel svoje volje uveljaviti. Za razmere pri Mežnarjevih so vedeli tudi sosedje. Najbolj sta se jim smilila oba imenovana fanta, o katerih so marsikaj čuli govoriti. Ker nobenega teh fantov niso že od jeseni več videli med Mežnarjevimi, se jih je nekoliko odločilo, da pojdejo v Šoštanj prijaviti čudno zadevo. V nedeljo 13. t. m. sta se podala k Mežnarjevemu okrogli zdravniku g. dr. Korun in zastopnik komandirja orožniške postaje g. Emeršič. Našla sta Jaka v hlevu ležečega na zasilni postelji. Bil je shujšan do skrajnosti. Dr. Korun je ugotovil, da boleha za kostno jetiko, ki zaradi pomanjkanja vsake nege hitro napreduje. V drugem kotu hleva pa je ležal nemi Nande na zemlji na kupu mokre nesnažne stelje, a okrog njegovega ležišča so bili kupi gnoja. Obleden je bil v samo srajco in pokrit s kupom slame. Oba nesrečna fanta sta bivala noč in dan v hlevu že od vseh svetnikov dalje in sta tako oslabela, da so ju morali drugi obleči in prenesti na zdravnikovo zahtevo v hišo. Mačeha je izkušala svoje početje opravičiti, češ, da je bolni pastorek bil v hlevu najbolj na varnem in najmanj na poti, o nemem Nandetu je pa trdila, da je okolici nevaren. Zda bo sodišče izpregovorilo svojo besedo.

* **Trdovratno zapeko,** katar debelega črevesa, napetost želodčne motnje, zastajanje krvi, nedelavnost jeter, zlato žilo, bolečine v kolkah odpravimo z uporabo naravne »Frane Jožefove«

grenčice, če jo izpijemo zjutraj in zvečer čašico. Zdravniške strokovne veličine izpričujejo, da učinkuje »Frane Jožefova« grenčica celo pri dražljivem črevesu brez bolečin. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Za nujno pomoč našemu vinogradništvu

Podružnica Vinarskega društva na Bizeljskem je imela dne 6. t. m. sestanek vinogradnikov, na katerem se je razpravljalo o položaju vinogradništva. Na sestanku je bila sprejeta daljša spomenica, iz katere povzemamo:

Vinogradništvo je kmetijska panoga, ki preživlja v dravski banovini na tisoče prebivalcev. Vse do poslednje dobe je bilo tem ljudem vinogradništvo edini vir dohodkov. Prekomerno obdavčenje vina je v zvezi s padcem kupne moči širokih ljudskih plasti povzročilo padec cen vinu, tako da danes ni mogoče niti za sramotno nizko ceno vnovčiti vinskega pridelka. Vinogradniki v bizeljskem, odnosno posavsko-sotelskem okolišu se nahajajo v obupnem stanju. Izvrstni letnik 1931. ponujajo nekateri že po 1-50 do 2 Din za liter, če se jim sploh posreči za navedeno ceno dobiti kupca. Za vinske zaloge starejših letnikov pa se nihče ne zmeni. Zalostno stanje obupnega vinogradništva narekuje nujno pomoč za rešitev te važne gospodarske panoge. Nevzdržno je, da se na vino, ki je izrazito kmetijski proizvod, nalogajo vse možne in neznosne davščine, pri čemer nosi vso težo bremena pridelovalec, ki je zapisan neizbežni gospodarski propasti. Vino ne prenese več davčne obremenitve, ki presega zadnje čase že 200 odstotkov prodajne cene. Bizeljski vinogradniki se pridružujejo predlogom, že stavljenim na narodno predstavništvo, in na odločilne činitelje, v naslednjem smislu:

Špirit, izdelan iz kmetijskih proizvodov, ki so za to sposobni, naj se porabi za mešanje z bencinom za motorni pogon. Za napravo žganih pijač, likerjev in podobnega naj se vnaprej porablja izključno le vinski destilati. Na ta način bi bile z vinskega trga izločene znatne množice manjvrednih cenovnih vin, kar bi v znatni meri ublažilo vinsko krizo. Mešanje špirta z bencinom je velikega pomena tudi v narodnogospodarskem oziru, ker bi se skrčil uvoz bencina.

Trošarina z dokladi na vino naj se zniža in naj znaša skupno največ 1 Din pri litru, pobere pa naj se ta trošarina šele tedaj, ko se nastavi sod na pipo za nadrobno razprodajo.

Oblastva naj skrbijo za to, da je dobiček gostilničarja pri točenju v skladu s cenami in z dejanskimi razmerami na vinskem trgu. Nedopustno je, da točijo nekateri gostilničarji vino po pretirano visokih cenah, kar kvarno vpliva na porabo.

Nujno potrebno je tudi, da se obrestna mera zniža. Vinogradniška posestva so v splošnem z malimi izjemami prezadolžena in ne zmorejo več visokih obresti, ki morajo voditi do gospodarskih polomov.

Beračeve skrivnosti

Po vaseh ob državni cesti je nekda kar mrgolelo beračev. Ob palici so krevljali nadložni starci z lajnami ali lesenimi molki. Lajne ni bilo treba povsod navijati, ljudje niso marali take godbe. Več pa so dale naše dobre mamice na molek.

Med takimi siromaki pa je bilo tudi mnogo navihanih postopačev. Tako je hodil od hiše do hiše možiček, ki se je izdajal za pogorelega. Slepac ni bil nikdar brez drobiža. Drugemu je zopet manjkalo roke, kar je dokazoval s praznim rokvom. Levico si je bil namreč skril pod obleko.

Taki in enaki potepuhi so poplavliali vasi posebno v zimskem času. Takrat so bile gospodinje doma, zato ni nihče zastoj potrkal na vrata. Tudi se je dobilo pozimi vedno kaj boljšega za želodec.

V Zakotje jo je primahal vsako zimo možak srednje starosti s svojim sinkom. Doma je bil z bolj oddaljenih hribov. Vzdihoval je, kako silno je siromašen. Kar niso zmogle njegove besede, je še potrdil s solzami.

Dobrotljive mamice so ga obsipale z obilnimi darovi. Dedec tudi ni odnehal prej, dokler ga niso obložile. Pred vsako hišo je glasno pomolil. Znal je čudovito lepe molitvice; molil je, kakor bi sadil cvetlice. Ko je odmolil, je začel hvaliti. »Oj, kako je pri vas lepo, pa toplo hišo imate!« Tako je govoril navadno povsod. Kjer so imeli otroke, ni mogel teh prehvaliti. Ako ni bilo drugega, tedaj je pohvalil psa ali mačko.

Kadar se je pričel zahvaljevati, ni mogel priti do konca. Spravil je skupaj vseh devet korov angelov in vso nebeško žlahto. Za vsako bolezen je vedel posebnega priprošnjika. Bilo jih je za dolge litanije.

K Pelinu v Zakotju je berač Boltežar, tako so ga imenovali, posebno rad zahajal. Vselej je prišel lačen. Pa so mu ponudili zelja in dedec je zahvalil Boga z obema rokama, tako je bil zadovoljen. Deček pa je vzdihnil: »Oh, ata, že zopet to nesrečno zelje!«

Pri Pelinu je berač navadno tudi prenočil. Spal je z otrokom v hlevu, kamor mu je gospodar posvetil po večerji. Pustil mu je luč, da si je pripravi ležišče. Ko se je vrnil po svetilko, je slišal glasno govorjenje. Pelin je postal pred hlevom in poslušal.

»Ata,« je dejal deček očetu, »ta kmet ima pa slabo živino. Pri nas imamo lepše krave in težje vole. Kaj ni res, ata?«

»Seveda je res,« mu je odvrnil.

»Pa tudi denarja nima toliko na posojilu... Kaj ne da ga nima...?«

»Tiho, tiho!« ga je opozoril. »To so najine skrivnosti...«

Pelin si je njegove besede dobro zapomnil.

Soteščan.

Pogodba med kofetarico in fajfarjem

Kmet Okljukar je bil strasten kadilec. Dan na dan je držal v ustih priljubljeno pipico v največjo nejevoljo svoje boljše polovice, kateri je bila moževa pipa naravnost trn v peti, zato si je tudi z vsemi silami prizadevala, da bi odpravila pipo od hiše s tobačnim mehurjem vred. A vse njeno besedovanje ni imelo najmanjšega vpliva na trdo tobakarsko srce očeta Okljukarja.

Sicer je Okljukar zelo čislal svojo ženo ter iz ljubezni do nje opustil mnoge neprijetne navade, a tako silno svoje Jerčke vendarle ni ljubil, da bi se zaradi nje odvalil kajenja, čeprav ga je Jerčka dan in noč nadlegovala, naj svojo smrdljivo čedro vrže v ogenj. Te njene želje oča Okljukar ni mogel izpolniti. Da bi se za vedno ločil od fajfe, svoje največje srčne tolažbe, da ne bi več pušil sladkega tobaka, tega za vse na svetu ne stori.

Ker je postajala Okljukarjeva vedno sitnejša in je že večkrat poizkušala izvršiti zavraten atentat na njegovo miljenko, je oča Okljukar sklenil, priboriti sebi in svoji pipici ljubi mir enkrat za vselej. Sestavil je prekrasen načrt in čakal prilike, da ga izvrši.

Prilika se mu je kmalu ponudila. Bilo je neke nedelje popoldne. Mati Okljukarica je bila tišča dan nenavadno prijazna s svojim Janezom. Sedela sta v kuhinji in se razgovarjala. Zdajci se mati Jerčka ljubeznivo stisne k svojemu možičku in reče:

»Ljubi moj Janez, ti si danes tako silno blede in prepaden. Kaj ti je?«

»Ej, kaj naj mi bo! Nič! Tako zdrav, kakor sem danes, še nikdar nisem bil,« je odgovoril oča Okljukar z nasmehom.

»Ne, ne, ti nisi zdrav, sicer bi tvoj obraz ne bil tako blede barve. Bojim se zate, Janez!« je vzdihovala Jerčka.

Okljekar se ji pomembno namuzne. Sijajna misel ga je obšla. Hitro je odgovoril: «Ne jaz, ampak ti, ljuba Jerčka, si zadnje dni silno bledega obraza. Zelo sem vznemirjen. Noč in dan nimam pokoja. Ali ti naj privedem zdravnika?»

Mati Okljekarica se je nepričakovano zmedla. Na take besede svojega možička ni bila pripravljena. Po daljšem molku reče nekam v zadregi: «Dragi Janez, danes imam do tebe neko posebno prošnjo, katere mi gotovo ne boš odbil!»

«Seveda ne!» zatrdi mož. «A tudi jaz te nameravam za nekaj prositi in upam, da boš mojo prošnjo uslišala.»

«Gotovo, gotovo!» hiti žena. «Tu je moja roka!»

«Ali prisežeš, da izpolniš mojo prošnjo, ako jaz ugodim tvoji?»

«Prisežem!» dvigne Jerčka tri prste.

«Dobro! Torej povej mi svojo prošnjo!» reče mož, ki je dobro vedel, kaj ga namerava prositi ljubezniva ženica.

«Mili Janez, začne Jerčka z medenim glasom, »bodi tako ljubezniv ter mi podari svojo pipo in svoj tobačni mehur! Grozno se bojim, da dobiš jetiko zaradi preobilnega kajenja!»

V njeno veliko začudenje se ni mož popolnoma nič upiral, ampak je bil takoj pripravljen, ugoditi njeni želji. Hitro poseže v žep ter privleče na dan pipo, mehur in vžigalico. Vse skupaj položi ženici v krilo in reče ljubeznivo: «Iz tea rad ti podarim to nepotrebno!»

«Obljubi mi, da ne boš nikdar več kadil!»

«Nikoli več ne bo prišla pipa med moje zobe!» reče mož ter nadaljuje s sladkim glasom: «Glej, ljuba Jerčka, jaz sem brez obotavljanja ugodil tvoji prošnji, zato upam, da se tudi ti ne boš branila izpolniti moje.»

«Razume se, da ne. Povej, kaj želiš!»

«Izroči mi mlinček za kavo, ves sladkor, kar ga imaš pri hiši, vso kavo, sploh vse ono, kar se prišteva h kofetariji. Silno se bojim, da ti bo ta preklicana kava izpila vso kri!»

«Jerčko je oblila rdečica in obsedela je kakor okamenela. Da bo Janez prosil za kaj takega, tega ni pričakovala. Hud boj je besnel v njenem sreču. A ker jo je bilo sram prelomiti obljubo, je naposled rekla s klavnim glasom: «Grozno rada ti darujem vse to!»

«Ali ne boš nikoli več pi'a kave?»

«Nikdar več!» je zaječala ženica.

Podala sta si roke in pogodba je bila sklenjena po vseh pravilih. Jerčka pograbi pipo, mehur in druge tobakarske potrebščine svojega možička in vse skupaj zaklene v skrinjo. Prav tako spravi oča Okljekar pod ključ sladkor, kavo in mlinček.

Zdaj so nastopili hudi dnevi za ženico in za možička. Oba sta silno občutila izgubo njenega največjega užitka. Že čez teden dni bi bila oba rada razveljavila sklenjeno pogodbo, a prve besede ni hotel izpregovoriti nihče. Tako sta hrabro vztrajala, a skrivaj bridko vzdihovala nad izgubo svoje srčne tolažbe. V času enega meseca je nastalo med zakoncema jako napeto razmerje. Molčala sta trdovratno ter se izogibala drug drugega. Niti pogledala se nista več. Janez se je držal kisle in klavne kakor grešnik pred Bogom, a Jerčka je gledala kakor strah v koruzi.

No, slednjič se je Okljekarju začela videti ta žaloigra skrajno smešna in nespametna. Kaj ima prav za prav od vsega tega? Prišel je ob pipico in zdaj kaže, da bo celo izgubil srce svoje ljubljene ženice. Vneto je začel tuhtati in premišljati, kako bi se izkopal iz neprijetnega položaja, ne da bi se mu bilo treba osramotiti. Bistra njegova glava si je hitro izmislila primerno zvijačo. Ko je nekega dne sedela mati Okljekarica v kuhinji vsa pobita in klavna, se zdajci odpro vrata in v kuhinjo stopi oča Okljekar. V eni roki nese mlinček, v drugi pa posodo s kavo, sploh vse, kar mu je izročila žena ob sklepu pogodbe. Pa se je mati Jerčka zganila in pogledala poželjivo, toda Janez se niti ozrl ni nanjo. Ročno je zakuril in pristavil lonec za kavo. Nato je začel pridno vrteti mlinček. Z nebeškim užitkom je mati Jerčka vlekla vase prijetni vonj zmlete kave. Ko pa

je oča Janez stresel kavo v krop, se mati Jerčka ni mogla več premagati in je zaklicala: «Kaj pa vendar počenjaš?»

«Saj vidiš, no. Kavo si bom skuhal!» je odgovoril mož hladno ter pristavil k ognju lonček mleka.

«Za koga?»

«Zase vendar, saj ti kave ne smeš piti!»

«Ti tudi ne!»

«He, kdo mi more braniti. Odpovedal sem se samo kajenju!»

Molčala sta oba. Oča Janez se je ročno sukal okoli peči, mešal kavo in odmikal mleko. Hip nato je stala na mizi skledica lepo dišeče mlečne kave. Okljekar se je obliznil in pričel z največjo slastjo srebati sladko pijačo. Mati Jerčka je zvesto spremljala z očmi od skledice do ust romajočo žlico, raztezala nosnice in cmokala z jezikom, kakor bi polže jedla.

Zdajci se mož obrne k nji ter jo vpraša: «Ali hočeš še ti skodelico kave?»

«Ne maram zanjo! se je zadržala žena.

Okljekar je skomizgnil z rameni, se nasmešnil in ravnodušno srebal kavo dalje. Jerčka se ni mogla več premagovati. Kakor vihar je planila na noge in stekla v sobo. Trenutek nato se je pojavila z mehurjem in pipo v rokah. Ročno je natlačila tobaka v pipo, ga zažgala ter začela kaditi kakor pravi Turčin. Hm, zdaj so se pa očetu Janezu začele cediti sline. Hlastno je vdihaval tobakov dim.

Žena ga je pogledala in rekla: «Hočeš tudi ti kaditi?»

«Kaj pa misliš!» je zarobantil oča Janez. «Le sama puši ta smrdljivi tobak, meni kar slabo prihaja, če pomislim nanj!»

Seveda očetu Okljekarju ni postalo slabo, pač pa njegovi boljši polovici, materi Jerčki. Milo je zastokala in obledela. Pipa ji je ušla iz ust in nezavestna se je sesedla na tla. Oča Janez se je zelo prestrašil. Stokajoč je pobral svojo polovico in jo v potu obraza odnesel na posteljo. Tam je revica neusmiljeno hrkala in kašljala; celo Urha je poklicala na pomoč. Okljekar je pa ves zbežan tekal okoli postelje.

«Mila Jerčka, kaj ti je, kaj ti je? Ali naj grem po zdravnika ali po duhovnika?»

Tedaj se mu porodi v glavi sijajna misel. Hitro je planil v kuhinjo in prinesel skodelico kave. Z obema rokama je segla Jerčka po kavi ter jo hlastno izpila. Nato je zahtevala še drugo skodelico in oča Janez ji jo je ročno prinesel. Kmalu nato je Okljekarica trdno zaspala in glasno zasmrčala, a ko se je čez dolgo časa zopet zdramila, je zahtevala še tretjo, četrto in peto skodelico kave. Ko je vse to izpila, se je počutila dokaj krepkejšo.

Okljekar je zopet smuknil v kuhinjo. Natlačil je pipo ter začel vleči in puhati kakor devet vragov. Ker je žena prelomila pogodbo, tudi on ni bil več vezan nanjo. Že je petič prižigal svojo ljubljeno, ko se zdajci prikaže mati Jerčka med kuhinjskimi vrati. Drug drugemu sta se prisrčno nasmejala.

«Ali ni res, ljuba Jerčka, da sem premeten kakor star lisjak?» je menil Janez.

«Jaz pa neumna kakor telica!» se je Okljekarica udarila ob čelo.

«Ej, beži, kaj se boš tako poniževala», je odgovoril mož ljubeznivo. «Le pojdi ter izprazni še eno skodelico kave!»

Mati Jerčka je v resnici junaško izpraznila še šesto skodelico kave, a oča Janez si je nabasal šesto pipo tobaka. Nato sta slovesno razveljavila staro pogodbo in sestavilo novo. V tej pogodbi pa je bilo določeno, da bo morala mati Okljekarica izpiti na dan osem skodelic kave, oča Okljekar pa pokaditi dvanajst pip tobaka. Pogodbo sta zapečatila z gorečim poljubom in sta jo kolikor toliko zvesto izpolnjevala do smrti.

Muljavski.

Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe?

Pohabljenec

«Zakaj je Štefinov Nace pohabljen?» sem vprašal Gregorčkovga Toneta. «Ali je morda poškodba spomin na vojno?»

«Ah, kaj še! Kdo je kaj vedel o vojni, ko je bil že Nace zdavnaj tak, kakršen je danes! Zato mu tudi pravijo po domače Našték. Pri hoji zmeraj niha na levo stran, ker ima nogo prekratko in mu tudi leva roka mahedra kakor staro nihalo. To ni od vojne. Nace je že star kakor zemlja, leze čez deveti križ!»

Našték ima brata: Štefinov Janez je njegov brat, tisti prekljasti, suhi stariha, ki tako rogovilasto hodi, da se človek zmeraj boji zanj, kdaj se bo v križu prelomil.

Zdaj sta seveda že oba kakor dve stari podobi in se nihče več ne zmeni zanju, ali takole pred petdesetimi leti sta bila Štefinova kakor dva mlada hrasta! Lovca, vam povem, pa kakšna lovca! Niti samega zlodja iz pekla se nista zbal, tako kri sta imela! Vse sta oblezla; naj je bilo knežvo ali grofovo, je moralo biti v prvi vrsti Štefinovo! Več so pri Štefinovih snedli srnine kakor drugje krompirja. Tako sta bila vneta, da pri nobenem delu nista mogla vzdržati brez lova, in že je prišlo v pregovor, kako se menita, kadar po naključju kod hodita brez orožja.

«Janez, vidiš ga, zajčka!»

«Nace, udari ga s palčko!»

Taka lovca sta bila in sta seveda lovila vse od kraja in brez razločka.

Tisti dan se ju je pa držala smola. Vse dopoldne tavata in ne iztakneta ničesar, da nazadnje že kreneta domov. Šele doli nekje na Lazah opazi Janez kuno.

«Nace, poglej!»

Nace pogleda, toda kuna je že smuknila na bukev in Nace za njo! Bukev je bila v rogovili trhljena. Zival smukne v tisto luknjo, Nace pa šavsne z roko v luknjo in jo potegne ven. Urna je, grize, pa fant jo le obdrži: Pod pazduho jo je bil zlodej stisnil.

Janez, ki je natanko vse videl, se zboji, da bi se kuna bratu ne izmuznila.

«Nace, drži! Jaz bom streljal», vikne in že sproži, pa vam telebne Nace raz bukev! Kuna skoči nanj in smuk po gošči, Janez pa seveda za njo. Bog ve koliko časa je preganjal tisto žival, a ujel je pač ni. Nazadnje se spomni brata, ki ga dobi še prav tam, pod bukvi. Ker si sam ne more nič pomagati, ga Janez naloži na rame in odnese domov. Poslej ni bil Nace nikoli več zdrav. Dolgo, neki strašno dolgo se je valjal in podelal in celo s Tolminkeskega je bil prišel nekajkrat šintar k njemu. Dobro, da jo je še toliko odnesel, najsi se tudi ni mogel prav čisto izlizati!

No, ko je spet prilezel na dan, je imel že vso to nakazo, kakor jo ima še danes.

«Vidite, tako je s tem Nacetom,» si je našgal Tone ponujeno cigaro, «v goščo na lov je šel še Štefin, iz postelje je prinihal potem pa samo Našték.»

Ivan Albrecht.

Z avtomobilskega potovanja.

A: «Ali ti je Jaka kaj pisal s svojega potovanja z novim avtomobilom?»

B: «Dà, dvakrat. Prvič iz policijskih zaporov, drugič iz bolnice.»

Tudi nekaj.

A: «Saj hiša mi je drugače všeč in bi jo kupil, samo to veliko napako ima, da je vlažna.»

B: «To je že res, ampak pomislite, gospod, da zato tudi ne bo tako hitro pogorela!»

V teh časih.

Janez, ki so mu Bizgečevi dolžni tisoč dinarjev, hodi dolžnike terjat. Enkrat ni Bizgeca doma, a drugič ne Bizgečevke, tako da ne pride do denarja. Pa vpraša nekoč ves nejevoljen deklo: «Za vraga, kdo pa plačuje pri vas dolgove?»

«Nihče», se odreže dekla.

Prošnja procesije

Iz cerkve gre procesija,
v procesiji možje, žene,
vasice tihe mladi cvet
gre vrsta fantov in deklet.
Na čelu sveti križ neso
in molijo in pojejo.

«Ki si čestit od mrtvih vstal,
pomnoži plodnost naših tal,
daj solnca nam in toplih dni,
ki dal za nas si svojo kri!»

Po polju gre procesija,
iz lin se klic zvonov glasi:

«Ki dal si zanje sveto kri,
z ljubeznijo jih zdaj obsij,
vsi blagoslova prosijo,
ki zdaj s procesijo gredo!»

Spet v cerkev gre procesija
in deca, žene in možje
pošiljajo v nebo želje:

«Ukaži vetrom pravo smer,
da žito pojde dobro v klas,
da se govedo nam množi,
varuj boleznim, ujem nas!
Daj dušam vernim pokoj svoj,
da bodo združene s Teboj.
Daj nam, da slišimo Tvoj glas,
Te prosimo, usliši nas!»

«Trd je na zemlji delež njih»,
popeva zvon kot topel vzdih.
«Si sam trpljenja dosti vžil,
ko zanje svojo kri si lil,
zato, Gospod, usliši jih!»

Ivan Albrecht.

Pirhi svete Katarine

(Šaljiva zgodba.)

Kozamrnikova Micika z Golega Brda je bila tisto leto silno užaljena. Pa kako bi ne bila! Predpust je minil, pričel se je postni čas, ona pa je bila še vedno samica! Zagotovo se je bila nadejala, da bo za veliko noč že gospodinjala pri Mošančkarju. Pa se je France spet premislil, zdaj že v tretje. Prav za prav ne France; stara Mošančkarica je na vse kripilje branila sinu, stopiti v jarem svetega zakona. Ni se mogla namreč sprijazniti z mislijo, da bi spustila vajeti iz rok in pripisala grunt Francetu.

«Dokler sem še jaz trdna, mi ne boš vlačil babe v hišo», je dejala. «Prav nič se ti ne mudi. Tvoj pokojni oče je imel že skoro štiri križe na hrbtu, ko je vzel mene. Pa tudi dekle ni bog ve kaj. Micika ni za naš grunt.»

Kaj je pomagalo, če se je France protivil! Samo jeza in prepričanje sta nastala v hiši, kakaj Mošančkarica je bila precej svojeglava ženska. Njena je morala obveljati, pa naj bi šlo pol grunta na boben. France je rajši potrpel in si mislil: «Bo že bolje.»

Tem teže pa je čakala Micika, kdaj izpolni France dano obljubo. Že pred leti, nekoč ob žeganju pri sveti Katarini, sta si dala besedo, da se vzameta. Od takrat se je Micika vedno tresla za Franceta, da se ji ne izneveri. Mošančkarjev France je bil fant od fare. Postaven, zal, da ga je

zavidala Miciki marsikatera njena sovrstnica. Pa tudi dekleta ni bilo na Golem Brdu, ki bi bilo brhkejša od Micike. Tako je nanoslo, da sta bila France in Micika najlepši par v vasi.

Vaške klepetulje so hitro raznesle novico, da z možitvijo Kozamrnikove Micike spet ne bo nič. Na pepelnico sredno zjutraj je bil ob Kozamrnikovi hiši prislonjen dolg slamnat možic. Kozamrnik se je jezil, Micika pa je jokala od jeze in sramu. Povedala je zgodbo Francetu, ki je prišel zvečer v vas. France se je pridušil, da bo že pokazal tistim prekletim smrkavcem, ki so napravili to neslano šalo, in je še dostavil:

«Micika, rečem ti: po veliki noči bo poroka, pa če se ves svet na glavo postavi!»

«Veš, France», je dejala Micika, «na velikonočni ponedeljek bo shod pri Sveti Katarini. Svečo ji bom nesla. Saj pravijo, da Katarina rada pomaga pametnim ljudem.»

France se je nasmehnil:

«Če boš šla, pojdeva skupaj.» Nato se je odpravil proti domu.

Prav v istem času se je mudila pri Mošančkarju jajčarica Špela. Mošančkarica ji je pravila svoje križe in težave. Kako trmast da je edini sin France in si kar noče izbiti iz glave tiste beraške Kozamrnikove punce. France je stopil v vežo. Ko je zaslišal govorjenje v kuhinji, se je prihulil, stopil za večna vrata in prisluhnil.

«Ježeš no», je čeljustala Špela proti Mošančkarici. «K Sveti Katarini poromaj, ob veliki noči bo shod gori. Tri piruhe ji nesi, malo požlobudraj pred oltarjem, pa boš uslišana. Boš videla, da bo Franceta srečala pamet.»

France se je komaj zdržal za vrati, da ni planil v smeh.

«Dobro, da vem», si je dejal in je neopaženo smuknil v sobo.

Na velikonočni ponedeljek se je Mošančkarica praznuje oblekla.

«Pojdem k Sveti Katarini. Ostanesh ti doma?»

«Doma», je odgovoril France.

Takoj po materinem odhodu pa jo je ubral po bližnjici proti hribovski fari Sveti Katarine. Z Miciko sta se bila že prejšnji dan domenila, da se dobita zgoraj pred cerkvijo. Po popoldanskem cerkvenem opravilu so se pričeli ljudje razhajati. Nekaj ženic je še klečalo po klopih. Med njimi Mošančkarica. Komaj je čakala, da bi ženske odšle. V robcu je stiskala tri lepe rdeče piruhe, darilo za Katarino. Za oltarjem pa sta tiho čakala France in Micika. Slednjič so se ženske porazgubile. Mošančkarica je ostala sama v cerkvi. Stopila je k oltarju, pokleknila in vzdihnila:

«Oh, sveta Katarina, dodeli mojemu sinu tako pamet, da pusti tisto Kozamrnikovo babnico in si izbere takšno nevesto, kakršna bo meni všeč.» Pri tem je razvila robec, vzela iz njega piruhe in jih hotela položiti na oltar. Tedaj se je pa oglašila sama sveta Katarina — nevidna Micika izza oltarja. Z izpremenjenim glasom je izpregovorila: «France mora vzeti Miciko. Če boste nasprotovali, boste pogubljeni.»

Mošančkarica je prebledela. Obšla jo je groza, spustila je piruhe, da so se zakotalili po stopnicah in drvela iz cerkve.

To čudežno romanje k Sveti Katarini je pripomoglo do tega, da sta bila France in Micika že prvo nedeljo po veliki noči na oklicih. O čudežu pa je Mošančkarica molčala kakor grob. Samo

Špeli je na kratko omenila dogodek. Tudi France in Micika sta obdržala dogodek zase.

Prihodnjo veliko noč je mlada Mošančkarica postavila na mizo takoj zjutraj tri rdeče piruhe. Pomenljivo je pogledala Franceta.

«Piruhi svete Katarine», je zašepetal mladi gospodar in se zasmejal.

«...ki so nama prinesli srečo», je pristavila Micika, se zasukala in odhitela v kuhinjo, da pripravi jedi za običajni velikonočni blagoslov.

Stara Mošančkarica pa je sedela ob peči in zadovoljno pozibavala zibelko, v kateri je brezskrbno spal trimesečni mladi Mošančkar.

Vinko Bitenc.

Vstajenje v letu 1932

Zvonovi glasno so zapeli
in nam najavili veselje:

«Rešitelj je iz groba vstal,
da upov novih nam bo dal...»

Ko srca blažena gore,
prikradejo se misli zle,
ves blesk nam upov počrnijo...
Zvonovi, čuj, temno zvonijo!

Poslušajte zdaj glas zvonov:

«Brez praznikov, brez praznikov
rojakov tisoči trpe,
noči velike ni za nje...»

Po svetu vsem raztreseni
brez kruha mrejo tisoči
očetov naših in sinov...

«Brez praznikov, brez praznikov...»

Dobrovec.

Strah v sodčku

Pri Mazincu so kuhali žganje. Lonei in steklenice so bile polne močne pijače. Naposled je zmanjkalo posode. Iz kotla pa je še vedno curljala opojna tekočina.

«Kaj bo pa zdaj?» je skrbelo Mazinko. «Kam ga bomo devali?»

Oče Mazinec si je domislil: «Stric Senčar ima sodček, ki drži kakih petdeset litrov. Morda bi ga posodil.»

Zvečer, ko se je stemnilo, se je napotil k stricu na Vrtačo. Potožil mu je svojo težavo in zadel na odprta ušesa. Rad mu je stric posodil sodček in po vrhu je moral še pokusiti, kakšnega je na kuhl. Tako sta sedela, pila in kramljala do enajste ure.

Tedaj se je spomnil Mazinec, da bo treba oditi. Spletel si je trto za naramnico, navezal sodček ter ga obesil na hrbet.

«Lahko noč in pazi, da ne padeš!» Tako se je poslovil stric od svojega nečaka.

Mazinec je prilezel v dolino in zdajci slišal za seboj drobne korake.

Postal je in poslušal. Pa glej, ustavili so se tudi koraki.

«Kdo pa je?» je zaklical, a ni dobil odgovora. Zbal se je strahov in jo ubrisal naprej, da se je kar kadilo. Skrivnostne stopinje so mu sledile z isto hitrostjo.

Od ceste se je odcepila stezica v goščavo med grmovje. Zdaj je priložnost, da se reši zasledo-

valca. Prav počasi je lezel po bližnjici, dočim bo moral neznanec iti po ovini. Tako mu bo ubežal.

«Zdaj pa le urno!» si je mislil, ko je prišel zopet na cesto. Spustil se je v tek, zakaj za njim se je zopet pojavil neznan preganjalec.

Mazinec se ni več ustavil. Bežal je vso pot do doma.

«Neža, odpri!» je zaklical in se zaletel v vrata. Žena je prihitela s prižgano svetilko.

«Strašilo me je», je povedal v eni sapi. «Nekdo je šel za menoj...»

Odložila sta sodček, v katerem je nekaj zapotalo.

«Ali slišiš! Je že tukaj!» Mazinec si je obrisal gnoino čelo.

«V sodčku je nekaj», je uganila žena. Mož jo je debelo pogledal in nagnil sodček na veho, iz katere je padel leseni zamašek — skrivnostni preganjalec nesrečnega Mazinec.

Soteščan.

Skopuljin velikonočni žegen

Kristus je od mrtvih ustav
od svoje bridke mrtve.
To če nas veseliti
inu nam k trošiti biti...

Velika sobota se je bližala z vso svojo lepoto. Zbudile so se krilate pevke in pele čast in slavo Stvarniku. Gospodinje so pekle kolače in druge dobrote za praznike. S kolači so posebno hiteli, da jih pošljejo popoldne k blagoslovu. Ponoš slovenske gospodinje je, da prinese k blagoslovu čim bolj zvrhan jerbas.

Tudi skopulja Brlela je imelane nayačno visok jerbas kakor še nikoli doslej. Druga leta je zavila v ruto dva zmerna hlebca, ju dala pod pazduho in šla k blagoslovu. Zdaj pa kar naenkrat tako obiln jerbas.

Naprosila je Florijanovo Jerico, naj ji ponese velikonočne dobrote v cerkev. Jerica ji je ustregla. Popoldne je že šla v gruči drugih žensk z Brlelinim jerbasom na glavi v cerkev. Približala se je velikim vratom.

Tedaj pa — da bi se ne bilo zgodilo. Spotaknila se je in padla, kakor bi jo vrgel iz zraka, in zagnala jerbas po tleh. Iz jerbasa pa se je skotil umazan kravji stolček s starimi cunjami.

Ljudje so zagnali glasen krohot.

«Saj ni naše!» se je opravičevala Jerica, rdeča od sramu. «Za Brlelo nosim!»

Najrajši bi se bila pogreznila v tla. Pobralla je stolček in cape ter jih nesla nazaj skopulji.

Vsa vas je imela dovolj smeha za vse praznike.

France Kojnik.

Ospeta ciganke

Ciganska družba se je razpršila po bližnjih vaseh. V taboru je ostala le mlada ciganka, ki je dobila nalogo, da skuha kosilo, ki se je varilo v najstarejšem kotlu, pod katerim je bila zanetila velik kup suhih vej. Ko je pravkar premetavala z bergjasto kuhalnico kose jelenovine po gosti čorbji, se je pripodil k njej velik lovski pes in jo popadel za nogo, da je v silnem strahu zakričala.

Na njeno vpitje je prihitel pesov gospodar in omiril besno žival. Pomagal je ciganki Manji obvezati rano, ki sicer ni bila huda. Ponudil jej je bankovec v odškodnino in se sploh vedel kavalirski, česar mlada ciganka doslej še ni doživela. Povedal ji je, da stanuje začasno v edini dvonadstropni hiši v vasi in jo prosil, naj ga obišče, preden odide s taborom naprej.

Manji je bilo 17 let. Njen zagoreli obrazek bi lahko tekmoval z najlepšimi lici belih lepotic. Vendar ji ni bilo dosti do tega, če se je sploh zavedala svoje lepote.

V prijetnem spominu so ji ostali plavi kodri kavalirskega lovca s sinjimi kakor nebo prijaznimi očmi. Niti eden ciganskih črncev je ni bil doslej navdušil, a sedaj je zaplalo v njenih žilah,

da so se ji bočile prsi in ji je zamiral glas v brezmejnem koprnjenju...

Noč za nočjo se je plazila iz tabora proti koncu vasi k beli hiši in urno kakor mlad pobalin vedno zopet prekobalila ograjo. Tako je delala dan za dnem, dokler ni prišel čas, ko je morala s taborom naprej.

Še zadnjič je prekobalila ograjo, a kavalir ji je vlil poguma in jo pomiril. Obljubil ji je, da se bosta videla v mestu.

Stopaje z bosimi nogami po prašni cesti je sledila ciganski družini in pekoče solnce ji je sušilo solze na pobledelim licu. Zdaj pa zdaj je vteknila raztefrano rdečo ruto med ostre zobke in jo krčevito trgala.

Videlo se ji je, da že davno ne spada več v cigansko družbo in da ni v njej ciganske krvi. Če je ni ukradla ta ciganska drhal, katero je zdaj prav sovražila. In vendar se je še dobro spominjala svoje matere, ciganke, ki je izkravala pri porodu. Videla jo je še dobro, pokrito s smrečjem, ko je ležala na vozu z mrtvim otrokom v naročju. A očeta svojega Manja ni poznala. Starega Josu je klicala za očeta, a mati ji je nekoč v jezi nanj povedala, da to ni njen oče.

Nekoč pa je Manja zapustila ciganski šotor ob robu gozda in pobegnila od ciganov. Vsa zasopla in potna je dosegla glavno cesto, kjer se je skrivaj ujela za zadnji konec nekega voza, splezala na desko in se peljala v mesto. Še pred mestom se je urno kakor mačka spustila na tla in z blestečimi se očmi potegnila iz cule droben listek: M. D., Gosposka ulica 45.

Brž je iztaknila ulico in hišo ter pozvonila ob visokih belih vratih. O kakem M. D. niso vedeli hišni stanovalci ničesar in ciganka je morala slišati nevljudno opazko o ciganski nadlogi.

Odtavala je na ulico, zaneslo jo je v bližnjo gostilno, kjer se je ponudila za pomivalko. Spodili so jo. Hodila je, da niti vedela ni, da hodi.

V mraku je prispela v predmestje, kjer se je na vrtu neke vile sušilo perilo. Oči so ji za hip vzplamtele, vrata niso bila zaklenjena. Odbrzela je s služkinjino obleko. Pod mostom se je znebila svojih cunj in se preoblekla.

Valovi umazane reke so se podili mimo nje, metala jim je ogrizke jabolk in se zdajci sključila v klobčič. Pritegnila je bosi nogi pod krilo in poizkušala spati. Misel se ji je obrnila v možganih, v srcu je ni več peklo koprnjenje, čutila je le ledeno bolečino, ki ji je pretresala vse telo. V tem trenutku je vedela, da se ji je zgodila huda krivica. Razumela je, da jo je kavalir prevaral.

Naslednje dni je našla službo. Vdirjala se je pri stari gospe, ki v njej ni spoznala ciganke. Lotila se je takoj z vso vnemo odkazanega ji dela, vendar je čutila, da ji bo treba še mnogo potrpljenja. Zlasti jo je odvajalo od dela, kadar se je zamislila v gozd z visokimi bori, s ptičjim petjem in svežim vonjem po zelenju in smrekovini.

Ko je spremljala nekega dne gosta svoje gospe na postajo, je med potniki, ki so izstopali, zagledala njega. Potuhnula se je in mu sledila... Ves svoj prosti čas je odslej porabila v oprezovanju. Večkrat ga je videla odhajati v spremstvu lepe mlade dame.

Kmalu se je odločila in vstopila v portal znane palače. Obstala je zmedena pred tujezvenečimi imeni.

Tedaj je prišla po stopnicah dama, ki jo je videla v njegovem spremstvu. Manja je sklenila ročici: «Sprejmite siroto, blaga gospa, za najnižja dela, sprejmite me in Bog naj vam poplača vašo dobroto!»

Mlada dama je pomišljala, nazadnje se je odločila in jo povedla v kuhinjo kuharici v pomoč.

Manja je bila delavna. Delala je mrzlično in hrepenela po trenutkih, ko je lahko gledala njega. Obenem se mu je vedno spretno izmikala, da je ni spoznal. Govorila je vedno s tihim gla-

som in večkrat komaj zatajevala bolečino, ki je kričala v njej. V nočeh se je plazila pred vrata spalnice in ležeča na trebuhu zadrževala dih ter prisluškovala najmanjšemu šumu iz za vrat. Misli, polne groze in maščevanja, so ji razjedale možgane.

Podnevi je bila tiha in ponižna in je poslušno izvrševala vsa opravila. Tudi njej sami se je videlo, da je z dnem vedno odložila pol pekoče teže blaznega ljubosumja. Mladí gospe, ki ji je prisegala ponoči smrt, ne bi mogla storiti podnevi najmanjše krivice. A čim je legla zvečer v svoji sobici v posteljo, so ji privrele solze. Sovražila in ljubila je obenem. Stiskala je v muki roki na trpeče srce...

Nekega dne so prinesli dnevniki pretresljivo vest o tragediji mladega tovarnarja D. in njegove žene, ki so ju našli v spalnici mrtva. Plin je uhal iz cevi nad kopalno banjo... Ugibanja o vzroku nesreče so bila različna.

Nihče pa ni videl temne sence, ki se je poglala v isti noči z mosta v umazane valove reke, ki je z zamolklim goltom požrla pekočo bolečino mlade ciganke... Milka Adamičeva.

Dva z vodo polita vasovalca

Zupanova Lenka kot lepo dekle na daleč okrog je slovelo. Ze fantov premnogo je njeno srce za sebe je vneti hotelo.

Med drugimi tudi Domenkov Boštjan za Lenko se pehal je mlado. Zahajal k njej v vas je pogosto čez dar, še večkrat po solnčnem zapadu.

Pa Lenka, prelepa zupanova hči, Boštjana ni dosti cenila. Premalo bil lep je za njene oči, zato ga je z vodo polila.

Boštjan, tako podlo od punce izdan, si Lenko iz srca izruje, od vse je ljubezni zdaj z vodo opran in bridko osveto že kuje.

Sosedov petelin zapet je na glas: «Tam glejte čudaka na strehi, ki prišel k županovi Lenki je v vas v pokoro nad njenimi grehi!»

Zupan kar preklinja, ko gleda moža, še bolj pa se Lenka ongavi, ki novega gosta prav nič ne pozna, prav nič se ji mož ne predstavi.

Pod nebom potegne se temen oblak, ko škaf bi obrnil, se vlije. Bil moker na strehi tuji je možak, ker dežnik nikak ga ne krije.

Po strašnem naliwu prekuene župan kar z drogom raz streho strašilo. Od smeha bi skoro že počil Boštjan, ko čul je, kaj se je zgodilo!

Matija Belec.

Kaj je to

Prvi hodi, drugi hodi, tretji hodi, četrti že kolikor toliko hodi, peti pa ne.

(Moj otroci)

Je rjavo, je mrtvo in skoči tako visoko kakor Ljubljanski grad.

(Mrtve konj. Seveda, kar se skakanja tiče, je treba pripomniti, da mrtve konj prav tako skače kakor Ljubljanski grad)

Spredaj 5, zadaj 5 in gre naprej in nazaj. (Tramvaj s številko 5)

Štor s podplati

Čevljarja smo se otroci veselej veselili. Najeli smo ga vedno pozimi. Sedeli smo pri topli peči in ga poslušali. Prišli so tudi sosede in to nam je silno ugajalo.

Z leti pa se je ta navada opustila. Čevljarja smo dobili pomladi, ko so že minili dolgi večeri. Štric Kopitar se je postaral in ni bil več tako zgovoren. Tudi otroci smo odrasli in ga nismo več nadlegovali. Šli smo v gozd ali na polje; čevljar pa je ostal doma pri šilu in kopitu.

Kjer je družina velika, tam mora biti tudi obilna zaloga usnja in podplatov. Pri nas ni manjkalo ničesar. Kopitar je lahko izbiral, ko nam je ustvarjal obuvale. Pa še vedno je kaj ostalo, nikdar ni vsega porabil.

Dobrega strica je napadla rekoč izkušnja. «Poglej ostanke!» mu je šepetala. «Čemu bo Gozdarju toliko usnja?»

«Pa res», je menil Kopitar. «Toda Gozdar je natančen...»

«Nič re ve, koliko si porabil...» je šepetal izkušnjavec.

«Kako bo vedel!» je pritrdil izkušnjavcu. Dvignil se je s trinožnega stolca in pogledal skozi okno. Sam je bil doma, nikjer ni bilo nobenega človeka. Pred njim na klopi so ležali podplati. Škril jih je za predpasnik in lezel počasi iz sobe. Rodila se mu je imenitna misel.

Na dvorišču je našel okrogel štor, ki je bil pripravljen za tvalo. Nanj je nabil podplate in ga spustil v dolino. Ker je bil pod hišo breg, se ni nikjer ustavil. Kar zabrenčalo je, pa ga ni več bilo. Celo misel bi ga bila težko dohitela.

Kopitar je imel srečo. Naš oče res ni bil pogrešil podplatov. Pač pa je bil nesrečen sosed, ki je ležal v senci v dolini. Vanj se je zaletel štor s tako silo, da se je ustavil. Nesrečnik se je komaj spravil pokoncu. Ko pa je bil na štoru zagledal podplate, tedaj je na mah pozabil bolečine. Vedel je, da mora človek za vsako reč nekaj žrtvovati in da brez truda ne pade v usta pečenka.

Zvečer pa čevljar ni našel ne štora ne podplatov. Rad bi bil vedel, kam je vse skupaj izginilo, a ni se upal poizvedovati. Zavedel je šele drugo leto, ko je šival pri sosеду. Tedaj se ni mogel premagati, da ne bi vprašal, kje je kupil sosed tako močne podplate.

Sosed pa se je posmešnil in rekel: «Na štoru so zrasli kakor gobe...»

Čevljar je napravil malo kisel obraz, a je moral molčati in lepo nabijati na tuje čevlje podplate, ki jih je bil namenil sebi.

Občinska seja

Bil je občinski odbornik v manjšem mestu. Poleg tega še oženjen in sploh spoštovan malomestni odličnik. Pri zadnjih županskih volitvah mu je le za las manjkalo, da ni sedel na županski stol, kar bi bilo njegovi boljši polovici še bolj všeč kakor njemu samemu. Pa kar je, to je! Tudi odborniškega mesta ni zametavati.

Imel je zelo pogoste občinske seje. Vsaj ženi je tako pojasnjeval svoje večerne odhode od doma v gostilno na četr pristnega cvička.

Huda je bila vedno pot domov, huda re zavoljo cvička, pač za zaradi žene, ki hoče vedno vedeti za vse podrobnosti o poteku seje.

Nedavno si je že v prednji sobi sezul čevlje, odložil klobuk in slekel obleko, da ne bi zbudil žene, če bi slučajno že spala. No, ona je po naključju še čula.

Ducat levitov, globoko obžalovanje, da je poročila takega moža, lovec krokodilovih solz — to je bil uvod, ko je siromak po prstih stopil v spalnico.

Zagotavljal jo je, da mu ni bilo mogoče priti prej, ker se je seja strašno zavlekla, in da on sploh ni čakal konca, zakaj njemu je bilo dolg čas po njej, ki sameva doma. Vsi ostali odborniki da so še ostali in da sejejo še dalje.

Pa je rekel, da je bila seja zelo burna in da se on sploh ne strinja s takimi predlogi, kakršni so bili podani na mogočnejši seji.

«Kakšni so bili tisti predlogi?» je radovedna vprašala ženica.

«Neki odbornik je stavil na razmišljanje vprašanje, kako bi bilo v našem mestu, če bi imel vsak mož po dve ženi.»

«Kaj? Vsak mož dve ženi? Lepo te prosim, kam pa pridemo?» je vzkliknila žena ter sedla v postelji. «Kam pa bi ti dal drugo ženo? No, le poglej! Dve omari, dve postelji in še nekaj šare, to je vse, kar more v spalnico. Pri najboljši volji bi je ne mogla nikamor spraviti! Ti, tepec, pa odideš še pred koncem seje, ko se obravnava tako važna zadeva! Takoj se vrni in zastavi vse svoje moči, da predlog ne bo sprejet!»

No, in možek jo je res odtiščal v krčmo. Proti jutru se je prizibal domov.

Ko je vstopil, je treščilo iz nje: «Kako je? Ali si ovrgel predlog?»

«Počakaj, ljuba moja,» je nežno izpregovoril, «prej ti namreč nisem prav povedal! Zmotil sem se. Ni se namreč predlagalo, naj bi imel vsak mož dve ženi, nego vsaka žena po dva moža!»

Pa je rekla ženica vsa razburjena: «O, dà, to bi bilo seveda mogoče! Tja v oni kot še eno omaro, sem k tej steni posteljo in spalnica bi bila kompletna za tri!»

Tako je izostal ženin izliv ogorčenosti zaradi moževega poznega povratka in vneti odborni seja-lec je lahko mirno legel v posteljo in krepko zaspal.

Lojze Primožič.

Oče in sin

Stari Zabrdnik je izročil gospodarstvo sinu Janezu, ki je bil svoje vrste in svoje glave človek. V pismu si je stari izgovoril vsega, kar in kolikor se mu je zdelo potrebno, za kot pa spodaj v hiši čedno kamrico. Sin nanese očetu v kamro vsega, kar si je bil izgovoril, pa gre in zaklene vrata za seboj.

«Oho, fant,» se oglasi stari, «kaj pa počneš? Zaklepal me vendar ne boš!»

«Saj si niste izgovorili poti ne ven ne noter,» se odreže sin in gre po svojih opravkih, stari Zabrdnik pa srdito robanti in rohani po kamri, kaj ga je premotilo, da je izročil takemu samogoltniku grunt. V jezi hoče skozi okno na prosto, toda okno je močno zamreženo in Zabrdnik se zaman trudi, da bi izruval močno železje. Misli, misli, leže na posteljo in začne tožiti na ves glas:

«Moj Bog, kar sem prihranil, imam zunaj zakopano, zdaj bo izgubljeno, ko ne morem nikomur pokazati!»

Sin posluša, pa ga obidejo skomline. «Se mi je kar zdelo,» premišljuje, «da mora oče še neke imeti denar...»

Kmalu se prijazno oglasi:

«Če greste pokazat, vam pa odprem, oče...»

«Kako bom šel, ko me je tako prijelo, da mi že smrt čepi na kožo,» ožofno odvrne stari, a sin naglo odklene vrata in stopi v kamro.

«Saj vas nesem,» pravi, «če ne morete hoditi.»

«Kaj pomaga, če me neseš,» pravi Zabrdnik, «ko pa nimam poti iz kamre in nazaj!»

«Saj jo lahko zapiševa, za božjo voljo,» hiti Janez.

«Pa zapiši v imenu božjem!» zastoka Zabrdnik in sin hiti pisati, da ima oče prosto pot v kamro in iz nje, sploh povsod po hiši in po gruntu, tja in sem in kamor hoče.

«Pokaži no,» pravi stari, ko je pisanje končano.

Sin mu izroči papir, stari pa smukne iz postelje in venkaj.

«Oče, ali mi ne boste pokazali?» plane sin za njim.

«Saj vidiš,» se mu zasmije Zabrdnik. «Prostost sem imel vse življenje, samo takrat sem jo zakopal, ko sem dal tebi grunt. Zdaj je spet odkopana in je že vse dobro.»

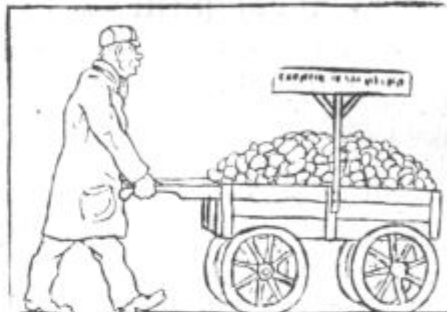
In samogoltni sin se je moral vdati očetovi pretkanosti.

Ivan Albreht.

Usoda dobičkarja

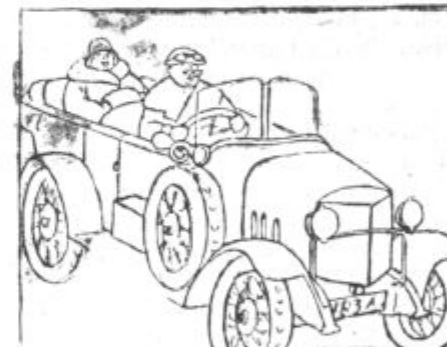
Prevažal Gašper gnoj na vrt, po zemlji rije kakor krt.

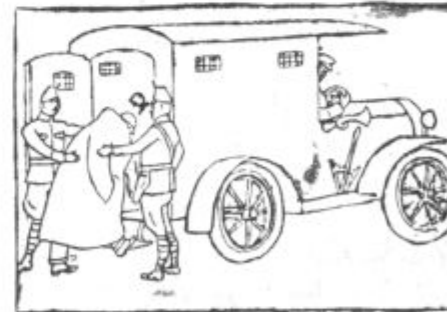
Ko je vihar se vojni vnel, prekupčevati je začel.

Konjiča si je kupil že, še bolj kupčija v klasje gre.

Zdaj z avtom možko se pelja in milostiva spremlja ga.

A kriza je moža zlomila in krída ježo naklonila.

Spet vozi Gašper gnoj na vrt, po zemlji rije kakor krt...

Vinkovi pirhi

Janko in Vinko se že nekaj časa nista gledala preveč prijazno, čeprav sta tudi bila sošolca. Vinku se je namreč videlo, da se Janku predobro godi, zakaj temu so dajali starši vsak dan po en dinar, da si je v šoli med odmorom lahko privoščil kak priboljšek.

Dinar! Vinko ga je bil deležen komaj po enkrat na teden. Večkrat je ugibal, kako bi se toliko pobratil s sošolcem, da bi hotel ta bratovsko deliti z njim svoje zaklade, toda vselej mu je izpodletelo. Proglasil je Janka med sošolci za skopuha in stiskača, vendar ni niti to potolažilo njegove zavisti, zakaj Jankovega dinarja je bil zdaj tem manj deležen, a med tovariši jih je bilo celo dosti takih, ki so se Vinku zaradi njegove zavistne jeze pričeli rogati.

Slednjič se je Vinku le nasmehnila sreča. Iz šole grede so se tovariši nekaj sporekli in se je Janko tolikanj razvnel, da je v jezi prav robato zaklel. Vinko je od veselja poskočil:

«Zatožen!»

Janko mu je sicer zaničljivo namrnil, po lihem pa ga je le zaskrbelo, kaj bo, ako Vinko izvrši svojo grožnjo.

Drugi dan je bil Vinko kakor puran.

«Boš že videl...»

Strašansko mu je naslikal grozo, ki čaka Janka, čim šolski zvonec prikličje učitelja v razred. Deček je že ves trepetal in v oči so mu silile solze. Ponizen in plah se je primuzal k Vinku:

«Nikar me ne zatoži! Dinar ti dam!»

«Hm, kaj meni dinar!»

«Tudi jutri ti ga bom dal...»

«Za dva dinarja se bom menil, misliš...»

«Ti bom ves teden dajal...»

«Kaj, ves teden! Do konca šolskega leta, če boš, ali pa nič!»

Janku je bilo tesno, a s hodnika se je že oglašal šolski zvonec.

«Dobro: do konca leta vsak dan po en dinar!»

Vinko je bil neizprosno. Malo tri mesece je tedno izterjeval dan za dnem od Janka ubogi dinar. Znal je z grožnjami tovariša tako preplašiti, da niti najbližji Jankovi prijatelji niso nitiesar izvedeli, kako visoka je bila kupnina za Vinkovo molčečnost. Šele tik pred veliko nočjo, ko je že ta in oni bil doma deležen marsikakega priboljška, se je začudil Jankov prijatelj:

«Ali tebi doma nikoli več ne dajo dinarja s seboj?»

Janku se je inako storilo in ni mogel čisto zatreti solz. Naposled je priznal, kako mora s svojim dinarjem dan za dnem plačevati Vinkovo molčečnost in da bo treba ta bridki davek plačevati prav do konca šolskega leta.

«To si neumen!» se je zasmejal prijatelj, a Janko ga je mlo prosil, naj molči.

Deček je samo malomarno prikimal, čim pa je vstopil v sobo učitelja, je dvignil roko:

«Kaj želiš?»

«Gospod učitelj, Janko mora plačevati davek.»

«Kakšen davek?»

«Tak in tak», je začel razlagati mali in je ves razred ostrmel, a najbolj seveda učitelj sam.

«Janko, ali je res?»

«Res. Jesen sem bil, pa mi je takrat nehote ušla odurna beseda in potem sem se bal, ker mi je Vinko zagrozil, da me zatoži.»

Janko je drhtel in ves obupan čakal, kdaj bo odkod pplazila brezovka po njem, pa ni bilo brezovke, ampak samo golo izpraševanje. Iz razreda so šli v pisarno gospoda upravitelja, a eden dečkov je moral po Jankove in Vinkove starše. In Vinko, dosedanji zmagovalec in sodnik, je bil zdaj naenkrat obsojenec. Preslišati je moral ostre besede in mirno sprejeti očitek, kako grdo je ravnal, ko je iz plahega tovariša izsiljeval denar.

«Kakor bi mu grizljaje jemal izpred ust!» je ostro rezala upraviteljeva beseda.

«Da boš vedel, kako grdo je bilo tvoje početje, mu moraš dvojno povrniti, kar ti je Janko izdajal.»

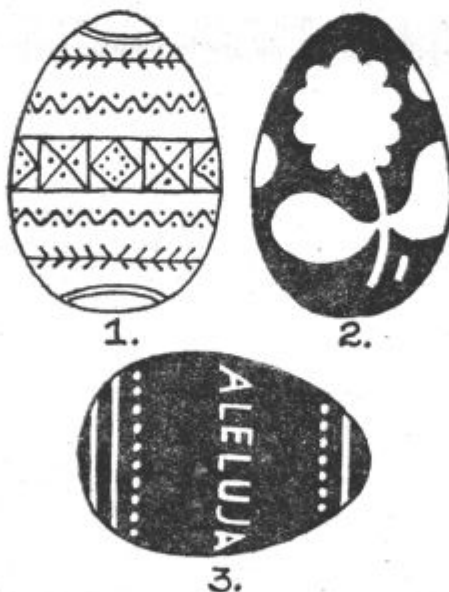
Tudi Vinkovi roditelji so bili enakih misli.

«Naj le ima to za piruhe! Namesto da bi njemu kaj kupila za veliko noč, povrnem Janku», je rekla Vinkova mati in odšla takoj potrebni znesek.

Vinku se je vse vrtelo pred očmi. Te piruhe bo menda pomnil!

Ivan Albreht.

Trije vzorci pisanic

Oglejte si jih dobro in si jih sami naslikajte!

Kako je Bog ustvaril Kranjca in Hrvata

(Šaljiva pripovedka.)

Ko sta Kristus in sveti Peter, bosa in raztrgana, potovala križem sveta, prideta nekoč tudi na Kranjsko. Ta dežela je pa bila takrat še povsem neobljubena. Videč, da ni nikjer živega, človeku podobnega bitja, se je sveti Peter zelo zavzel. Radovednost mu ni dala miru. Pocukal je Kristusa za rokav in ga vprašal:

«Učenik, zakaj nisi ustvaril ljudi v tej lepi deželi?»

Kristus se je malce nasmehnil ter odgovoril: «Vedi, ljubi Peter, da bi se Kranjci silno pogosto lasali med seboj, zato jih nisem ustvaril.»

Peter je bil nekaj časa tih, nato začne z milimi besedami prositi Kristusa, naj ustvari vendar tudi Kranjca, da ne bo ta lepa pokrajina ostala brez prebivalcev.

«Morda pa Kranjci vendarle ne bodo tako bojevit, kakor si ti predstavljaš, učenik!» je govoril Peter ter tako dolgo prosil, da se je Kristus omečil.

«Pa naj bo po tvojem, Peter», reče Kristus. «Glej to bukev, udari po njej s svojo palico!»

Apostol Peter uboga. Dvigne palico, krepko udari po drevesu in zdajci skoči Kranjec iz bukke. Prva reč, ki jo je Kranjec storil, je bila, da je skočil proti Petru in se zadržal nanj:

«Kaj mi pa hočeš!»

Komaj je to izrekel, je mahnil z roko in priložil Petru krepko zaušnico.

Nekaj dni nato sta Kristus in Peter priromala na Hrvatsko. Tudi tukaj ni bilo ljudi. To pa svetemu Petru ni bilo nič kaj všeč. Pa se je obrnil h Kristusu z vprašanjem, zakaj ni ustvaril ljudi v tej deželi.

«Zato ne, ker bi ne bili zadovoljni s tem, kar bi imeli», je odgovoril Kristus.

Peter je nekam nejeverno zmajal z glavo in rekel: «Učenik, poglej vendar, kako je ta dežela rodovitna. Tod bo raslo žito, da bo veselje. Hrvat bo pridelal vsega dovolj, pa bo zadovoljen. Le ustvari Hrvata, učenik, le!»

«Naj se zgodi, kakor želiš», se nasmehne Kristus. «Deni svoj plašč na oni kamen in udari ob kamen z ного!»

Apostol Peter je ročno storil, kakor mu je velel Kristus. Takoj, ko je treščil v kamen, je stal Hrvat pred njim. Malce je Hrvat pogledal na desno in levo, nato je zdajci popadel Petrov plašč, ga stisnil pod pazduho in stekel z njim, kolikor so ga nesle dolge noge.

Apostol Peter jo je kajpada takoj ucvrl za Hrvatom, a ga dolgo ni mogel dohiteti. Slednjič je vendarle prispel tako blizu Hrvata, da ga je zgrabil za srajco na hrbtu. Ker se pa Hrvat ni hotel ustaviti, se je srajca izpulila izza hlač. Peter je izpustil, a Hrvat jo je s plaščem pod pazduho urno brisal dalje.

Od tistega časa nosijo Hrvatje srajce izza hlač.

Muljavski.

Šale za male bistrournike

Mihec vidi prvič aeroplan. Hitro priteče v kuhinjo: «Mama, mama, na nebu se pelje ljubi Bog na izprehod...»

Tonček pride k stricu na obisk. Boječe in previdno stopi sicer tako živahni Tonček v sobo. Stric ga povpraša, česa se boji.

«Striček, ali ne straši pri tebi?» je bil odgovor.

«Kdo ti pa je to natvezel?» ga vpraša stric.

«No, očka je rekel, da pri tebi ni vse v redu.»

Matijče pojde na šolski izlet in si želi lepega vremena. Zvečer moli: «Ljubi Bog, daj da bo jutri deževalo!»

«Matijče, kaj pa ti je?» se začudi mama.

«Saj napravi Bogee itak vse narobe», zašepeče Matijče mami na uho.

Jožek pripoveduje: «... in faraon je poklical izvožeka in dal peljati Jožefa domov.»

Mati se smehlja: «Kaj, izvožeka?»

Jožek pa odgovori z vso resnostjo: «Seveda, mamica, saj takrat še ni bilo avtomobilov...»

Za balo

«Koliko stavim, da si ne upaš iti tja?» je podražil Tevž Kocinovo Rezo, ko so se menili, da na Silvestrovo vidi vse tiste, ki bodo v novem letu pomrli, kdor si upa o polnoči na pokopališče.

«Misliš, da sem taka šleva, kakor ti!» se je smejala Reza, ki je bila na glasu, da se niti samega vruga ne boji.

Tevž je bil mizar, priden za delo, sicer pa močno zajetje narave.

«Glavo stavim, da si ne upaš!» je bliskal z očmi. Že samega govorjenja o teh grozotah ga je bilo strah.

Reza je tlesnila z jezikom, češ:

«Čemu mi bo tvoja glava? Še sam ne znaš kdo ve kaj ravnati z njo!»

Fantje in dekleta, kar jih je bilo zbranih pri Kocinovi, da bi pričakali novega leta, so bušili v smeh in so hoteli dražiti, eni Tevža, drugi Rezo, dokler jih niso toliko podžgali, da se je mizar odločil:

«Češnjavo balo dobiš, vse od zibelke do omare, če greš! Pošteno izdelano balo, da bi se je niti nobena gospodična ne branila, dobiš, ti pravim, in tudi pare nočem zanjo. Samo pojdi in bodi na pokopališču od polnoči do enel!»

«Velja!» mu je segla Reza v roko, «samo glej, da ne boš snedel besede.»

«Vsi so za pričo», se je ozrl Tevž po družini, ki jo je zdajci minil smeh.

Gospodar in gospodinja sta sicer branila, ali Reza ni nikoga poslušala. Res jo je mrzlo polivalo po hrbtu, ko se je odpravljala, strahu pa le ni marala pokazati.

Ostali so nekaj časa molčali. Tuintam se je kdo ozrl po zastrtih oknih, prisluhnil burji, ki je zunaj plesala s snegom, izpregovoril kako brezpomembno besedo in spet obmolknil. Kazalec na začrneli stenski uri je lezel proti dvanajsti, ko se spomni razigran fant:

«Dobro bi bilo, če bi šli pogledat za njo.»

Po kratkem prerekanju se odločijo štirje, da pojdejo oprezovat za Rezo. Z zamolklimi udarci je raznanjala ura smrt starega leta, ko odidejo fantje v noč, oni pa, ki so ostali v sobi, si voščijo srečno novo leto in nestrpnost čakajo.

«Ob balo boš», je menil nekdo proti mizarju, ki molči in plaho pogleduje proti vratom. Čas je kakor razbeljen in kazalec na uri noče nikamor naprej...

Reza je medtem prišla na pokopališče. Nebo je zamreženo s koprenastimi oblaki in le tu in tam mežika zvezda v nemi mraz. Včasih zavije burja. Potem je mir in taka tišina, da čuje Reza škripanje kolesja, ki poganja cerkveno uro v zvoniku.

Skrivnostno vlada nad pokopališčem razpeti križ. Zadaž molči pod snežno prevleko prazna mrtvašnica. Reza moli in se ozira na desno in levo. Kar je kdaj slišala groznega, ji zdaj roji po glavi.

Od nekod se močno zasveti po nebu. Širok pramen luči obližne božje njivo in se zgane sem in tja, da se zganejo ciprese in križi. Veter zareže in zavili. Od nekod prihaja zaglušen šum in Reza zagleda mlad moški obraz.

«Jejžeš Marija», krikne in hoče planiti s pokopališča, ko jo zadaž že zgrabi za veliko ruto in jo drži. V strahu izpusti ruto in hoče bežati, toda zdaj jo že drži za krilo, a Reza v smrtnem strahu vleče, da se trga blago. Več in več čuje stopinj za seboj, dokler obupno ne zakriči in se izgubi. Kakor mrtva omahne v sneg med dvoje grobov.

«Križ božji», pravi prvi fant, ki je bil najpogumnejši in je gledal čez zid na pokopališče, ko pa se ozre po trojici tovarišev, jih že ni nikjer več. Zdaj jo še ta ubere za njimi. Toliko, da se ne zaleti v avto, ki tiho drči po samotni cesti v daljo. Previdno si sveti in žar njegovih luči tajinstveno zdaj in zdaj svetlo obližne pokrajino.

«Kako je?» dahne prebledeli Tevž, ko bušijo fantje v hišo.

Vsem ledeni beseda.

«Je že po njej», se končno odvali fantom,

Raztrgano povedo, kako je nevidno zgrabilo Rezo in kako je klicala na pomoč. Oče in mati v jok, ostali pa se tresejo od groze.

«Za pet ran božjih, vsaj pomagat bi ji šli», ihti zaprepasčena mati in ne najde niti rute, da bi jo ogrnila in hitela hčerki na pomoč. Kakor brez glave vsi begajo, a z zvonika oznani zvon prvo uro novega leta. Naposled se odpravi gruča na pokopališče. Nekdo zase tiho moli in ponavlja v srcu stare zarotitve, da se reši duhov.

Strah jim zapira oči in dolgo iščejo, preden najdejo Rezo, zagozdeno med dvoje grobov in kakor mrtvo. Mati plane k njej, jo objema, trese in kliče, toda hči se ne gane. Moški jo naposled dvignejo in spoznajo, da sta krilo in ruta nataknjeni na zarjavelo okrasje železnega križa. S težavo odmotajo zatrgana oblačila s križa in odneso mladenko domov, kjer jo jedva spravijo k zavesti. Ko zagleda Reza obraz tistega fanta, ki je gledal čez pokopališki zid, jo znova strese groza.

«Ta bo letos prvi», komaj slišno dahne in skrije obraz v dlani.

«Ob balo si, Tevž», šepne nekdo, a mizar strmi in se trese. Rezine oči ga včasih tako strupeno premotre, da ga v srce zazebe.

«Tak si jih res videla?» si šele čez dolgo opomere Tevž.

Reza prikima in je zdaj višnjevordeča v obraz. Nikakor ne more vstati in bolj in bolj jo kuha vročina.

Šele ob zori se družina razide, samo Tevž ostane. Balo bo naredil, pravi, in Rezine starše prosi, naj mu ne zamerijo. Tudi z dekletom bi rad govoril, toda mladenka ima oči zaprte in stoka v vročinskih sanjah.

Počasi Tevž odide, a prepričan je, da se kmale spet oglasi. Reza — to bi bila žena zanj.

Čez teden dni se mizar res spet oglasi in že grede komaj kroti besede, ki jih ima pripravljene in dobro premišljene za snubljenje. Fantovsko odločno vstopi, ali hiša je polna žensk.

«Dober dan, ljudje!»

Ženske se začudeno ozro. Iz kamrice plane jok.

«Rezika, Rezika, ali si me res zapustila?» se trga iz matere. «Samo enkrat se mi še oglasi! Slišiš, Rezika, samo še enkrat!»

Nikoli več. Reza ne sliši. Vznak leži in steklene oči mirno strme v strop.

Še tisto popoldne je Tevžev oblič uporno polzel po deskah. Mizar je delal Rezi krsto.

Ivan Albrecht.

Koristna luknja.

Gospod Zoltra: «Vaš dežnik pa ima luknjo!»

Gospod Glista: «Nič za to. Ta luknja v dežniku je potrebna, zakaj skozi njo lahko takoj opazim, kdaj preneha deževati.»

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Smrt priljubljenega muzikanta

Anžepri Rajhenburgu, marca.

Zalostno so zapeli zvonovi pri Sv. Duhu na gorici daleč naokrog znanemu posestniku in muzikantu, 64 let staremu g. Josipu Pletrskemu iz Anž. Zavrtna bolezen ga je v nekaj tednih spravila v grob. Zalosten je bil prizor, ko so odnesli krsto iz hiše in sta pokojniku govorila v slovo g. Josip Fabjančič in g. Alojzij Ašič.

Velika množica ljudi v sprevodu je pričala, da je bil pokojnik splošno priljubljen. Izročili smo ga materi zemlji in nič več nas ne bo zabaval s svojo godbo. Ohranili mu bomo blag spomin.

Poljansko pismo

Gorenja vas, marca.

Četudi je po pratiki pomlad, imamo v dolini še pravo zimo. Letošnji velikonočni prazniki bodo bolj podobni božičnim kakor velikonočnim,

ako se zadnje dni kaj ne preobrne. Tudi v dolini se občuti gospodarska kriza. Razni lesni trgovci imajo nakopičenega lesa kar cele skladovalnice, a kupcev ni od nikoder. Prav tako je z živino. Slabe cene in še po teh ne moremo prodati.

Nedavno je imel predavanje o mlekarstvu in združništvu v šoli na Trati mlekarski strokovnjak g. Fran Pavlica. Priporočal je ustanovitev mlekarske zadrage. Skoro je grajal način, da ima malodane vsak kmet svoj posnemačnik, kar povzroča znatno večje stroške, kakor če bi bili vsi združeni v mlekarski zadrugi. To bo tudi res. Vendar bodi omenjeno, da je z vsako zadrugo v dolini križ. Največja ovira je pomanjkanje združnega smisla pri večini naših ljudi. Tudi sence nekdanjega strankarstva rade ovirajo skupno delo.

Kar skoro v vsaki hiši, kjer imajo preveč mleka, si nabavijo stroj za izdelovanje sirovega masla. Koliko se tu zavrže denarja, ker bi lahko za več vasi opravil to delo le en nekoliko večji stroj. Pa ne samo to, tudi v kupčijo se laže spravi večja kakor pa neznatna množina.

Pred desetletji se je bila že ustanovila taka mlekarska zadruga v Poljanah, a je prenehala z obratom največ zaradi političnih nasprotij. Čas bi že bil, da se pri takih gospodarskih napravah opusti vsako strankarstvo in da se gleda res le na to, da pridejo v vodstva najmožnejši ljudje.

Ustanovitev organizacije JRKD za laški srez

Laško, marca.

Iz prav vseh občin sreza je prihitelo te dni okoli 60 zaupnikov vsedržavne stranke v Laško. Zborovanje je otvoril predsednik pripravljalnega odbora g. dr. Franjo Roš, nato pa je pojasnil odposlanec banovinskega izvrševalnega odbora g. dr. Zajec v podrobnem organizacijo stranke in podal potrebna pojasnila pravil.

Soglasno je bilo sklenjeno, da se poveri ustanovitev krajevnih organizacij začasnemu sresnemu odboru, ki je bil izvoljen na sestanku na Zidanem mostu 11. januarja in ki je bil na tem sestanku še izpopolnjen, tako da so v njem zastopani pristaši iz vseh občin in vseh slojev sreza. Sreski izvrševalni odbor sestavljajo gg. dr. Franjo Roš kot predsednik in Ludovik Potočnik in Milko Pleskovič kot člana. Članarina se je določila na 5 Din na leto za vsakega člana.

Nato je povzel besedo narodni poslanec profesor g. Pavlič in poročal o delovanju narodne skupščine in o raznih zakonih, o katerih se je v skupščini že razpravljalo in ki bodo še na dnevnem redu.

Poslanec g. Prekoršek se je posebno tavil s trošarino, kulukom in davčno prenosovo. Poudarjal je, da posveča osrednja uprava vso skrb ublaženju sedanjih gospodarskih težav, in je izrazil upanje, da bo bolje, ako bodo vsi sloji složno sodelovali, zakaj šele tako sodelovanje bo pomagalo gospodarstvu zopet na noge. Opzarjal je zborovalce, naj nikar ne verjamejo raznim zlobnim vestem, ki so le gole izmišljotine nekdanjih političnih rovarjev.

K sklepu je poročal g. dr. Roš obširno o zasedanju banovinskega sveta ob priliki pretresa banovinskega proračuna. V glavnem je omenil, da so bili vsi člani banovinskega sveta složni, tem, da se odpravi banovinski kuluk.

Moravsko p

Občinski proračun in drugo. — Predrznost počestnih postopačev. — Požar sredi noči. — Zaključek gospodinjkega tečaja in gospodinjstva razstava. — Koliko pokadimo Moravčani.

Naša občina ima 16 odbornikov, katerim načeluje kot župan naš ugledni posestnik in trgovec g. Ignacij Tome, ki je obenem namestnik narod-

nega poslanca. Občinski odbor se je nedavno sestel na seji in zmanjšal letošnji proračun za celih 15.000 dinarjev, s čimer je pokazal veliko gospodarsko razumevanje. Pričakujemo še nadaljnjih koristnih ukrepov. Kakor čujemo, bo županstvo posvetilo vso skrb občinskim potom, čim bo nastalo ugodno vreme.

Vzlic naredbi sreskega načelstva, naj se nabiranci milodarov umaknejo v svoje občine, postaja beraška nadloga zmeraj večja. Med res potrebnimi siromaki opažamo dan za dnem tudi take, ki so poleg vsega še predrzni in nasilni. Tako sta se pred dnevi pojavila v neki vasi blizu Moravč dva mlada potepuha in zahtevala pijače. Gospodinja jima je hotela ugoditi. Čim se je odstranila v klet, je smuknil eden postopačev v shrambo in si natlačil žepe s prekajeno svinjino. Njegov tovariš je stal z vilami pred vrati. Ko se je gospodinja vrnila s pijačo, ji je capin zagrozil, da jo bo prebodel, ako ne bo molčala. Prestrašeni ženi se je posrečilo uiti na dvorišče, kjer je poklicala sosedo. Tedaj sta jo tata naglo popihala. Dognalo se je, da sta malopridnika prispela v Moravče z avtobusom in poizvedovala, kje bi mogla kupiti večjo množino krompirja. Prosimo naše orožništvo, naj posveča vso pozornost mladim postopačem.

Nedavno pozno ponoči je začelo goreti pri posestniku Janezu Veselu, po domače pri Moklovsku v Češnjah. Še preden so mogli rešiti vso živino, je poslopje zagnil plamen. Ostalo živino so spravili še nepoškodovano iz obokanega hleva šele potem, ko so odstranili ožgano tramovje. Zgoreli so mnogo krme, razno orodje in gospodarski stroji. Moravški gasilci so naglo prispeli z motorno in ročno brizgalno, ki pa zaradi mraza in pomanjkanja vode nista mogli uspešno delovati. Prava sreča je bila, ker ni bilo vetra in je sneg pokrival strehe, sicer bi bila ogrožena vsa vas s številnimi gospodarskimi poslopi. Posestnik Vesel trpi občutno škodo, ki je delno krita z zavarovalnino. Kdo je zažgal, se dozdej še ni ugotovilo.

Cetrli gospodinjski tečaj je bil zaključen v soboto 19. t. m. z gospodinjisko razstavo, ki je pokazala, da so se gojenke na letošnjem tečaju mnogo naučile. Vsa čast pošttrvovalni voditeljici tečaja, učiteljici gđ. Žitkovi, ki s toliko vrenosti širi med nami gospodinjisko izobrazbo! Tesno obnjeni strani deluje naša vzorna učiteljica gospodična Tončeva, ki s poljudnimi predavanji širi prosveto. Njene besede učinkujejo tem bolj, ker je gospodična tukajšnja domačinka in dobro pozna naše kmetsko življenje. Prav tako smo hvaležni našemu gospodu dekanu za vzgojeslovna predavanja na letošnjem in lanskem tečaju.

Gospodarska kriza postaja tudi pri nas vedno bolj občutna. Zenske se ponekod že poslavljajo od svojega kofetka, dočim se moški kar ne moremo odvaditi tobaka. Tako smo pokadili lansko leto okrog 12 kg zetskega, 487 kg savskega, 3 in pol kg banatskega in 447 kg dunavskega tobaka za pipo. Razen tega smo upepelili približno 858.000 zetskih in 858.400 savskih cigaret, 13.000 «Vardar», 14.500 «Drina» in 75.190 različnih cigar. Tobaka v kljukah smo porabili 214 kg, tobaka za nosljanje pa samo nekaj nad poldrugo kilo. Za vse te vrste tobaka smo izdali skupaj 437.228 dinarjev. Ako prištejemo še vžigalice in papirčke, tedaj nas je stalo lani kajenje nad pol milijona dinarjev.

Nenadna smrt delavnega moža

Poljčane, marca.

V petek 8. t. m. je nenadno preminil zadet od srčne kapi 66letni upokojeni železničar in posestnik g. Andrej Petrovič v Poljčanah. Popoldne je bil še v žalcu po opravih, zvečer se je pa pred Baumanovim hotelom naenkrat zgrudil in umrl.

Pogreba se je udeležilo izredno številno občinstvo, saj je bil pokojnik marljiv društvenik pri gasilcih, Čitalnici in Sokolu. Pevski zbor Sokola mu je zapel žalostinki «Vigred» in «Blagor mu». Na grobu sta se poslovila od pokojnika postajni železnik g. Lovrec in gasilec g. Perše.

Dragi Andrej, počivaj v miru in na svidenje nad zvezdami! Rodbini naše iskreno sožalje!

Konec devetletne pravde med Danjci in Sorčani

Sorica, marca.

Posestniki iz vasi Spodnjih Dajn v občini Sorici pri Železnikih so vložili leta 1923. pri deželnem sodišču v Ljubljani tožbo proti 33 posestnikom iz Zgornje in Spodnje Sorice. Dajnci, 13 po številu, so v svoji obsežni tožbi zahtevali, da morajo toženci v 14 dneh po pravnomočnosti sodbe izdati listino, ki priznava tožiteljem lastninsko pravico do enega izmed domačih gozdov, cenjenega na vrednost 25.000 Din. Tožitelji so svoj zahtevek podkrepili s številnimi navedbami uživanja gozda po svojih prednikih.

Sorčani seveda niso bili pripravljeni prepustiti gozda svojim sosedom Dajncem. Razvila se je dolgotrajna pravda, ki se je vlekla dolgih devet let. Preden je prišlo do razpravljanja o tožbi sami, se je vnel med prizadetimi hud spor glede pristojnosti sodišča. Stol sedmorice v Zagrebu se je odločil za deželno sodišče v Ljubljani, ki je po zaslišanju cele vrste prič zaključilo razpravo v prid Dajncem. Sorčani so se pritožili na višje deželno sodišče v Ljubljani, ki je potrdilo lani odločbo prve instance. Toženci so se lani v septembru pritožili na zadnjo instanco, stol sedmorice v Zagrebu, ki se je te dni pridružil rabsodbi podrejenih sodišč in izdal sodbo, da pripada gozd Dajncem.

Devetletna pravda bi bila na ta način končana, da niso za časa dolgoletnega pravedanja stroški narasli do ogromne vsote. Govori se o preko 300.000 Din, ki jih morajo toženci plačati. Kakor kaže, se bodo sedaj med toženci samimi razvile pravde, ker se Sorčani ne morejo sporazumeti glede ključa, po katerem naj prispevajo k poravnavi pravnih stroškov. Nejevolja med posestniki, ki so tožbo izgubili, je ogromna in se krivda zaradi začetka tožbe vali z enih ram na druge. Baje je bil predlog za začetek tožbe izglasovan med Sorčani le z večino glasov in se sedaj oni posestniki, ki so glasovali proti tožarenju, branijo prispevati k poravnavi visokih stroškov, zaradi katerih grozi mnogim posestnikom gospodarska propast.

Življenje logaških tesačev na Pohorju

Sv. Lovrenc na Pohorju, marca.

Prosimo za prostorček v dragi nam «Domovini», da opišemo letošnje zimsko življenje in svojo borbo za vsakdanji kruh v pohorskih gozdovih. Dolgi meseci so minili, odkar smo zapustili domove, žene in dekleta. Mnogo imamo dela, a malo jela. Največje veselje nas čaka vsak petek, ko prejmemo «Domovino». Iz nje vzemo novice iz domačih notranjskih krajev in od drugod.

Letošnja nenavadna zima ni za drvarje nič kaj ugodna, ker se vreme vedno izpreminja. Proti suhemu mrazu bi ne imeli nič, a žal, je vedno zopet padal sneg, ki nas močno ovira pri sekanju. Mnogo dni nam sploh ni bilo mogoče zapustiti kolibe.

Težkega srea se bomo vračali pomladi domov brez prihrankov za svoje družine. Mi, tesači, od vseh sezonskih delavcev najhujše občutimo krizo. Zadnja leta smo izgubili več kakor polovico na plači. Garati moramo od jutranje zore do poznega večera. Komaj čakamo, da smo spet na toplem in da se lahko odpočijemo od trudapolnega dela. Nedelje si krajšamo s petjem, ki prav prijetno odmeva po samotnih pohorskih gozdovih.

Na koncu pisanja želimo bralcem naše ljubljene «Domovine» vesele velikonočne praznike in obilo pirhrov: Franc Pišlar, Mihael Leskovec in Franc Leskovec iz Gorenje vasi, Andrej Mihevc, Josip Istenič in Franc Kunc iz Martinhraba, Franc Rudolf iz Broda, Dominik Korenč, Alojzij Korenč, Karel Korenč in Ivan Kunc iz Žibriš in Ivan Korenč iz Hotedršice.

Nenadna smrt dobrega očeta

Tomaška vas, marca.

Nedavno se je za vedno poslovil od nas občeprijatelj posestnik g. Ivan Kac iz Tomaške vasi pri Slovenjgradu. Pljučnica mu je utrgala nit življenja in utihnilo je že itak slabo srce, ki je nosilo posledice še od svetovne vojne, katere je tudi njegovi desnici vtisnila neizbrisen pečat, ker jo je strel v Karpatih poškodoval za vedno. Kljub temu, da je bil Ivan Kac invalid in mu tudi posestvo ni donášalo velikih dohodkov, je vendar priskrbel svojim otrokom primerno izobrazbo in jih skrbno vzgojil. Zato so ga pa tudi iskreno ljubili.

Nenadna smrt predragega očeta jim je zadala krut udarec. Pohiteli so k bolniku, a našli so ga že na mrtvaškem odru med svečami in venci.

Kljub snegu in mrazu se je pogreba udeležilo mnogo ljudi. Gasilci v krajih so nosili truplo dobrega pokojnika. Zvonovi treh cerkva so mu pa peli otožne žalostinke. Položili smo v hladen grob krsto, nad katero so žalostno zadonele grude. Bodí mu lahka zemlja! Zalujoči ženi in otrokom naše odkrito sožalje!

Vprašanje izabele

Velika Pirešica, marca.

V večini občin celjskega sreza in v mnogih občinah drugih srezov goje siromašni vinogradniki trto izabele. Kakšen je pridelek izabele? Lahka in neškodljiva pijača, ki ima le malenkosten odstotek alkohola. Toči se izabela v teh krajih že 50 let.

Z januarjem letos sta prodaja in točenje izabele po gostilnah zakonito zabranjena, ker se izabela šteje v vrsto samorodnic kakor strupena šmarnica, dasi seveda izabela ni nevarna.

Ubogi vinogradniki teh krajev sedaj ne morejo svojega pridelka vnovčiti. Obrnili so se po občinskih uradih in tudi privatnikih na bansko upravo v Ljubljani, na narodnega poslanca g. Prekorška in na banovinskega svetnika g. Pikla, pa ni bilo uspeha. Ponovno prosimo odločilne činitelje, da bi se v celjskem in slovenjgraškem srezu izjemno dovolila vsaj za čas trajanja te hude gospodarske krize prodaja in točenje vina izabele.

PREKMURSKI GLASNIK

Nevarna očesna bolezen trahom

Murska Sobota, marca.

Kaj pa je prav za prav trahom, se bo vprašal izvenprekmurski čitatelj. Trahom je nalezljiva očesna bolezen. Povzročitelji bolezni se prenesajo s solzami in izcedki iz bolnih oči na zdravo oko in ga okužijo. Nihče se še ni s trahomom rodil. Ta bolezen ni v krvi, kakor mislijo ne poučeni ljudje.

Kako se pa spozna trahom? Očesne veke so zatekle, otvor očesa je manjši, oko samo rdeče in solzno. Če veko obrnemo, vidimo, da je veznica hrapava, rdeča in posejana z zrnci, podobnimi ribjim ikram. Če stisnemo ta zrnca, se pcedi iz njih gnoj. Pogosto vidimo na očesnem jabolku ranice in rdečo mreno, ki se vleče proti zrenici.

V mnogih primerih se razvije trahom počasi, neopazno in brez kakih bolečin. To je tudi vzrok, da mnogi bolezen zanemarijo. V drugih primerih pa se trahom silno naglo razvija in povzroča bolniku hude bolečine in poškodovanje zrkla. Trahom je bolezen, ki traja dolgo, včasih še po več let. Pri nas je najbolj razširjen med neukim narodom, ki se ne zna in more pravočasno čuvati pred njim.

Izvir okužbe je bolno oko. V izločkih očesa rasejo kužne kali. Če pridejo te v zdravo oko, ga okužijo. Redko se dogaja, da bi prišlo to kuživo naravnost iz bolnega v zdravo oko, temveč se bolezen prenaša po raznih predmetih. Največkrat se prenaša trahom z umivanjem iz iste posode ali celo z isto vodo (kjer je trda za njo), če se rabita isti kos mila in ista brisača za vso družino, potem

z robei, podajanjem rok in tako naprej. To so najtežji načini okužbe. V družini gre taka bolezen od enega člana na drugega, potem pa še na druge družine. Tako se širi trahom od ene hiše do druge, od vasi do vasi. Znan je primer, da se je omožilo iz ene trahomaške družine pet hčera in so okužile pet novih družin.

Trahom je najbolj razširjen v Sremu, Bački, Banatu, Mačvi, Medmurju in Prekmurju; kake poedine primere pa najdemo po vsej državi. Ni pretirano, če rečemo, da je pri nas nad sto tisoč bolnikov. Med vojno so se mnogi sami okuževali s to boleznijo, da so se rešili fronte.

Trahom je silno neprijetna bolezen, ki napravi čisto bolnika neposobnega za vsako delo. To se dogaja česče poleti kakor pozimi, ker poslabšajo vročina, prah in znoj bolezen. Navadno trahom znatno in trajno poškoduje vid in zmanjša tako delazmožnost, sicer pa niso zelo redko žalostni primeri, ko bolnik za trahomom popolnoma oslepi. Kako pa pride do oslepljenja? Če se trahom ne zdravi, se zavilne očesne veke na znotraj tako, da na znotraj obrnjene obrvi dražijo očesno jabolko in nastanejo zaradi tega na roženici rane, ki se ognoje in tako poškodujejo zrklo, da postane motno. Okoli dva odstotka trahomašev oslepi, nadaljnjim 25 odstotkom pa se za vedno poslabša vid. To je za nje same in za vso državo velika nesreča. Pomislite samo, koliko se zmanjša možnost zaslužka bolnikov in koliko stane vzdrževanje trajno oslepljenih. Milijoni dinarjev gredo v izgubo zaradi malomarnih trahomašev. Zato je treba trahom iz naroda izkoreniniti. Izkoreninili ga pa bomo z zdravljenjem bolnih in poukom zdravih, kako se naj čuvajo boleznij.

Trahom se dá popolnoma ozdraviti. Pomniti je samo treba, da traja zdravljenje včasih dolge mesece, redkeje celo leta. Zato naj bolnik nikar ne izgublja zaupanja v zdravnika, če mu boleznij kar ne odreže. Posebno se naj varuje bolnik mazačev in padarjev. Vsak bolnik naj pomni, da je njegovo bolno oko nevarnost za zdrave, in naj gleda, da se ne bo prenašala bolezen.

Nikoli se ne sme trahomaš umivati iz iste posode ali celo z isto vodo ali z istim milom kakor zdravi. Ne sme se brisati z isto brisačo ali z istim robcem. V hišah z obilno družino je to sicer hudo, toda nemogoče ni. Posebno važen je pouk o trahomu za šolsko dečo.

Nevarna očesna bolezen trahom je v Prekmurju silno razširjena. Drugod v dravski banovini te boleznij ni, le posamezni primeri se dobijo in še ti se navadno nanašajo na delavce iz Prekmurja in Medmurja. Počasi se pa trahom iz Prekmurja zahrbtno širi preko Mure na Mursko polje in v Slovenske gorice. Da bi se ta nevarna bolezen kar najuspešneje pobijala, se je zgradil v Murski Soboti Zdravstveni dom. V nekaterih vaseh pa so se ustanovile antitrahomske ambulante in uspehi njihovega delovanja se že pojavljajo. Širjenje te boleznij seveda predvsem pospešuje ljudska nevednost in je zato dolžnost poklicanih, da poučujejo ljudi, kako se je varovati boleznij in kako jo je treba zdraviti.

Število trahomašev je zelo veliko. Samo ena vas je v Prekmurju, kjer je samo en trahomaš. Ta je Kot, ki je po številu prebivalcev kakor po površini najmanjša prekmurska vas. V večjih vaseh, na primer v Odrancih, Črenšovcih in drugod, je pa vsak peti človek bolan za trahomom. V madžarskih vaseh okoli Dolnje Lendave je malo trahomašev, tako tudi v Bogojini, čeprav so vasi okrog precej okužene. Vseh skupaj za trahomom obolelih je v dolnjelendavskem srezu preko 3000 prebivalcev. V murskosoboškem srezu jih je gotovo kakor 2000.

Preko 5000 je torej trahomašev v Prekmurju in vsem tem preti nevarnost, da jim trahom zapusti bolj ali manj občutne posledice v očeh. Na žalost je prav pri mladih ljudeh trahom močno razširjen, posebno med šolsko mladino, pri mladih fantih in dekletih. Za Prekmurje je trahom problem, kateremu morajo posvetiti odločevalni činitelji največjo pažnjo.

Domačija žrtev plamenov

Sotina, marca.

Dne 16. t. m. dopoldne sta začela goreti hiša in gospodarsko poslopje posestnika Franca Borovnjaka v Sotini. Domače gasilno društvo je bilo z brzgalno takoj na kraju nesreče. Požrtvovalnim gasilcem se je zahvaliti, da ni zgorelo vse pohištvo in da je bila rešena živina, ki se je nahajala še v hlevu. Domačim gasilcem so prihitali na pomoč člani gasilnih društev iz Serdice, Nuskove in Bonisdorfa v Avstriji. Bonisdorfski gasilci so prišli na pomoč z moderno motorko.

Po omejitvi požara se je načelnik domačega društva, g. Weiss, s toplimi besedami zahvalil vsem na pomoč došlim gasilcem, posebno pa avstrijskim.

Posestnik Franc Borovnjak, ki je sam član gasilnega društva, je pri požaru dobil nevarne opekline, tako da bo njegovo zdravljenje trajalo dalje časa. Škoda pri požaru znaša približno 30.000 Din. Nastal je ogenj najbrže od slabega dimnika.

Krajevna organizacija JRKD v Pertoči se je ustanovila za občine Pertoča, Gerlinec, Večeslavce, Ropoča in Krašče. Pristopilo je okrog 140 članov. Izvoljen je bil naslednji odbor: predsednik Janez Čontala, podpredsednik Josip Gomboc, tajnik Filip Babič, blagajnik Jožef Meneigar.

Krajevna organizacija JRKD v Prosenjakoveh se je ustanovila in obsega občine Prosenjakovec, Berkovec, Pordašince in Čikečko vas. V odbor so bili izvoljeni: predsednik Koloman Varga, podpredsednik Peter Berden, blagajnik Adam Horvat, tajnik Aleksander Kološa.

Požar. Pred kratkim je nastal požar pri posestniku Borovnjaku v Sotini. Z največjim naporom se je gasilec posrečilo požar omejiti in rešiti živino, ki se je nahajala v nevarnosti. Na pomoč so prihitali tudi gasilci iz Avstrije. Pri gašenju se je huje ponesrečil gasilec Borovnjak, ki je dobil nevarne opekline.

Očeta je ustrelil po nesreči. Jan Kerčmar v Selu je vzel puško, da bi ustrelil vrano. Baš je stopal proti vratom, ko se mu je puška sprožila in je krogla zadela njegovega očeta Adama Kerčmarja v tilnik. Brez krika so je mož zgrudil na bližnjo posteljo, kjer je ležala bolna njegova žena in se v strahu onesvestila, ko je videla kri. Adam je bil takoj mrtev. Jan se je ves obupan podal k orožnikom in jim javil strašno nesrečo.

Iz Lucave nam pišejo: Zaradi pogostih požarov se je pokazala potreba ustanovitve gasilnega društva v Lucavi. K društvu je pristopilo takoj 23 članov, ki so si izvolili za načelnika g. Josipa Bolka, lastnika parne žage, za poveljnika g. Antona Cverjuka, za tajnika g. Stefana Pondeika in za blagajnika g. Janeza Jošarja.

Iz Rogaševcev nam pišejo: V nedeljo 6. t. m. se je vršilo zborovanje JRKD v Raffaelovi gostilni v Rogaševcih za občine Sv. Jurij, Rogaševce, Nuskovo, Serdico in Sotino. Otvoril je zborovanje g. Kikec, ki je dal besedo g. Farkašu, sodniku iz Murske Sobotice. Le-ta je v jedrnatem govoru pojasnil pomen nove stranke posebno za kmetljsko ljudstvo. Nato je notar g. Koder iz Murske Sobotice očitel delo v kulturni organizaciji. Za Kramarovec, Fiksinec in Oranje, ki so nemško govoreče občine, se je ustanovila posebna organizacija JRKD. Ze pri volitvah v narodno skupščino se je pokazalo naše Prekmurje, da je res narodno, kar dokazujejo tudi dobro obiskani zbori JRKD. — V soboto 12. t. m. je imelo tamburaško društvo »Glas Prekmurja« letni občini zbor, ki je bil zavoljo neugodnega vremena slabo obiskan. Po poročilih funkcionarjev tovarišev Višnerja, Felicijana, Bolka, Goleža in ostalih je bila z večino glasov podana društveni uravi razrešnica. V novi odbor so izvoljeni: Višner, Bobek, Felicijan, Golež, Rogan, Kodrin, Orel, Lang, Kisalak, Skledar in Geder; v nadzorni odbor pa: Bučar, Kolbl, Mekeš, Skledar, Rataj, Rogan in Bobek. Nova uprava nam daje dovolj jamstva, da bo društvo tudi v bodočem letu marljivo delovalo. Od zadnjega občnega zbora se je število članstva povečalo za 40 odstotkov. Le tako dalje. — V ne-

deljo dne 13. t. m. nam je bilo vreme naklonjeno, zaradi tega je bila nabito polna soba v šoli pri Sv. Juriju, kjer je imel Sokol Tyrševo proslavo, ki jo je otvoril z lepim govorom br. Beloglavca. Sledile so telovadne točke naraščaja in dece, ki so svojo nalogo zelo dobro rešili. Na programu, ki je bil zelo pester, so bile nato pevske točke mešanega zbora pod vodstvom brata Černeka. Pevski izbor se je dobro odrezal. Sledila je lepa koncertna točka (vijolina, citre in kitara). Tudi članice in člani s prostimi vajami so se dobro odrezali. Deca iz šole v Serdici je zelo lepo izvajala otroško igrico. Med odmorom in pri prostih vajah članic je sodeloval tamburaški zbor »Glasa Prekmurja«. Tako so prišli vsi udeleženci na svoj račun. — Bliza se pomlad, a z ujo skrb, kam pojedemo letos sezonski poljski delavci, ki nas je več sto odšlo vsako leto v Nemčijo. Prosimo odločilne činitelje, naj nam priskrbe kje zaposlitev, kajti pri nas vlada velika siromaščina.

NAŠI NA TUJEM

Westfalsko pismo

Dortmund-Dorstfeld, marca.

Prav radi prebiramo našo ljubo »Domovino«, ki nam prinaša teden za tednom toliko novic. Kakor na svojo mater smo se navadili nanjo. Pri nas se še vedno najdejo nekateri zaostaleži, ki se štejejo za Avstrijce. Danes, ko nam prede vsem bolj slabo, je edina zapoved za nas vse: Vsi za enega, eden za vse! Le tako bomo dosegli boljši položaj.

Odpustitve delavstva so na dnevnem redu. Tisti, ki še delajo po tri dni na teden, so večkrat na slabšem, kakor če bi uživali javno podporo.

Čudna so pota usode. V dortmundskem okolišu so nenadno umrli stiri župniki v prav kratkem razdobju. Vsi stiri so bili zadeti od kapi. Eden teh se je pri govoru ob odprtem grobu zgrudil tako, da je padel v grob, odkoder so ga mrtvega potegnili.

Pozdravljamo vse bralce in bralke »Domovine« in želimo vsem vesele velikonočne praznike!

Brezupen položaj naših delavcev v Franciji

Dunkerque, marca.

Tukaj nas je bilo zaposlenih sredi lanskega leta okoli 170 Jugoslovenov. Ob koncu leta se je število znižalo na 90, ker se jih je nekaj vrnilo v domovino, drugi pa so se podali v južno Francijo. Mnogi so se vrnili domov le, ker se je vedno govorilo, da bodo vsi inozemci odpušteni od dela. Posamezniki smo pa mislili, da vse te govorice ne drže.

Zal se je vse uresničilo in že prve dni januarja se je pričelo odpušcanje inozemskih delavcev brez razlike narodnosti. Ako je kdo prosil, naj ga ne odpuste, je dobil od tvrdke odgovor: »Do prvega marca bodo vsi inozemci odpušteni.« To se je tudi zgodilo. Danes nas je tu približno 70 Jugoslovenov brezposelnih, ki dobivamo dnevno po 7 frankov podpore. Sicer smo hvaležni, da imamo nekaj, vendar pa se stalno s tem denarjem ne moremo preživljati. Kje je stanovanje in kje so druge potrebe? Oženjeni debe za ženo po 4-50 in za vsakega otroka po 3 franka. Ni mnogo, ali več je kakor nič. Zadovoljni moramo biti, da Francozi ne rečejo: »Vi ste inozemci in ne dobite nikake podpore.« Oni odpuščenici, ki so imeli denar, so se takoj vrnili v domovino. Kateri pa nimajo denarja, moramo tukaj čakati na milost usode.

Naš konzulat v Lilleju priskrbi sicer vsakemu brezposelniku brezplačno vožnjo po Franciji in Jugoslaviji, ali dosti jih je, ki nimajo tulko, da bi plačali vlak preko Švice in Avstrije. Nadalje je zopet mnogo takih, ki nimajo svojcev v domovini. Po vrhu se pa delo v domovini ne dobi. Kam naj se v tej stiski obrnejo ti ljudje?

Nekaj se bo moralo ukreniti za najbednejše, da ne bodo umrli od lakote v tujini, ker je sedaj izključena vsaka možnost, da bi dobil tujec delo. Ako povprašamo po delu, stalno dobivamo odgovor: »Ker ste inozemec, vas ne smem sprejeti v delo.« Zato nam ne preostaja drugo, kakor da se vrnemo v domovino. Morda bi se doma le dobilo zaposlenje, če bi prav tako kakor drugod odpravili čez mejo tujce, ki odjedajo kruh domačinom. Gotovo je vsaj, da bi precej rojakov dobilo delo v domači državi, če ne bi bilo v naših podjetjih toliko inozemcev.

Freyning-Merlebach, marca.

Po dolgem času se spet oglašamo v priljubljeni «Domovini». Tukaj imamo več jugoslovenskih društev, najmočnejše pa je Jugoslovensko delavsko podporno društvo «Edinost», ki pod svoje okrilje zbira izseljence v Freyningu in Merlebachu, goji godbo in petje ter prireja društvene predstave. Naše podporno društvo tudi podpira svoje člane v primeru bolezni ali preostale po smrti družnikov.

Od kraja smo imeli uvedeno posmrtnino, tako da je ob smrtnih primerih članov dajal vsak član po štiri franke in so pokojnikovi svojci dobivali 1000 frankov. Sedaj smo uredili poseben posmrtni sklad. Pred kratkim smo imeli zborovanje zastopnikov vseh jugoslovenskih društev v Loreni. Napravili smo prošnjo na jugoslovski konzulat v Metz, da bi dobili kako pomoč v tej hudi gospodarski krizi. Mnogo naših ljudi je namreč brez dela in so v silno bednem položaju. Delamo le po štiri dni v tednu, a še to najbrže ne bo dolgo trajalo. Kakor kaže, nas bodo počasi vse odpustili. Podpor za brezposelne Jugoslovenom Francija ne prizna, ker še ni uveljavljena dotična pogodba.

A kaj bo z našo pokojninsko zavarovalnico in z našim starostnim zavarovanjem, za kar smo plačevali vsa leta izdatne vsote. Hudo bo, če nam vse to propade. Prav tako je tudi z neugodnim zavarovanjem. Nujna potreba je, da se domača oblastva zavzamejo za nas.

Pošiljamo najlepše velikonočne pozdrave vsem čitateljem «Domovine» doma in na tujem!

Pismo iz Zedinjenih držav

Pittsburgh, marca.

Ko to pisem (7. t. m.), veje pri nas mrzla burja in že dva dni hudo sneži. Sedaj ste nam menda iz Evrope poslali preostanek snega in mrzlega vremena, ki ste ga bili v preobilju deležni, dočim smo ga tu vso zimo pogrešali. No, mi se pa te nadloge ne bomo nikoli preveč ustrašili!

Čepci in čarke, ki so nam bili bistveno izpremenili, nam že časopisi oznanjajo, da je najhujših težav konec in da se bo v kratkem obrnilo na bolje. Morda so glede na volilno kampanjo poročila nekoliko pretirana. Vsekakor je pa dovolj povoda za upanje, da se nam bližajo boljši časi.

V juniju bo imela podporna organizacija Hrvatska bratska zajednica svoje redno tretje zborovanje v Garryju. Zajednica šteje danes preko 60.000 članov. Ker je v njej veliko število slovenskih delavcev, naj omenim, da je že sedaj zanimanje v javnosti za zbor in posebno za volitve glavnega odbora. Danes igra glavno vlogo povsod politika, ki se oprijemlje tudi podpornih organizacij. Tudi v tej organizaciji se biže že hud boj med političnimi skupinami za krmilo v glavnem uradu. Predvsem bi vodstvo radi zavojevali tako zvani levičarji (komunisti), katerim se pa odločno protivi drugo politične skupine. Komunistični cilj je, da bi zavojevali vse podporne organizacije, potem pa bi jih spravili v International Workers Order (Mednarodni delavski red), kateremu bi diktirala Moskva. Toda tega levičarji ne bodo dosegli, dokler jim bodo složno kljubovale vse druge skupine.

Vesele velikonočne praznike in obilo pirhov želimo vsem sorodnikom, prijateljem in bralcem «Domovine»: Nikolaj Skube (Adlešiči), Alojzij in Antonija Flore (Gradac), Martin Kralj (Škrilje pri Podzemlju), Anton Kambič (Krasinec), Aloj-

zij Kurnik (Roviše pri Krškem), Marija Mrkičeva, rojena Vrliničeva (Bojanci) in Hodnik (Novo mesto), vsi naročniki «Domovine».

Slovansko društvo v Argentini. Na pobudo našega rojaka dr. Petra Pandole-Tadića se je v Buenos Airesu ustanovilo društvo Comitado Slavo-Americano. Naloga tega društva bo, da bo delovalo za zblizanje med Slovani v Južni Ameriki in seznanjalo južnoameriške narode s slovanskimi narodi. Društvo bo tudi gledalo, da preskrbi slovanskim izseljencem delo. Za častnega predsednika je izvoljen g. dr. Oskar Ivanišević, eden najbolj znanih zdravnikov v Argentini. Društvo izdaja polmesečnik v španščini pod uredništvom dr. Pandole-Tadića.

Novice iz Zedinjenih držav. V Clevelandu je bil pri zadnjih mestnih volitvah izvoljen za župana demokrat Miller, za katerega je po poročilu tamkajšnjih slovenskih listov glasovalo 10.000 slovenskih volilcev. V znak hvaležnosti za naklonjenost Slovencev je novi župan ponudil mesto županskega tajnika slovenskemu odvetniku doktorju Franu Lavšetu, ki pa je ponudbo odklonil z opravičilom, da je prezaposlen v svoji odvetniški praksi, katere ne namerava opustiti. — V Gilbertu je bila za mestno blagajničarko imenovana rojakinja Marija Kernova, doma iz Zagorice pri Dobrem polju. — V Chisholmu je nagle smrti umrl rojak Janez Petrovič, star 68 let. Po rodu je bil iz Logatca. V Ameriki je živel 40 let. Zapusča ženo in sina. — V Clevelandu so našli pred več dnevi zmrglega na železniškem tiru

Franca Martinčiča. Pokojnik je bil doma iz bloške fare; bilo mu je 55 let. Zadnje čase je bil brez dela in brez doma. Zapustil je dve hčerki, od katerih živi ena v Clevelandu, druga pa v Kanadi. — Prav tako so našli v Clevelandu mrtvega tudi 59letnega Nikolaja Svetanoviča. Pokojnik je zapustil ženo, štiri sinove in hčerko. — V Barbetonu je zadel Lužarjevo rodbino hud udarec. Umrl ji je 10letni sinček Anton. — Rodbini Cesarjevi v Clevelandu je umrl 4letni sinček Josip. — V kraju Mc Kees Rocks je umrl Franc Sandok, star 54 let. Doma je bil iz Kapele pri Brezicah. V Ameriki je bival 20 let. Zapustil je ženo in štiri otroke. — V Johnstownu je umrl Janez Miklavčič, star 23 let. Podlegel je pljučnici. — V Norandu je umrl Karel Arko. Pokojnik je bil doma iz Ribnice. — V Los Angelesu je umrl Drago Žifko, star 55 let. — V Detroitu je umrl Andrej Jarc. — Bodi jim lahka tuja zemlja!

Iz Hamborna (Nemčija) nam pišejo: Z veseljem poročamo, da se je v nedeljo 13. t. m. ustanovilo v Hambornu Jugoslovensko delavsko podporno društvo. Vabimo vse zveste Slovence Hamborna in okolice, naj pristopijo k društvu. Odbor sestavljajo: prvi predsednik Franc Resnik, drugi predsednik Jože Martinjak, prvi blagajnik Karel Mave, drugi blagajnik Jože Jelenc, tajnik Leopold Dolar, namestnik Franc Mave, odbornika Jakob Sešek in Gregor Bajde. Sklenili smo, da se prispevki plačujejo takole: vstopnina 25 pfenigov, mesečni prispevek 25 in 50 pfenigov. Upamo, da bo rovo društvo prav krepko prišlo za delo in da bodo kmalu v njem vsi tukajšnji rojaki.

ŽENSKI VESTNIK

Za pomlad se je moda zelo spremanila

Letošnja pomladna moda se je v vsem zelo izpremenila. Popoldanske obleke so zdaj daljše, segajo skoro do členka. Zvončasta krila so izginila in jih nosimo le še pri večernih oblekah. Moda predpisuje zdaj takle kroj: život samo do pasu, samo za nekaj centimetrov daljši, da obleka, sešita s krilom, leži malo ohlapno čez pas. Vsaka obleka ima pas. Krila so vsa vložena v gube, gube pa prešite do kolen in dobro zalikane. Zelo moderne so obleke, ki so sešite iz dveh vrst blaga; životek v obliki telovnika je enobarven, rokavi in krilo pa črtkasto.

Ovratniki na oblekah so zelo moderni; okrašeni so s čipkami, ažurjem ali z ozkimi, v drobne gubice vloženimi volanicami.

Rokavi so od komolca do zapestja zelo razširjeni in v zapestju ali všiti v ozko zapestnico ali pa že pri komolcu široki in nabrani in všiti v prilagajočo se visoko zapestnico.

Zelo pogosto vidimo obleko z malo jopico, ki ne sega niti do pasu, tako zvano bolero, ali pa z majhno, še do komolca ne segajočo pelerinico, kakršne so nosile naše babice. Te obleke so iz dveh vrst blaga, in sicer iz enobarvnega in črtastega. Krojene so tako, da sta krilo in pelerinica iz črtastega, životek pa iz enobarvnega blaga. Tako obleko lahko nosimo tudi brez pelerinice, kar daje obleki zopet nekaj izpremembe, da se je prehitro ne naveličamo.

Mnogo vidimo tudi oblek, okrašenih z gumbi, ki so porcelanasti ali stekleni.

Zelo praktičen in modern je kostum. Tega nosimo lahko ob vsaki priliki. Jopice so kratke, v pasu priležene in segajoče samo do bokov. Ovratniki in reverji imajo moško obliko. Kostumi so sešiti iz vseh vrst blaga; tu ne predpisuje moda nobene posebne barve. Najbolj sta sicer priljubljeni modra in rjava barva.

Pomladni plašči so krojeni čisto gladko z velikimi reverji, ozkim, pokoncu stoječim ovratnikom in z velikimi žepi, ki so na plašč našiti.

Skoro vsak plašč ima pas. Za plašče je najprimernejše tako zvano dvojnistransko blago (double), to je blago, ki je na eni strani črtasto ali karirano, na drugi pa gladko.

Slamnički se ne razlikujejo dosti od zimskih klobučkov; so prav tako majhni, le sešiti so iz blestečega materiala, tako zvanega celofana. Okrašeni so ali s pokoncu stoječimi pentljami ali s kristalnimi okraski, iglami ali zaponkami. Če ima slamnik krajevec, je ta ozek in mehak.

Čevlje k plašču ali kostumu nosimo lahko z nizkima petama, če je plašč ali kostum bolj sportnega kroja. Drugače je pa v modi še vedno francoska peta. Je to lesena peta, prevlečena z usnjem. V čevljih prevladujeta lak in jelenja koža. Čevlji je navadno sestava raznih barv ali pa je enobarven z blestečo zaponko.

Rokavice h kratkim rokavom so moderne iz čipkastega blaga brez prstov, kakor so jih nosile ženske pred vojno. Vzorec so seveda dandanes drugačni.

Zelo priljubljeni in moderni so šali, 150 cm dolgi in 30 do 40 cm široki. Ti šali so sešiti iz blaga drugačne barve, kakor je obleka, podloženi pa s tankim muslinom v barvi obleke.

Nogavice se morajo vedno vjemati z barvo obleke, kostuma ali plašča.

Za kuhinjo

Orehove kocke. Umesi na deski v testo 16 dek moke, 14 dek sirovega masla, 6 dek zmletih oreh, pol zavitka pecilnega praška in eno jajce. Umešeno testo razvaljaj v velikosti pekače, ga položi na pomazano pekačo in speci. Pečeno in hladno prereži in napolni z nadevom, narejenim iz 10 dek zmletih oreh, 10 dek sladkorja, dveh žlic ruma in treh žlic poljubne mezge. Vse dobro zmešaj in pečivo nadevaj, nato zloži skupaj in zreži na kocke.

Orehova torta. Mešaj v skledi, da se speni, tri rumenjake, dve celi jajci in 20 dek sladkorja. Ko se je spenilo, primešaj 25 dek zmletih oreh, sneg treh beljakov, štiri žlice z rumom pokvaše-

nih drobtin, žličo moke, malo naribane limonove lupinice, noževo konico pecilnega praška in žličico zmlete kave. Vse skupaj nalahko zmešaj, stresi v pomazani tortni model in peci približno eno uro. Drugi dan torto prereži in jo nadevaj z mezgo ali drugo kremo, po vrhu jo oblij z ledom.

Krema za torte. Vzemi četrt litra mleka, dve žlici moke in mešaj kuhaj na ognjišču, da se zgosti; kuhano postavi na hladno, da se čisto shladi, potem primešaj 15 dek vanilijovega sladkorja, 15 dek sirovega masla in dobro mešaj četrt ure, da postane gladko. Nato nadevaj torto. Ta nadev je primeren skoro za vsako torto, ker je zelo okusen.

Led za torte naredimo skoro vedno enako, izpremenimo mu le okus. Za led vzemi vedno četrt kile sladkorja, žlico vode in sok ene limone ali namesto limone nekaj žlic malinovca ali močne kuhane kave, ruma, lahko pa tudi gosto mezgo. K sladkorju smeš dati toliko tekočine, da se dá bolj nerado mešati. Mešati pa moraš vsaj četrt ure, da postane gladko in da se debelo zliiva z žlice. Led polij po gotovi torti, potem torto nagibaj na vse strani, da se led sam razleže po vsej torti; le ob robovih pomagaj malo z nožem, ker le tedaj bo led lepo gladek in svetel.

Praktični nasveti

Da se star fižol hitreje skuha, dodaj vodi, v kateri kuhaš, žličko jedilne sode. To pomaga tudi za star grah, ki se kakor fižol nerad skuha, čeprav smo ga dan prej namočili.

Perilo suši po možnosti zunaj, kjer dobi oni prijetni vonj svežega perila, ki ga nima perilo, sušeno v hulinji ali sploh v zaprtem prostoru. Ako imaš omaro s perilom v sobi, kjer veliko kadijo, obesi v omaro zaveso, ki naj zabrani tabakov dim. Perila pa nikar ne parfimiraj, posebno ne z mošusom, ker to provzroča omotico in hude sanje. Namizno perilo hrani vedno v posebnih omarah in ne v onih kakor ostalo perilo.

Mastne madeže iz knjig ali sploh papirja odpravimo, ako madeže namažemo s kreda in pustimo kreda dlje časa na njih. Nato pa jih je treba zdrgniti s čisto krpo. Po potrebi ponovimo.

Za plavalaske. Lase umivaj z mrtvimi kopri, na lugu skuhanimi, ki si jih ocedila. Lasje dobijo od tega lepo svetlo barvo in se svetijo.

Emailirano posodo najlepše pomiješ, ako dodaš vodi, v kateri pomivaš, zdrobljenih jajčnih lupin.

ZANIMIVOSTI

Kdaj bo ugasnilo solnce

V Kaliforniji rasejo iglavci, ki so nekateri med njimi dosegli že več kakor čestitljivo starost 3000 let. Od časa, ko je bila staroegiptska kultura na svojem višku, nas loči že pet tisočletij. To so številke, ki jih navadno človeški razum še nekako pojmi, čeprav se nam vidijo dogodki, ki so se odigrali pred tremi, štirimi, petimi tisočletji, pomaknjeni že v silno davnino.

A kaj je to proti številkam, s katerimi meri razdobja znanost, ki preiskuje zgodovino zemlje. Omenjena tisočletja niso prav nič proti številkam, s katerimi merijo starost zemlje. Alpe so nastajale okroglo 20 milijonov let pred našim časovnim štetjem, a so vendar še pravi dojenček proti pramenitim skladom našega Pohorja, ki mu je tekla zibelka pred nepojmljivimi 300 milijoni let! Kdaj se je rodila zemlja, so velike številke.

Vendar tudi starost naše zemlje ni nič v primeri s starostjo njenega očeta solnca. Človek, ki gleda to ogromno žarečo kroglo na nebu, bi skoro menil, da sije solnce že vso večnost. Toda moderna znanost je dognala, da tudi zvezde nastajajo in minevajo, čeprav ležijo med njihovim nastankom in njihovo smrtjo razdobja, ki jih navaden človeški razum niti kot številke ne more več pojmiti.

Solnce je zvezda stalnica, kakršne so druge na nočnem nebu. Zanje veljajo tedaj isti zakoni, ki veljajo za druge zvezde. Vse te zvezde, ta neštevilna solnca, so krogle žarečih plinov in njih vročina je različna, že barva teh krogel, ki se giblje v neštevilnih odtenkih od bleščeče bele preko rumene do rdeče, nam izdaja njih vročino, in sicer znaša vročina belih zvezd nekako 20.000 stopinj, rumenih 7000 stopinj, rdečih 3000 stopinj Celzija. Od ogromnosti zvezde ali, kakor pravi zvezdoslovec, od njene gmote in gostote njenih plinov zavisita barva in toplota. Majhna zvezda ne more biti pretirano vroča. Naše solnce spada med manjše stalnice, med rumene. V silno oddaljeni minulosti je bilo še manj vroče, spadalo je med rdeče zvezde. V daljni, daljni bodočnosti se mu bo vročina spet znižala in nekoč bo pri nekako 2500 stopinjah Celzija ugasnilo v temno-rdečem žaru.

Tudi zvezde imajo svoj razvoj. Samo od njihove velikosti je odvisno, koliko sto milijonov let lahko svetijo. Kos premoga pač ne gori toliko časa kakor voz premoga. Desetkrat od solnca obilnejša zvezda bo gorela pač desetkrat dlje. To je malo opore, da si zvezdoslovec lahko vsaj približno izračuna trajnost kakšne zvezde.

Nadaljnja opora je pomislek, da izgubljajo zvezde z žarenjem neprestano nekaj svoje snovi. Naše solnce izgubi vsako sekundo 4 milijone ton snovi. Če veš to in če veš, koliko znaša točasna celotna gmota solnca, se dá približno izračunati, kako dolgo bo solnce še gorelo. Strahu ni treba imeti, kajti račun nam bo dal milijarde let.

A kako dolgo že sveti? To se dá približno povedati na temelju raznih okolišnosti. Starost naše zemlje znaša po dosedanjih raziskovanjih najmanj dve milijardi ali dva tisoč milijonov let in najmanj toliko znaša tudi starost solnca, kajti zemlja je nastala kakor vse premičnice našega okrožja iz solnca. So pa še drugi načini, ki vedejo do kolikor toliko točnih števil o starosti našega solnca, in po teh so izračunali, da znaša ta starost 10 milijard let. Kaj je bilo pred temi 10 milijardami let z gmoto, ki sestavlja solnce in njegove premičnice, je skrivnost, ki je pač ne bodo nikoli rešili človeški možgani.

Mesto sužnjev sredi afriške puščave

Dva francoska novinarja, urednika pariškega dnevnika »Matina«, sta skupno z nekim poročnikom, dvema mehanikoma in dvema vodnikoma domačinoma izvršila izredno drzno pot v malo znane kraje v Afriki. S francoske vojaške postaje Roggana sta se z avtomobilom odpravila na 800 km dolgo potovanje skozi puščavo, ki je še čisto neznana, ker nima potov in tudi nobenega živega bitja. Hotela sta priti do mesta sužnjev Taudenija v solni puščavi. Tam že 2000 let kopljejo sol in grozno je trpljenje sužnjev, ki morajo delati v teh solnih jamah, ki so preostanek iz tiste sive pradobe, ko je bila Sahara še del Atlantskega morja.

To mesto je dostopno samo od juga iz Gaoa ob reki Nigru; od tam prihajajo karavane velblodov. Te karavane, ki so v prejšnjih časih štele po 30.000 velblodov, danes pa štejejo komaj še kakih 5000, prihajajo dvakrat na leto v Taudenij. Prinašajo življenjske potrebščine za sužnje v solnih jamah in denar za lastnike solnih jam, potem pa se vračajo s polnimi tovari soli.

Pohod francoskih novinarjev je bil zelo tvegan, ker je bil uspeh odvisen od hitrosti: odprava, ki se je vozila z dvema avtomobiloma, nalašč za to urejenima, je mogla vzeti s seboj samo toliko živil, bencina in vode, kolikor je bilo pač treba za 800 km dolgo pot. Po vrhu pa

jim je pretela tudi nevarnost od nekega roparskega beduinskega rodu, ki je znan po svojih hitrih jezdecih na velblodih in izvrstnih strelcih.

Kakor daleč je segalo oko, so se razprostirali goli peščeni hribi. Nikjer nobenega drevesa, nobene bilke. Podnevi je pripekalo žgoče solnce ponoči pa jih je mučil strupen mraz. V pogostih peščenih viharjih so si morali iskati poti skozi hribe. Ko so dospeli do strmih pečin visoke planote, kjer ležijo solišča, jim je že primanjkovalo vode in bencina je bilo tudi že več potrošenega kakor so računali. Pečine, do 30 metrov visoke so se razprostirale v neizmernost in nikjer ni bilo preseke, ki bi omogočila spraviti avtomobile gor na planoto. Šele po dolgem iskanju se jim je posrečilo najti neko sotesko, po kateri so z velikimi težavami dospeli na vrh. Potem je šla vožnja spet lažje. Od daleč pa so se že pojavljali ogleduhi roparskih Beduinov in treba je bilo hiteti.

Slednjič so vendar srečno dospeli na cilj. Taudenij leži na sivem kamenitem hribu, ki se dviga nad neskončno peščeno puščavo. Nobenega drevesa, nobenega ptica, nobenega glasu. Vendar je Taudenij s svojimi od solnca razbeljenimi hišami, v katerih prebivajo arabski poglavar mesta, lastnik solnih jam in pazniki, pravcati raj v primeri s solnimi jamami, ki ležijo nekaj kilometrov v stran. Tam životarijo solni sužnji v nepopisno žalostnih razmerah. Ob kaši, dateljnih in vodi morajo delati po deset ur dnevno leto in dan brez vsakega odpočitka razen ob petkih, ki je mohab medanska nedelja.

Pogled na te izmозgane sužnje je najžalostnejše, kar si more človek predstavljati, tako piše naša novinarja. Večina jih koplje globoko pod zemljo in edini znak njihovega življenja je strahoviti zvok zamolklega petja. Ves dan tičijo v umazanem blatu, so čisto goli, pokriti samo z belo skorjo sirove soli, ki je prevlekla njihovo zgrbljeno kožo. So vsi še mladi ljudje, ker sta tu ne postane nihče, a vidijo se kakor živi okostnjaki. Delajo, dokler ne oslabe in izdihnejo. Ko nimajo več moči, da bi dvignili kramp, se vlečejo kjer baš stojijo, in umr...

Drevo, ki je doživelo tisočletja

Redki so ljudje, ki dožive sto let. Pri nekaterih živalih pa visoka starost ni tako redka. Naša črna kavka ima prav številne stoletnike. Nekateri tuje ptice, zlasti papige, dočakajo v svoji domovini lepo starost 125 let.

Prav čudovita pa je življenjska zmožnost v rastlinskem svetu. Že košati hrast je zmožen dolgo življenja. Sto, dve sto let ni starost pri njem. Kot majhni otroci so se morda igrali naši pradedje v njegovi senci. Hrast je videl razvoj naših očetov, mi smo kot otroci plezali po njem in zdaj vrišči naša deca pod njim, a on leto za letom pomladi bujno ozeleni in rodi sad in zadremlje še le pozno jeseni, ko že zadiši v zraku po snegu. Nas ne bo več, naših otrok in vnukov ne bo več, čestitljivi hrast pa bo le še leto za letom zelenel.

Vendar hrast v družini dreves ne živi najdalje. Od naših domačih dreves doživi najbolj čestitljivo starost tisa. Drevo rase pri nas že dokaj redko in učenjaki trdijo, da bo sploh izumrlo. Lepe in čestitljive so tise v grajskem parku gradu Mokrice na Dolenjskem. Sicer rasto še po več krajih pri nas in jih je nekaj vmes, ki so videle dolgo vrsto stoletij. Tudi drugod po svetu žive še zelo stare tise. V Šleziji stoji drevo te vrste, ki mu sodijo prirodoslovci 1400letno starost. Pri Krombachu na meji med Avstrijo in Nemčijo stoji tisa, stara dva tisoč let. V Angliji na pokopališču v Yorkshirju rase tisa, ki jo cenijo na tri tisoč, nekateri celo na štiri tisoč let.

Štiri tisočletja! Nelahko si je misliti življenje, kakršno je bilo pred sto leti. Koliko truda in učenja pa je šele treba, preden si človek lahko ustvari vsaj približno sliko življenja pred tisoč leti, kaj šele pred dva tisoč, štiri tisoč leti. Ljudstva, ki so v tej dobi živel po naših pokrajinah, so zdavnaj izginila. O Ljubljani bi v tisti davni dobi pač zaman iskali sledov. Po današnjem

Barju, tedaj še jezeru, so v kolibah, postavljenih na kolih, prebivala še divja ljudstva, ki so se hranila z lovom in se odevala v kože ubitih živali. Večnega mesta Rima tedaj še ni bilo! Sveto pismo stare zaveze nam malo opisuje dogodke pred tri štiri tisoč leti. Mojzes je živel tedaj, Izraelci so zasedli Palestino. Kaj vse se je zgodilo potem v tisočletju do Kristusovega rojstva! Potem Kristusov prihod, njegovo delovanje in trpljenje. Vse, vse to je preživela omenjena čestitljiva tisa! Stari Rim je zavladal svet in začel spet propadati, v naše pokrajine so se naselili Slovani, časteči se Peruna in Živo. Prihrul je Atila, prišli so nemški misijonarji, prišla je nemška in madžarska sila nad nas, križarske vojne, potresi in požari, turški boji in kmetski upori, odbesnena je nazadnje že svetovna vojna, ki jo bodo kmalu pozabili, tisočletna tisa na pokopališču v York-shireju pa še vedno stoji... Čula je ljudstva, ki so častila najrazličnejše malike in danes še čuje kristjane, ki proslavljajo praznik vstajenja.

Kako tajinstveno veličastna je moč življenja, ki nam je razodeta v prirodi!

× **Mandžurija je samostojna država.** V prestolici Mandžurije, Mukdenu, je bila te dni proglašena neodvisna mandžurska država, ki naj bi ji pripadal poleg treh pokrajin prave Mandžurije tudi del Mongolije. Čeprav so jo proglasili Kitajci, velja splošno za delo Japoncev, ki jim je na tem, da bi bila Mandžurija v prijateljskih odnosih z njimi. Mandžurija leži v severovzhodnem delu Kitajske. Na severozapadu, severu in vzhodu meji na Rusijo, na jugu na japonsko Korejo in po svoji naravni legi je nekakšna razgrajena med Rusijo in Japonsko. Pred dobrimi sto leti je bila Mandžurija še zanemarjena dežela. Takrat je štela okrog 5 milijonov prebivalcev. Rusi so pa kmalu spoznali velik pomen te dežele in bili so prvi, ki so v vzhodnokitajsko železnico spojili Mandžurijo z Evropo. Ob novi železnici je zrastle več mest, med njimi tudi Harbin. Japonci pa so zgradili pozneje južnomandžursko železnico. Njim so sledili Kitajci s štirimi železniškimi progami, zgrajenimi z japonskim, in štirimi, zgrajenimi s svojim denarjem. Zdaj ima Mandžurija okrog 6000 km železniških prog, kar znaša nad polovico vseh kitajskih železnic. Železnice so omogočile izkoriščanje bogatih naravnih zakladov Mandžurije. V deželo so začele prihajati množice priseljencev in tako jo postala Mandžurija zadnja leta najbogatejši del Kitajske. Zdaj šteje okrog 30 milijonov prebivalcev, pretežno Kitajcev, dočim je Japoncev samo okrog 200.000. Japonci se zelo zanimajo za to deželo, kajti njihova industrija je odvisna od mandžurskih sirovin, na drugi strani je pa Mandžurija najboljše tržišče za japonske industrijske izdelke. Glavni produkt Mandžurije je soja, ki predstavlja vir neizmernega bogastva. Rodovitna zemlja Mandžurije pa še daleč ni v polni meri izrabljena. Obdelati bi se dalo še nad 30 milijonov hektarjev zemlje. Prideluje se tudi mnogo pšenice in prosa. Gozdovi pokrivajo okrog 20 milijonov hektarjev površine, razen tega pa ima Mandžurija še obilna ležišča premoga, železa, zlata, svinca, srebra in azbesta.

× **Koliko ljudi je bosih.** Svetovna proizvodnja čevljev se ceni letno na 900 milijonov parov, od katerih pride okrog 360 milijonov parov na Ameriko, 120 milijonov na Nemčijo, 50 na Francijo, 100 na Angleško, 40 na Češkoslovaško. Seveda so tu upoštevane le države, ki proizvedejo največ obutve. Prebitek odpade na vse ostale države. Če zdaj računamo, da živi na vsem svetu približno 1800 milijonov ljudi, odštejemo dojenčke, za vse ostale pa recimo, da ponosi vsak le en par čevljev na leto, potem vidimo, da mora najmanj tretjina človeštva hoditi bosa ali pa nositi kako enostavno doma izdelano obutve.

× **Železnica preko saharske puščave.** Po večletnih pripravah so pričeli nedavno graditi veliko železnico preko saharske puščave. Od Dahomeja v francoski zahodni Afriki bo šla železnica preko ogromne puščave v Alžir in Oran

ob sredozemski obali. S pomočjo te železnice bo v bodoče mogoče pripeljati vojaštvo iz osrednje Afrike v tri dni do sredozemske obale in od tam naravnost v Francijo. Železnica bo stala več sto milijonov frankov. Železnica bo tekla po obširnih puščavah, kamenitih in peščenih pokrajinah, kamor še ni stopila človeška noga, zopet drugod bo zgrajena preko strmih gorskih grebenov. Gradili bodo zelo hitro in upajo, da bo to ogromno in težavno delo končano v dveh letih.

× **O ženskah v Babilonu** je izdala te dni francoska pisateljica Tatonisova zanimivo knjigo «Prizori iz življenja žen v Babilonu». Pisateljica opisuje med drugim babilonski sejem nevest. Opis se nanaša na dobo krvavega vladarja kralja Nabuhodonozorja. Na širni ravnini v senci palm je prirejen sejem za neveste. Med občinstvom je tudi mnogo fantov, ki so prišli kupovat neveste. Vsi se gnetejo za napetimi vrvmi, ki ločijo kupce od nevest. Po starem narodnem običaju so se v Babilonu enkrat v letu zbrala vsa za možitev godna dekleta, ki so posvetila svoje devišvo bogu Istaru in so bila pripravljena, omožiti se. Na sejmu so se pričele kupčije s tem, da so drago prodali najlepše dekletke, izkupiček pa porabili za doto grdim dekletom. Tako je razumljivo, da je bilo pod modrim Nabuhodonozorjevim vladanjem v Babilonu malo starih devic. Kaj neki so porekali starši, utegne vprašati kdo. Starši so bili zadovoljni, saj so jim ženini hčerke dobro plačali. Pa tudi ženin in nevesta sta bila s tem načinom zaroke zadovoljna. Čim so babilonska dekleta dorasla, je bila njihova dolžnost, žrtvovati devišvo. S kronami, spletenimi iz vrvic, na glavah so pričakovala dekleta v hramu Zarfanita pokorno tiste, ki so morali priti — seveda z nabitimi mošnjami denarja.

× **Število mravelj v enem mravljišču.** Profesor Jemg se je lotil štetja mravelj. Zanimalo ga je, koliko mravelj je v enem mravljišču. Najprej je hotel sešteti rdeče mravlje v 60 cm visokem mravljišču. Da jih sešteje, jih je pokorčal z nekim strupom in dal odnesti vse mravljišče v vreči pod bližnji kozolec, kjer je začel mrtve mravlje šteti. Naštel jih je 22.580, poleg tega pa 15.300 ličink. Pri tem je pa odpadlo mnogo mravelj, ki so bile zunaj in ki so se pač zelo čudile, ko so se vrnile, pa niso našle svoje hiše. Da bi točno ugotovil število mravelj v mravljišču, si je pomagal profesor na drug način. Na mravljišče je položil leseno lopato in ko je bila polna mravelj, jih je stresel v posodo z alkoholom. To se je ponavljalo več dni, dokler mravljišče ni bilo prazno. Tako je izpraznil pet mravljišč in seštel mravlje. V enem jih je naštel 20.000, v drugem 48.000, v tretjem 53.000, v četrtem 67.000, v petem pa celo 93.700. Ličink v nobenem mravljišču ni štel. Nobeno mravljišče ni bilo visoko 70 cm. V tako visokih mravljiščih je pa do 100.000 mravelj.

× **Po nohtih in nogah sodijo o človekovem značaju.** Neki angleški raziskovalec, ki se bavi s spoznavanjem človeških značajev, trdi, da se dá na podstavi oblike nohtov presojati človekov značaj. Ljudje, ki imajo dolge nohte na prstih, veljajo za dobrohotne. Taki ljudje zaupajo vase, drugim pa ne zaupajo. Široki nohti so znak dobrodušnosti in šegavosti, ki je pa združeno z večjo ali manjšo bojazljivostjo in plahostjo. Kdor ima majhne, okrogle nohte, je redko zadovoljen in dobre volje. Za vsako malenkost se razjezi, je zloben in nestrpen. Debeli nohti so pa nasprotno znak mirnega in veselega značaja. Tak človek ima zelo razvit smisel za dobro jed in pijačo, rad mirno in dolgo spi, iz skromnih prejemkov si zna prištediti s svojo marljivostjo in vztrajnostjo lepo premoženje. Bledi nohti svinčene barve so tipični za prepirljive in otožne značaje. Često so pa znak, da je človek nadarjen za znanost. Dolgi, ozki in lepo oblikovani nohti kažejo na fin umetniški okus, veselje do družabnega življenja in zmožnost navdužiti se za vse lepo. Tudi po nogah se dá baje določiti človekov značaj. Tako zatrjuje Anglež Prevoste. Po njegovem mnenju kažejo visoke, vitke, pravilne noge najvišji razum in lepoto. Debele, kratke noge so znak dobrodušnega in marljivega človeka, tenke noge pa pričajo o

lakomnosti. Noge na X so znak udobnosti, noge na O pa znak odločnega človeka. Enakomerno razvite, debele ali tenke noge imajo vestni ljudje.

× **Otočje zdravja.** V južnem Atlantskem morju leži skupina otokov Tristan da Cunha. Na tem otočju je samo 156 prebivalcev in redko se pripeti, da se ustavi v bližini ladja. Proti koncu lanskega leta se je ustavila pri otočju angleška ladja «Carlisle», s katero sta prispela tjakaj dva zdravnika. Angleži namreč vsako leto enkrat ali dvakrat pregledajo to otočje. Zdravnika sta ugotovila, da na otokih sploh ni bolnega človeka in da gredo vsi smrtni primeri zadnjih let na račun nesreč in starosti. Najbolj sta se pa zdravnika čudila, ko sta pregledala zobe otočanov in ugotovila, da ima 85 odstotkov prebivalcev ne glede na starost zdrave in krepke zobe. Najstarejši otočan, Samuel Swain, star 75 let, ima tako lepe zobe kakor kak 18letni fant. Pa tudi sicer je krepak. V prosvetljenem svetu bi zamam iskali tako zdravega in krepkega starca. Angleška zdravnika sta se zanimala, zakaj so prebivalci tega otočja tako zdravi. Po dosedanjih izkušnjah zdravniške vede se ta pojav re da pojasniti, zakaj otočani žive v enostavnih razmerah. Zob si nikoli ne čistijo, njihova hrana je mehka, a izkušnja nas uči, da si ohrani zdrave zobe samo tisti, ki si jih redno čistijo in ki uživajo tudi trdo hrano. Pa tudi sicer bi človek po hrani sklepal, da morajo imeti otočani slabe zobe. Jedo namreč po večini krompir, ribe, mleko in jajca.

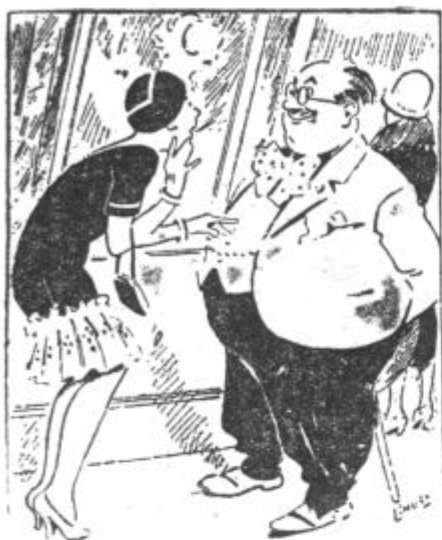
× **Najdražje drevo na svetu** je nedvomno prastara platana, ki rase v Londonu. Ta platana je bila pred davnimi leti zasajena na kraju, kjer je stala pred katastrofalnim požarom prekrasna cerkev sv. Petra. Neko stavbno podjetje, ki bi potrebovalo dotični prostor za zgraditev raznih poslopij, je ponudilo londonskemu magistratu za platano 40.000 funtov šterlingov, torej celo premoženje. Človek bi re verjel, da more biti drevo toliko vredno. Sicer pa stara platana tudi res ni toliko vredna, gre le za prostor, ki na njem rase. Londonski magistrat je ponudbo stavbnega podjetja odklonil, ker ne mara dovoliti, da bi gradili v bližini zgodovinskega drevesa visoka poslopja ter tako vzeli drevesu zrak in solnce.

× **Silna moč žuželk.** Ogromna moč tiči v žuželkah, ki se nam vidijo na prvi pogled tako neznačajne. Če bi bile nekatere žuželke, recimo, tisočkrat večje, kakor so, bi s svojo neizmerno močjo uničile vse, kar bi se jim postavilo na pot. Ubrani bi se jih ne mogla nobena žival in noben človek. Ako bi bil človek tak orjak, kakor je neka vrsta travniških kobilic, ki skočijo 400krat tako daleč, kakor so dolge, bi lahko delal 185 metrov dolge korake in pravljica o škornjih, s katerimi z enim korakom napravimo sedem milj dolgo pot, bi postala gola resnica. Mravlja ima tako močne čeljusti, da z njimi prenaša tovore, ki so težji od nje. Tako moč, ki jo moramo v primeri z velikostjo imenovati res orjaško, imajo tudi razne druge vrste mrčesa. Če bi čebela imela velikost konja, bi lahko vlekla 30krat več kakor konj. Mali grobar vleče stokratno svojo težo in rjavi hrošč je 21krat močnejši od konja. Mnoge žuželke bi premagale s svojo neizmerno močjo vsa živa bitja, če bi bile tako velike, kakor so naše domače živali; njih čeljusti, sesala in žela bi bila strašno morilno oržje, kakršnega svet še ni videl.

× **Bolhe bodo izumrle.** Tako pravijo ljudje, ki se pečajo z raziskovanjem takih reči. Človeška bolha je baje že skoro izumrla menda zaradi neke kuge. Slična usoda je doletela tudi pasjo bolho. Znani raziskovalec Hase je zdaj to reč pojasnil, ker so nekateri ljudje začeli uganjati že pravcaro trgovino z razpečevanjem izumirajočih bolh med posamezne prirodoslovne zavode. Hase pravi, da je v zadnjih dveh ali treh letih boljša nadlega v Nemčiji znatno ponehala. Vzrok je po vsej priliki ostro menjavanje toplote in mraza, ki smo ga bili deležni zadnja leta. Preostra izmenjava toplote namreč močno vpliva na razvoj boljših jajčec in ličink. Nič pa ne kaže, da bi v resnici nastala kaka kuga med bolhami.

Za židano voljo

V TRGOVINI S ČEVLI.

Trgovca: «Katero številko ima milostiva?»

Dama: «36, vendar mislim, da bo 37 bolj udobna.»

Trgovca: «Gotovo, a 38 bo pa prav dobro pristojala.»

Profesorska zgodba.

Profesor Hlačnik je pri Klobučnikovih na obisku. Ko se pozno ponoči hoče ločiti od gostoljubne družine, lije zunaj dež na žive in mrtve, a profesor nima dežnika s seboj.

Pa mu Klobučnikovi prigovarjajo: «Dragi gospod profesor, prenočite kar pri nas, saj imamo prazno sobo in posteljo v njej.»

Po dolgem prigovarjanju sprejme profesor ponudbo.

Ko v hiši že vse sladko spi, tedaj se nenadno oglasi hišni zvonček. Kdo, za vrata, pa hoče sedaj h Klobučnikovim? No, in res odprejo vrata: Na pragu stoji ves premočen z majhnim zavrtkom pod pazduho kdo drugi kakor sam profesor Hlačnik.

«Ha,» se začudi Klobučnik ves prestrašen, «kaj pa se je zgodilo, gospod profesor?»

«Ah, oprostite mi, da vas motim,» se ej opravičeval profesor Hlačnik, «prinesel sem si od doma srhalno srajco...»

Tudi prav.

«Prav za prav bi rajši vzel poročenega moža,» je dejal ravnatelj mladeniču, ki se je potegoval za mesto blaginjaka.

«Sijajno, gospod ravnatelj,» je menil mladenič, «baš sem hotel prositi za roko vaše hčerke.»

OD VESELJA.

Jožek: «Micika, ljubim te iz srca. V nedeljo pridem in te zasnobim. Micika, ali hočeš postati moja zakonska polovica? Glej jo, zakaj pa se jokaš?»

Micika: «Ker sem tako srečna. Pomisli, včeraj mi je rekel oče: 'Tolikšen osel se pa ne bo nikdar rodil, da bi hotel vzeti tako teslo, kakor si ti'...»

ZGODBA IZ GOSTILNE PRI «PIJANI RACI».

Zija in mre kasir Mihun, debelo gleda ko koštrun. Nič čudno ni, saj ta Marička mu kaže lepa rdeča lička.

Čarobno njeno je telo in iskro njeno je oko. Mihun povedel pred oltar ljubavnih sanj je rajski čar...

Obrnilo se je kolo, ima vsak zakon svoje zlo: Pri kasi ženka mu sedi, pod krožniki Mihun ječi...

Umazana hiša.

Duhovnik je previdel s sv. zakramenti bolnico, ki je bila znana kot huda grešnica, in ji je pri odhodu dejal: «Micka, ako ozdravite, glejte, da ljudje ne bodo o vas vedno govorili, da je vaša hiša umazana...»

Micka: «Ah, gospod župnik, jaz ne morem pomagati, če je naša hiša tako umazana. Svetiti moram kar s treskami, pa se napravijo po vseh oglih saje...»

Je lahko kričal.

Pepe: «Včeraj sem bil pri zobnem zdravniku Zverini in sem si dal izdreti tri zobe.»

Cene: «Sakra, to je moralo boleti, ko ti jih je pulil. Ali si kaj kričal in klel?»

Pepe: «Jaz sicer ne, pač pa zobni zdravnik.»

Cene: «Zakaj pa?»

Pepe: «Ker sem mu ušel, ne da bi bil plačal.»

Pa pravijo, da je draginja.

Matija Motovilar pride prvič v Ljubljano. Radovedno ogleduje to in ono in se slednjič ustavi pred restavracijo, ki ima na vratih napis: «Obed od dvanajstih do treh. Cena deset dinarjev.»

«Mejruš,» se čudi Motovilar, «Tri ure trajajoč obed samo za deset dinarjev. Pa pravijo, da je draginja.»

Miren stanovalec.

Gospodinja: «Že tri mesece mi niste plačali stanarine in ves ta čas vas ni bilo na izpregled.»

Najemnik: «Vi ste vendar sami dejali, da ne marate uadležnega stanovalca...»

Hitrost.

Trije avtomobilisti so se razgovarjali, kako hitro kateri vozi.

Prvi pripoveduje: «V minilem tednu sem po glavni cesti tako hitro vozil, da se je videlo, kakor bi gledal skozi zamreženo okno. Tako hitro so namreč leteli mimo brzjavni drogovi.»

Drugi: «To ni nič. Jaz sem predvčerajšnjim tako hitro vozil po cesti, da so se kilometrski kamni videli kakor zid.»

Tretji: «Vidva sta dobra. Jaz sem včeraj med vožnjo slišal za seboj neko žvižganje in ko sem se ozrl nazaj, sem videl, kako mi sledi krogla izstreljena iz puške...»

Dolg.

Upnik: «Ze vidim, da ne bom dobil denarja prej kakor na sodni dan.»

Dolžnik: «Pa še takrat, prosim, pridite bolj na večer.»

Pravi čudež.

Služkinja Ančka: «Kaj pa počne tvoja gospodinja čez dan?»

Služkinja Nežika: «Ničesar posebnega. Po desetkrat dnevno si glavo ubija, po petnajstkrat se po prsih tolče in po dvajsetkrat iz kože skoči, a je vendar še cela.»

Ne gre mu v glavo.

«Če bi stal na straži,» je razlagal narednik novincu, «pa bi se približal nekdo poslopju, ki ga stražiš, bi zaklical trikrat 'Stoj, sicer ustrelim'. Ponovi to!»

«Če bi stal na straži in bi videl nekoga prihajati,» je odgovarjal novinec, «bi zaklical 'Trikrat stoj, sicer ustrelim'!»

«Nisi me razumel,» se je hudoval narednik, «Zaklical bi enkrat 'Stoj', toda trikrat zapored.»

«Zaklical bi, gospod narednik, samo: 'Enkrat stoj, toda trikrat zapored'!»

ZALOIGRA KUCHARICE SPELE.

Kot dva golobčka sta sladkala se krepki Nac in Špela zala. A zdajci burja privihra, z sanj zbudi zaljubljenca...

Kot vila ljuta gospodinja preganja Špelo in preklinja. A Nac kot solnat kip stoji, ne ve, kje glava mu tiči.

Ljubezen gor, ljubezen dol, obesil Špelo je na kol. Oha, zato je Špelico pregnala, ker sebi Naca je izbrala...

NERAZUMLJENO VPRAŠANJE.

A: «Kdo je najvišji oficir pri konjeniškem polku?»

B: «Mislim, da polkovnik.»

A: «A kdo je pod njim?»

B: «Njegov konj...»

Bahavost.

Gost: «Ali so vas že kdaj posetili vlomilci?»

Gostitelj: «Morda. Toda kdo bi mogel to vedeti, ko pa imamo vsega toliko, da se niti ne pozna, če kdo kaj odnese...»

SREČA V LJUBEZNI.

A: «Kako pravimo možu, ki je imel v ljubezni veliko srečo?»

B: «Star samec.»

Ljubi prijatelju.

A: «Odkar je Motovilec izgubil vse premoženje, ga polovica prijateljev več ne pozna.»

B: «A kaj je z drugo polovico?»

A: «Druga polovica še ne ve za Motovilčevo nesrečo...»

DOBRA ŠOLA.

Mirko: «Mamica, danes sem bil v razredu najboljši. Napisati smo morali ženska krstna imena in jaz sem jih vedel največ.»

Mamica: «To je pa res lepo.»

Mirko: «Veš, mamica, napisal sem kar imena služkinj, ki smo jih že letos imeli v hiši...»

Koliko je ura.

Kratkoviden gospod je v počitnicah potoval po deželi. Ker se mu je ustavila žepna ura, je vprašal v neki vasi v bližini farnega zvonika pastirja, naj mu pove, koliko je ura.

Bilo je baš pol dvanajstih. Pastir, ki ni poznal na uro, je odgovoril gospodu: «Veja gspud, sm že pogledov: eden cagar je zgorej, a edn pa spodaj...»

Tri sladke besede.

V župnišču so imeli običajno izpraševanje. Na vrsti so bile ženske. Pa vpraša gospod župnik neko mamico, ki ni bila baš premetena: «No, mamica, povejte mi, katere so tri presladke besede, ki jih mora poznati vsak kristjan!»

Mamica premišlja in reče: «Gospod župnik, tri sladke besede so sladkor, med in pa tržaške fige...»

HREPENENJE PO IZPREMEMBI.

Vera: «Do grla sem že sita zakonskega stanu. Veš, kar k ciganom jo bom popihala in tam vzela mladega cigana.»

Dragica: «O, tudi pri ciganih se zakonska nebesa kmalu izpremene v pekel.»

Vera: «Vem, vem! Toda ciganka sme imeti vsako leto drugega moža, in to je v zakonskem peklu sladka tolažba...»

NI ČISTO BLAZEN.

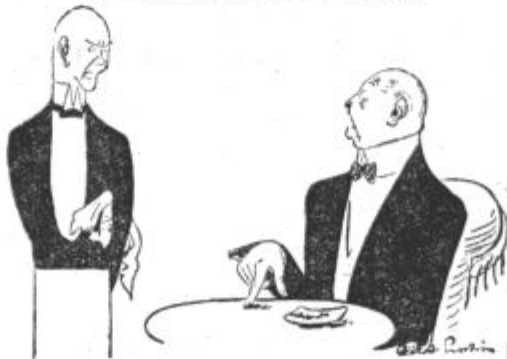

Dušan: «Tako sem se zaljubil v Vero, da sem že napol blazen.»

Branko: «Pa se oženi z njo!»

Dušan: «Toda, saj sem ti rekel, da še nisem čisto blazen...»

KLOBASA MU NI VŠEČ.

Gostilničar: «Kaj vam pa ne ugaja na klobasi?»

Gost: «Oba konca.»

Gostilničar: «Kako to? Saj mora vendar vsaka klobasa imeti dva konca.»

Gost: «Že, že! Toda pri tej klobasi sta oba konca preblizu skupaj...»

ČUDEŽ.

Učitelj: «Vidite čudež božji, ko je riba požrla Jono in ga čez tri dni zdravega izpljunila, čeprav je bil prerok v ribjem trebuhu kakor zašit. Kaj misliš ti, Miha, o tem?»

Miha: «Jaz mislim, da ni to čudež, saj so bili naš ata na sodišču štirinajst dni zašiti, preden jih je gospod sodnik izpljunil...»

ČASOVNA POMOTA.

Učitelj: «Zakaj nisi prišel včeraj v šolo?»

Učenec: «Včeraj zjutraj sem zbolel in nisem mogel iz postelje.»

Učitelj: «Zakaj se potem ne opravičiš?»

Učenec: «Oprostite, gospod učitelj, saj sem že predvčerajšnjim naprosil tovariša, naj bi včeraj javil, da sem bolan...»

Dolga ušesa.

Cicelj: «Tebi se že na ušesih pozna, da slišiš travo rasti.»

Cuzelj: «Res je, da so moja ušesa za človeka predolga, a še resničneje je, da so tvoja prekratka za osla.»

JE ŽE RES.

Gospa: «Ali vas ni sram, da prosjačite. Delajte, da si z zaslužkom ustvarite blagostanje. Vidite, ko sem jaz prišla na svet, tudi nisem imela niti vinarja v žepu...»

Fantka bi rad.

Gašperčkova sestra se je poročila. Zaradi stanovanjske bede stanuje mladi par kar pri Gašperčkovih starših. Pri svatbi je zvedel Gašperček, da bosta dobila novoporočenca fantka, s katerim se bo lahko igral.

Drugo jutro na vse zgodaj potrka Gašperček na vrata novoporočencev in pomoli v sobo svojo kodrasto glavico: »Ali že imata fantka?«

Tiskarski škrat.

V nekem časopisu je izšel naslednji oglas: »Mlada vdova, ki ima 25.000 otrok in okoli 4 Din premoženja, želi znanja z gospodom...«

Otroška usta.

Janžek je star šest let. Janžek je moder dečko. Včeraj pa je ves zbežan pritekel k mami: »Mamica, mamica, striček Dušan je poljubil sestro Vero.«

Mamica se je smehljala: »Saj to sme. Dušan in Vera se bosta čez teden dni poročila.«

Janžek premišlja, premišlja, potem pa reče: »No, in kdaj se poročita naš očka in moja učiteljca?«

Hlače je ukradel.

Zagovornik: »Obtoženec, obtožbe zaradi tatvine hlač ste oproščeni. Lahko greste domov.«

Obtoženec: »Saj bi rad šel, pa mora prej oditi priča, ker imam na sebi njegove hlače.«

Denar.

K bogatinu pride siromašen mladenič. »Vem, kaj hočete,« reče bogatin, »prišli ste, da vam posodim denar.«

»Ne, ne, prišel sem snubit vašo hčerko.«

»Saj sem vedel, da gre za denar.«

Smola.

Samomorilni kandidat: »Dajte mi za dinar strupa.«

Lekarnar: »Za dinar ne dobite ničesar. Najmanj strupa je za deset dinarjev.«

Samomorilni kandidat: »No, dobro, tedaj pa ostanem rájši pri življenju...«

Žemlje niso krive.

Urša (ki ima izredno široka usta): »Slišite, gospe pekovka, vaše žemlje so tako majhne, da lahko eno naenkrat vtaknem v usta.«

Pekovka: »Vidim, vidim, gospe, toda tega niso krive moje žemlje...«

Funt.

A: »Zaradi krize angleškega funta so angleški klobučarji sklenili, zmanjšati klobuke, da jim ne bo treba uvažati preveč sirovin.«

B: »No, in če bo funt še dalje padal, kakšni pa bodo potem klobuki...«

Vzdih.

»Ves teden se veselim noči na nedeljo, da bi se pošteno naspal. No, in ko pride sobotna noč, od samega veselja ne morem zaspati...«

Mojstrski ugankar.

Stric Boltežar je neomajen ugankarski strokovnjak. Pred kratkim se je šel izprehajati, pa ga je srečala mlada gospodična: »Oprostite, gospod, ali mi lahko hitro poveste, koliko je ura.«

Boltežar napravi moder obraz, malo pomisli in reče: »Pazite, lepa gospodična! Če bo v 40 minutah za 30 minut prej, kakor je bilo včeraj za 50 minut pozneje, potem je 5 minut prej, kakor bo jutri ob tem času. Koliko je zdaj ura?«

Listnica uredništva

Dr. Tija. V tej številki ste torej dobro zastopani. Zadržite nismo mogli.

Jelenje. O takih rečeh je bolje ne pisati. Katera številka »Domovine« vam manjka?

Kladje. Tam od vas in okolice dobivamo neprestano nekake pritožbe zaradi nekkih žalitev v listu, dasi še v robenem dopisu iz Kladja ali okolice ni nihče nikogar žalil. Bodite vendar toliko prijazni in ne nadlegujte nas po krivici! Saj menda vendar ločite primero od žalitve!

Lučova. Zadeva o plemenskem biku nam je preveč nejasna, da bi mogli o njej pisati.

Štore. Za enkrat imamo kratkih in drugih povesti več kakor dovolj. Ob drugi priliki!

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglasi, dopisovanja in trgovski oglasi vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročilu.

Oglasni oddenek »DOMOVINE«, Ljubljana, Prešernova ulica št. 4.

Telefon št. 3492.

Brezobrestno posojilo

za zidavo, nabavo parcele, sprovedbo že obstoječe vknjižbe v vknjižbo na cenejše obresti dobite pri Zagrebški stavbeno-kreditni zadrugi. Zastopništvo: »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg št. 25/L. Iščemo po-verjenike! 75

Oblačilno blago

in vse druge potrebščine za vsakogar imata v zalogi po novih najnižjih cenah trgovini F. Senčarja v Mali Nedelji in v Ljutomeru. Prav tam se dobivajo tudi vsa semena. 90

Proda se hiša,

krita z opeko, hlev in drugo, vse v lepi ravni legi in skoraj novo. Več pove Jože Brenko, Kladje št. 21, pošta Blanca ob Savi. 105

Posojilo v znesku 10.000 Din

iščem za dobo 5 let. Posojilo se vknjiži na prvem mestu na lepo gospodarsko poslojje in nekaj zemljišča. Hiša je enonadstropna. Naslov pove uprava »Domovine«. 106

Proda se novozidana pritlična hiša

z dvema sobama, kuhinjo in nekaj zemljišča, oddaljeno 15 minut od kolodvora v Velenju ali 10 minut od velenjskega rudnika. Pripravna za rudarje, železničarje ali upokojece. Cena po dogovoru. Josip Dolar, Stara vas št. 62, Velenje. 107

Dva vajenca za pekovski obrt

z vso oskrbo — učna doba tri leta — sprejme Ivan Žurman, pek v Slovenski Bistrici. 113

Sadno drevje naročite takoj.

da ga pravočasno dobite. Pomlad bo kratka. Povpraševanje veliko. Drevesnica Josipa Rosenberga, Maribor, Tržaška cesta št. 64. 114

Proda se lepo posestvo,

ki meri približno 16 oralov. Več pove Vinko Vrečko, Vrhpolje, pošta Venčesl, Slovenska Bistrica. 112

Išče se močna ženska

kot strežnica k bolnemu gospodu. Dopisi na naslov: H. M., Braslovče. 110

Lepo posestvo

se dá v najem. Naslov se zve pri upravi tega lista. 104

Posestvo

(na katerem se lahko redi štiri glave goveje živine) z vinogradom vred se zelo ugodno proda. Več pove Alojzij Povše, posestnik, Planina št. 14, pošta Tržišče pri Mokronogu. 101

Tednik »Zabavni list«

Stražišče pri Kranju. Vsaka številka samo 1 Din. Zadrževajte brezplačne ogledne številke! 95

Veletgovina Ludovik Kuharič v Ormožu

nudi najceneje vse pomladansko manufakturno blago kakor tudi železnico, traverze, cement, stavbni les, rezani les, nadalje vsakovrstna umetna gnojila in vsakovrstno pomladansko semenje.

Zelo velika

je Vaša korist, ako si nabavite obleke in plašče direktno iz tovarne Stermecki, kjer je ogromna izbira, novi in elegantni modeli, cene pa zaradi lastne izdelave čudovito nizke.

Pišite še danes po novi, veliki, ilustrirani cenik!

Trgovski dom Stermecki

CELJE št. 97

Prodajo se instrumenti:

kontrabas, drumla, klarinet »c« in činela po ugodni ceni. Informacije daje gasilno društvo v Rimski toplica!

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlila, kladki, masiranje, drgnjenje, o načinu kako se žival prisili da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolenosti, kot pri poškodovanju rogov, poškodbiko pita in zakovanju pri prišču med parklji, opeklin, strelji, zlomu kosti, zvrtju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koliki, napananju goveda in ovac, pri tuji pred-

metih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani

Selenburgova ulica št. 3

Primerjajte naše znižane cene in kvaliteto našega blaga!

Din 85.—

Čevlji za deklice iz črnega ali rujavega boksa, iz laka in v kombinacijah.

Din 125.—

Iz črnega ali belega Crepe de China! Za setnjo in večer. Imamo jih tudi v pums obliki.

Din 145.—

Najnovejši model. Iz črnega ali rujavega usnja.

Din 165.—

Za pomladanski sprehod! Iz najbolj-sega laka, pums ali na zaponko, visoko ali polvisoko peto.

Din 85.—

Deški visoki čevlji iz črnega ali rujavega usnja z dolgotrajnimi podplati.

Kdor hoče varčevati, ta kupuje PEKO čevlje! Kdor ljubi svoj dom, ta podpira domačo industrijo.

ZA VELIKO NOČ!

ČEVLJI so iz prvovrstnega usnja s čvrstimi podplati!

PEKO čevlji pa so izdelek domače podjetnosti in domačih delovnih rok. PEKO čevlji so na glasu po svoji kakovosti in svojih skrajnih cenah.

Din 195.—

Iz laka s črnim semišem kombiniran. Najnovejše pete. Iste vrste čevlji imamo tudi v pums obliki.

Din 85.—

Za pomladanske izlete kupite svojim otrokom ta preizkušeni haferl čevlji.

Din 245.—

Sivani čevlji v Original Goodyear Welt izdelavi. Je trajnejši in ustreza bolj higijskim zahtevam nego vsaka druga obutev.

Din 195.—

K novi obleki morate nositi ta čevlji iz črnega ali rujavega boksa. Neobhodno potreben za elegantnega gospoda.

Din 165.—

Čevlji iz izbranega gorenjega usnja in prvovrstnih podplatov. Vaša noga ostane zdrava, ako nosite ta čevlji.

Vse vrste ženskih in moških nogavic po najnižjih cenah! Ne glejte samo na reklamo, temveč tudi na kakovost blaga!

Nov poklic

za dame in gospode z opremo pletilstva v hiši. Zajemčen mesečni zaslužek 1500 Din, ker odkupimo izgotovljeno pleteno blago, plačamo mezdo za pletenje in dobavljamo prejo za podelavo. Pišite še danes po gratis prospekte pod naslovom: Domača pletarska industrija št. 8 — Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2.

Razprodaje

gramofonov, plošč, šivalnih strojev, koles pri nas ni, le

cene smo globoko znižali

„APOLO“ - Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 4 — Palača „Grafiko“.
Zahtevajte cenik! Oglejte si zalogo!

Najnovejše dvokoles z motorčkom 1 1/2 K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrati in posamezni deli najceneje. Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovška cesta št. 4.

Kdor oglašuje, ta napreduje.

3 krat tako dolgo

kot druge slabše vrste trajajo one

štrange, uzde, vrvi

in drugo vrvarsko blago, ki imajo privezan rdeč listek s pajkom in napisom Grosuplje, kakor kaže tale slika. To blago je priporočila za kmetovalce kmetijska šola na Grmu. Zahtevajte pri Vašem trgovcu vrvarsko blago samo, če ima tak listek, če ga nima, ga ne vzemite, saj to ni prav nič dražje od drugega, dasi je prvovrstno.

Ta varstvena znamka

garantira za najboljšo kvaliteto. — Zahtevajte vse vrvarske izdelke samo s to znamko.

na, večje in najcenejše odpr. trvdke glasbil Jugoslavije

MEINEL & HEROLD

tovarne glasbil in harmonik

prod. podr. MARIBOR št. 104.

Brezpla en pouk v sviranju.

Navodila v ceniku.

Glasbila za vse!

Violine . . . . . od Din 68.—
Gitare . . . . . od Din 169.—
Trompete . . . . . od Din 480.—
Harmonike . . . . . od Din 69.—
Kromatične in klavirske harmonike, vsi jazz-instrumenti.

Zahtevajte veliki brezplačni

CENIK od

Ali se hočete svojega revmatizma, protina osvoboditi?

Trganje in zbadanje po udih in sklepkih, otekli udje, skrivljene roke in noge, trganje, zbadanje in ščipanje po raznih delih telesa in tudi slabost oči so često posledica revmatizma in bolečin v kosteh, katere je treba odpraviti, ker se sicer bolečine še stopnjujejo.

Jaz vam nudim

zdravilno pijačo, ki razkroja sečno kislino, pospešuje izmeno snovi in izločevanje, torej ne tako zvano univerzalno ali tajno zdravilo temveč izdelek, ki ga mati narava sama nudi za blagor bolnega človeštva.

Dam vsakomur brezplačno poskušnjo

Pišite mi takoj in dobili boste iz mojih v vseh državah obstoječih skladišč povsem zastoj in franko poskušnjo zajedno s poučno razpravo. Sami se boste uverili o neškodljivosti tega sredstva in njegovem naglem delovanju. — Poštno zbiralno mesto:

August Märzke, Berlin, Wilmersdorf, Bruchsalerstrasse No. 5, Abt. 286.